Fantastic Club

LUCIAN IONICĂ

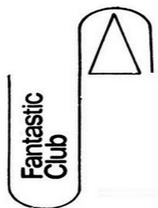
ZIUA CONFUZĂ

EDITURA ALBATROS

LUCIAN IONICĂ

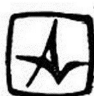
ZIUA CONFUZĂ

COLECȚIA FANTASTIC CLUB

ILUSTRAȚIA COPERTEI

DAMIAN PETRESCU

EDITURA ALBATROS

BUCUREȘTI 1983

DEMERSUL DE LA ORA PRÂNZULUI

SAU
TERTIUM NON DATUR?

Cu puţin timp înainte de pauza de masă un cetăţean necunoscut îşi făcu apariţia în birou. Asta nu-i plăcu deloc funcţionarului; dar nemulţumirea lui nu se opri aici: pe parcursul a câtorva secunde se strânseră şi alte motive ce-i justificau îndeajuns iritarea. Mai întâi faptul că bătuse la uşă excesiv de politicos, la început încet apoi mai tare, aşteptând neapărat un răspuns: trebuise să strige de două ori ca să se facă auzit pe coridor. Apoi faptul că deschisese doar atât cât să poată cerceta cu privirea vicleană şi iscoditoare interiorul încăperii. (Bineînţeles, impresia de moment a funcţionarului era exagerată şi tendenţioasă. Vizitatorul dorise să vadă doar dacă nu se ţinea vreo şedinţă, situaţie în care prezenţa sa ar fi fost inoportună. Şi, cum nu se ţinea, s-a bucurat că nu făcuse drumul degeaba şi nu se învoise inutil de la uzină).

Prin uşa întredeschisă îşi strecură doar capul, restul corpului rămânând pe coridor, de-ai fi zis, privindu-l din spate, că era decapitat. Întrebă: „Se poate?” Primind aprobarea, intră – era o namilă de om. Parchetul scârţâi sub greutatea lui mai amarnic decât de obicei. Întâmplarea făcu să se stârnească în acel moment, cu totul pe neaşteptate, un curent puternic de aer care smulse clanţa din mâna bărbatului şi uşa se trânti cu un zgomot asurzitor. Geamurile zăngăniră şi ele. Perdeaua, ce pentru o secundă se umflase, încercând astfel să părăsească încăperea pe fereastra deschisă, reveni lin în poziţia iniţială, asemeni mâinilor unui dirijor, la sfârşitul piesei, în timp ce ultimele acorduri ale orchestrei mai plutesc în sala de concerte deasupra ascultătorilor, iar ropotul de aplauze nu s-a dezlănţuit încă. (Această comparaţie nu aparţine vreunuia dintre cei doi, singurii actori ai scenei, ci, mult mai târziu, ea s-a născut în mintea unuia dintre nepoţii cetăţeanului, odată când, lenevind după ultimul examen al sesiunii, îl prinsese miezul zilei în pat, ascultând muzică şi ronţăind arahide sărate. Atunci îşi amintise, prin cine ştie ce ascunsă zvâcnire a minţii, de această

întâmplare, adeseori povestită, cu un farmec inegalabil, de bunicul său ce refuzase de fiecare dată să-i dezvăluie tainica semnificaţie; poate o uitase cândva, cine ştie când, şi acum, povestind, încerca de fapt să şi-o reamintească).

„Poftiţi”, spuse rece funcţionarul, fără să mai aştepte salutul celuilalt. Cuvântul fusese rostit rapid şi elegant – după cum zicea bunicul – şi va putea fi comparat, de către acelaşi nepot, cu o dificilă figură de floretă sau spadă, când lama armei face să vibreze aerul într-un fel aparte, aşa cum se mai poate vedea doar în unele filme franco-italo-spaniole.

Funcţionarul se aplecă înainte până atinse cu pieptul marginea lustruită a mesei şi aşteptă uşor impacientat, în statele de serviciu ale instituţiei figura ca „tehnician principal”, încadrat la ultima treaptă de retribuţie; prin urmare nu mai avea nicio şansă de a urca ierarhic. Cei câţiva ani până la pensie, nu mulţi, şi-i va petrece aici, departe de viaţa agitată pe care o cunoscuse odată; nu avusese de ales. În acest post călduţ ajunsese nu de „jos”, aşa cum s-ar putea crede la prima vedere, ci de „sus”, dar asta este o altă poveste – plină şi ea de învăţăminte utile pentru viaţă. Acum, în el se dădea o adevărată luptă între dorinţa firească de a nu fi deranjat în timpul pauzei de masă ce se apropia şi plăcerea nespusă de a şti că apela cineva la el. Lăsase să se înţeleagă, apoi şi dovedise în câteva ocazii, că poate rezolva cele mai felurite probleme graţie vechilor relaţii. Pe această cale rămânea în centrul atenţiei chiar dacă funcţia nu mai era cea de altădată.

Nu fără importanţă în desfăşurarea întrevederii se dovedi a fi absenţa colegilor de birou, plecaţi în control pe teren. Un meci lipsit de spectatori este ca un ou fără gălbenuş. În consecinţă, funcţionarul se decise să pună capăt întâlnirii cât mai repede cu putinţă. Strategia şi tactica necesare unor asemenea împrejurări fuseseră stabilite mai de mult şi verificate de nenumărate ori; conţineau câteva elemente de mare rafinament. Astfel, toate scaunele pe care intrusul s-ar fi putut aşeza, chiar şi nepoftit, dispărură imediat, în mod discret, fără să se observe. Ţinut în picioare prin forţa împrejurărilor, va fi obligat să plece mai repede chiar dacă ar avea chef de vorbă.

„Bună ziua”, spuse în sfârşit cetăţeanul oprit în mijlocul încăperii; acum părea mai tânăr şi mai puţin voinic decât în prima clipă. „Am un mare necaz şi am îndrăznit să vin la

dumneavoastră pentru a vă ruga foarte frumos să mă ajutaţi. Să nu vi se pară greu, cu puţină bunăvoinţă cred că s-ar putea rezolva. La urmă veţi fi şi dumneavoastră mulţumit”.

„Vă ascult”, rosti funcţionarul neştiind cum ar fi mai bine să procedeze, ce să-şi înăbuşe, indignarea sau interesul pentru aluzia făcută?

„Mai întâi trebuie să vă spun că eu nu-s la fel ca toţi ceilalţi oameni”, începu vizitatorul. „Să nu credeţi cumva că-s… dus de-acasă, continuă el ghicind bănuiala care îl încerca pe funcţionar. Vă dau cuvântul meu! N-am certificat medical în acest sens, dar cine are? Este mai puţin riscant să declari un om sănătos drept nebun, decât să se întâmple invers. Degeaba mă cercetaţi, nu veţi vedea nimic! (Aici, funcţionarul tresări surprins asupra faptului). Ceea ce am eu deosebit nu se află la suprafaţă, ci în interior: am un alt bioritm! Toţi oameni trăiesc în cicluri de 24 de ore, corespunzătoare mişcării de rotaţie a pământului. În cazul meu acest ciclu este pur şi simplu mai mare, având o durată de 42 de ore, 32 de minute şi câteva secunde. De aici mi s-au tras nenumărate necazuri şi neplăceri. Câtă bătaie n-am luat pentru că nu voiam să dorm sau să mănânc odată cu toată lumea! Fără îndoială că am fost un copil rău, dar n-aveam nicio vină. Când ai mei au văzut că nici cu bătaia şi nici cu vorba n-o scot la capăt cu mine, m-au lăsat în voia mea; apoi, cu timpul, s-au obişnuit cu „zilele” şi „nopţile” mele lungi, cu „dimineţile” mele care, nu de puţine ori, începeau noaptea… Cunoscuţii mă ironizează însă şi acum, îşi închipuie că fac doar pe nebunul, nu le vine să creadă că am un alt „orar”. Dar, de la o vreme, a început să nu mă mai intereseze părerea lor. N-au decât să creadă ce vor. Puţin îmi pasă. Necazul e altul. N-am reuşit nicăieri să găsesc un serviciu unde să am un program de lucru potrivit cu bioritmul meu aparte. Cei la care am apelat – şi în câte locuri n-am fost! – au dat din umeri spunând că nu pot să mă ajute, deşi au toată bunăvoinţa. Cred că mai degrabă nu voiau să se încurce cu mine. Zilele trecute cineva mi-a spus că la dumneavoastră s-ar putea să existe vreo posibilitate… Să ştiţi că nu sunt pretenţios, accept orice post numai să…”

„De ce nu mergeţi la un doctor, să vă trataţi? îl întrerupse funcţionarul, în timp ce omul din faţa lui se muta de pe un picior pe altul. Medicina modernă săvârşeşte adevărate minuni şi nu ar fi exclus să vă poată ajuta şi pe dumneavoastră”.

„Am fost internat de mai multe ori, dar de fiecare dată, după ce îmi făceau numeroase analize, îmi spuneau că sunt sănătos şi orice încercare de schimbare a bioritmului pe cale violentă ar avea consecinţe negative, deci nu ar fi prudent să se întreprindă ceva. Adevărul e că n-au mai avut niciodată un asemenea caz. Eu eram doar o curiozitate, asemeni celor ce se nasc cu inima în partea dreaptă şi nu în stânga, aşa ca toată lumea: se uită la ei, îi examinează cu tot felul de aparate şi atât, ce altceva să le facă? Dacă aţi şti cât de greu este pentru mine să am numai zile de 24 de ore! Sunt frânt de oboseală, doar în concediu ajung să dorm cum ar trebui. Şi acum mi-e un somn teribil…”

Cetăţeanul căscă prelung, până îi dădură lacrimile. Cu ochii pe jumătate închişi spuse încet, ca pentru sine: „Nu vă supăraţi dacă am să aţipesc puţin, doar un moment…” Rămase în picioare, fără să se sprijine de nimic. Doar capul i se lăsă încet în faţă, iar apoi alunecă uşor într-o parte.

Aşa ceva chiar că nu i se mai întâmplase funcţionarului. Auzise povestindu-se că în război unii soldaţi, epuizaţi, ajungeau să doarmă în timpul marşurilor. Oricum, era război şi, până la o limită, putea fi de înţeles, dar acum era altceva, era pace şi se aflau într-o instituţie. Trebuia să acţioneze, nu putea lăsa lucrurile aşa, cine ştie ce se mai putea întâmpla. Dacă intra cineva în acel moment, ce şi-ar fi închipuit?! Cine ştie ce dandana mai ieşea de aici!

„Alo, tovarăşu’, se poate?! Aici suntem într-o instituţie publică…” Repetă apelul său pe un ton mai ridicat dar fără niciun rezultat. În cele din urmă fu nevoit să se ridice de la masă şi cu o oarecare teamă să-l scuture uşor de braţ. „Treziţi-vă, nu se poate în felul acesta… vă rog să vă daţi seama…”

Străinul se trezi şi îşi pierdu echilibrul, era cât pe ce să cadă şi în ultimul moment se propti cu mâna de birou. Privi nedumerit în jur, îşi aminti unde se afla şi, înţelegând ce se întâmplase, se fâstâci. De abia reuşi să vorbească.

„Vă rog foarte mult să mă scuzaţi, îmi pare rău. Câteodată sunt răzbit de oboseală şi nu pot să mă mai opun. Să ştiţi că nu a fost cu vreo intenţie, mii de scuze…”

Mai liniştit, funcţionarul se întoarse la locul său, felicitându-se că-l lăsase de la început în picioare, ce s-ar fi întâmplat dacă mai stătea şi pe scaun, ar fi dormit mult şi bine, cine l-ar mai fi trezit! Îmbunat, continuă să-l descoasă.

„Aţi încercat vreun tratament prin acupunctură?”

„Aş fi încercat, dar n-am găsit niciun medic dispus să se încumete la o asemenea experienţă...”

„Poate prin yoga...”

„Cineva mi-a spus că numai prin voinţă aş putea scăpa de povestea asta. L-am ascultat şi m-am înscris la un curs de yoga, un curs intensiv, câteva luni într-o iarnă, dar degeaba; este o cale mult prea dificilă. Am aflat după aceea că pentru un asemenea rezultat se cere o adâncă iniţiere, cu mulţi ani de practică sub îndrumarea maeştrilor. Nu merită să mai insist, e mai mare daraua decât ocaua, după cum se spune”.

„Necazul dumneavoastră m-a impresionat profund. Din păcate, în ciuda dorinţei mele sincere de a vă ajuta, momentan nu pot întreprinde nimic. Nu există nicio posibilitate de a vă angaja în condiţiile de care aveţi nevoie. Lăsaţi-mi în schimb adresa şi, dacă se va ivi ceva, vă rog să aveţi toată încrederea, vă voi anunţa îndată. Am să vorbesc şi cu directorul nostru despre situaţia dumneavoastră. În altă ordine de idei, spuneţi-mi vă rog, doctorii nu au aflat din ce vi se trage, cum să zic, boala asta?”

„Unul dintre ei spunea că s-ar putea să existe vreo legătură cu altă planetă care să aibă durata de rotaţie mai mare decât cea a Pământului, adică egală cu durata ciclurilor bioritmului meu”.

„Se ştie care este această planetă?”

„Nu”.

„Îmi pare rău, dacă se găsea, cred c-ar fi fost o şansă în plus pentru dumneavoastră, nu? Dacă-mi permiteţi, aş vrea să vă ofer acum o sugestie”.

„Vă rog”.

„De ce nu daţi un anunţ la ziar? Nu se poate să nu găsiţi până la urmă ceva. Nu se ştie niciodată de unde sare iepurele!”

Cei doi îşi strânseră mâinile convenţional, apoi vizitatorul plecă. Nepotul revăzu momentul când, odată, după ce bunicul îi povestise şi alte câteva scene asemănătoare, îi replicase exasperat: „Nu înţeleg de ce te purtai atât de umil în faţa acelor funcţionari ipocriţi!” „Ce puteam face, eu aveam nevoie de ei, nu ei de mine”. „Şi ce-ai realizat cu asta?” îl întrebase victorios, dar nu primi drept răspuns decât un „Mde...”

Bărbatul îşi încercă norocul şi la alte două întreprinderi în ziua aceea. Se alese doar cu promisiuni. Un binevoitor îi

sugerase chiar să se pensioneze – el nici nu voia să audă de aşa ceva, doar avea familie şi se simţea încă tânăr. Nu se putea da bătut, va mai căuta.

Se întoarse acasă unde îl aştepta nerăbdătoare fiica sa. „Mergem? Nu-i aşa că mergem?” întrebă ea de cum îl văzu. Îi promisese că în după-amiaza aceea vor face împreună o plimbare până la parcul de distracţii. „Mergem, sigur că mergem”. Nepotul se străduia să-şi amintească de la cine ştie cum a fost acolo, îi povestise mama sau bunicul? Mai degrabă şi unul şi altul, dar ce importanţă avea? Întinse mâna şi luă o alună. O strânse puţin între degete şi ea se desfăcu deîndată.

Ziua senină şi calmă adusese în parcul de distracţii multă lume; celor din roata mare le apărea multicoloră şi gălăgioasă – atmosferă de carnaval, subliniată de muzica stridentă pe care o răspândeau nenumăratele difuzoare.

Trecuţi de poarta bătrânului gard din fier forjat, părinţii deveneau asemeni copiilor, lăsându-se furaţi de fericirea lor nemărginită. Nici tatăl fetei nu făcu excepţie. Rătăciră curând aleile, nemaiştiind pe unde fuseseră şi pe unde nu. Se plimbau prin furnicarul de oameni lăsându-se călăuziţi doar de ce le atrăgea mai mult atenţia… Mai greu le-a fost cu bietul câine, trebuiau să-l ia mereu în braţe pentru a nu fi călcat în picioare.

La „tunelul groazei” nu i-a plăcut, s-a speriat de vrăjitoarele, zmeii şi piticii fioroşi care apăreau din întuneric. Se lipise strâns de tatăl ei şi închisese ochii de teamă. Ştia că nu i se va întâmpla nimic, dar dorea să se termine mai repede şi să iasă din nou printre oameni, la lumină. (Deci, mama îi povestise; parcă şi bunicul îi spusese ceva, dar ce anume, uite că nu-şi amintea). „În schimb, la oglinzi mi-a plăcut foarte mult, m-am văzut când foarte mare, când foarte mică, o dată eram grasă, o dată eram slabă! Dar cel mai mult şi mai mult mi-a plăcut la trenuleţul zburător! Parcă-l văd şi-acum, cu şinele lui ce se împleteau sus de tot, deasupra noastră. La coborâre trenuleţul prindea o viteză ameţitoare, de parcă am fi căzut în gol, ca şi atunci când sari dintr-un pom sau de pe un gard, numai că dura mai mult. Mă prinsesem strâns cu mâinile de bara de metal şi priveam fascinată la mulţimea de oameni de sub noi. Eram fericită. L-am rugat pe bunicul tău să mai mergem o dată. Când am coborât a doua oară s-a petrecut povestea pe care o ştii: din cauza aglomeraţiei, atentă fiind şi la câine, m-am pierdut de

bunicul tău, mai bine spus, el s-a pierdut de mine, pentru că de atunci nu l-a mai văzut nimeni. Toate încercările, aproape disperate, făcute de bunica ta şi de rudele noastre n-au dus la niciun rezultat. Dispăruse pur şi simplu într-un mod misterios. Nici autorităţile nu au reuşit să afle ceva. Ce s-a întâmplat cu el atunci rămâne şi astăzi un lucru de neînţeles. Cu timpul ne-am obişnuit aşa singure, mama şi cu mine; fără să ne dăm seama, am încetat să-l mai aşteptăm”.

Tânărul deschise brusc ochii şi se ridică din pat ca împins de un resort. Era înspăimântat. Nu, nu visase, nu era niciun joc al fanteziei. Putea fi sigur de asta! Ori mama are dreptate când susţine că bunicul a dispărut în parcul de distracţii, ori amintirile mele în care apare el sunt reale! Tertium non datur! Cu toate acestea ambele i se păreau la fel de adevărate, se petrecuseră doar aievea! Cum de nu-şi dăduse seama până atunci de această contradicţie atât de izbitoare? Teritoriul în care intrase se arăta foarte lunecos, nu oferea niciun punct de sprijin. Avea o certitudine sfâşietoare: deşi se anulau reciproc, ambele posibilităţi erau la fel de adevărate! Mai departe nu reuşea să ducă raţionamentul său, aici se oprea şi o lua de la început, însoţite de o revoltă fără obiect, gândurile îi deveneau din ce în ce mai confuze. Trebuia să plece, să fugă, să uite… pentru moment cel puţin.

Se îmbrăcă în grabă şi ieşi în oraş. Maşinile, oamenii, zgomotul străzii avură un efect liniştitor. Intră la întâmplare într-un cinematograf unde rula un film cu întâmplări absolut neverosimile, urmărite cu sufletul la gură de puţinii spectatori aflaţi în sală la ora aceea de amiază. Plecă dezamăgit. Bătu străzile o vreme, fără vreun ţel precis. Întâlni un prieten şi-l invită bucuros la o cafea, undeva pe o terasă, în apropierea unui parc. Discutară despre tot felul de lucruri, dar nu-i putuse spune nimic din ceea ce-l frământa. Locul nu i se mai păru potrivit şi, apoi, nici nu erau aşa de buni prieteni. Începu să-l preocupe o întâmplare fără importanţă, petrecută mai de mult. Un fost coleg de liceu, dintr-o clasă paralelă, îl oprise odată pe stradă şi-i spusese exaltat: „Am făcut o mare descoperire, ceva extraordinar, am prioritate mondială absolută! Aş vrea să te consult şi pe tine. Acum nu pot să-ţi spun nimic, sunt grăbit, sper să nu te superi. Unde te pot găsi?” îi dăduse adresa, dar colegul acela nu-l mai căutase nici atunci, nici mai târziu. Poate

era singur – cum altfel ar putea fi în faţa necunoscutului? – şi căuta să împartă cu cineva preaplinul sufletului său.

În jur nu s-a schimbat nimic. Totul trece la fel. Va fi seară, va fi dimineaţă, va fi din nou seară şi încă o dată dimineaţă şi aşa la nesfârşit. Anostă, lumea din preajma sa nu reuşea să-i câştige atenţia. Să fi existat cu adevărat momentul straniu din ziua aceea? Deşartă întrebare. Un fapt exterior se poate pune mai întotdeauna sub semnul întrebării, de la el şi până la mine câte lucruri nu se interpun! Rămâne această firavă şansă în situaţiile nefericite. Îndoiala înseamnă amânare, un timp câştigat pentru speranţă. Dar când este vorba de ceva ce se întâmplă în propriu-ţi gând, n-ai cum să te mai aperi, subiectul şi obiectul sunt prea aproape, sunt una!

Avea senzaţia neliniştitoare că se îndepărtase la o distanţă foarte mare de ai săi, distanţă ce creştea neîncetat, deşi el continua să rămână pe terasa cafenelei, ascultând planurile de vacanţă ale celuilalt, care îi spunea că va merge la mare, apoi la munte… Apoi vor veni şcoala, examenele, lucrarea de diplomă, repartiţia – cât de previzibil şi de imprevizibil în acelaşi timp era totul. Unde va fi în toamna viitoare, ce-şi va mai aminti de aceste momente?

Acasă povesti cu oarecare detaşare şi ironie în glas ce i se întâmplase. „Ce mă-ndemnaţi să cred, ce-aş putea face acum?” întrebase el cu o speranţă nelămurită.

„Te-a obosit sesiunea, de altfel nici nu-mi place cum arăţi la faţă, ai slăbit îngrozitor! În starea aceasta nici nu-i de mirare că ai asemenea gânduri ciudate. Bunicul tău a dispărut cu aproape douăzeci de ani înainte de a te naşte, aşa că n-aveai cum să-l cunoşti decât din poze şi din ce ţi-am povestit eu şi bunica ta. Dacă nu vrei să mă sperii, te rog din toată inima să nu mai spui asemenea copilării. Dacă te aude cineva, ce impresie îşi face? Hai, promite-mi că n-ai să mai susţii asemenea lucruri”.

„Mama ta are dreptate, continuă tatăl său, ar trebui să te odihneşti şi să mănânci mai mult. Distrează-te, eşti tânăr. Plimbă-te, nu mai sta cu nasu-n carte, mai lasă în pace romanele astea moderne din care nu înţelegi nimic. Cu ce te alegi? Degeaba zâmbeşti, e aşa cum spun! În cartea pe care mi-ai lăudat-o atât nici nu ştii când se vorbeşte despre erou, când despre coşmarurile sale şi când despre personajele unui tablou, toate se amestecă. Poţi să mă lămureşti ce-i cu soldatul acela

care tot rătăceşte pe străzi?”

„Dar caseta?” întrebă băiatul.

„Care casetă? Soldatul parcă avea un pachet…”

„Nu la roman mă refer, ci la aceasta de aici”, şi o arătă în vitrină, aşezată nepotrivit printre ceştile albastre ale unui serviciu de ceai din import, arareori folosit. Era din lemn preţios, ornamentată cu incrustaţii fine, reprezentând câţiva dragoni acoperiţi de solzi mari; aveau câte trei picioare ale căror degete, unite printr-o pieliţă, se terminau cu gheare încovoiate. Artistul necunoscut îi surprinsese zvârlind pe nări jerbe de foc, într-o aprigă încleştare cu un duşman nevăzut. Soarta luptei nu era decisă. Din cauza oglinzii din spate, fiecare obiect din vitrină apărea de două ori.

Băiatul luă caseta şi o deschise. În ea păstra ca pe nişte relicve de mare valoare, tăiate din ziare, cele trei anunţuri date la mica publicitate de bunicul său; hârtia se îngălbenise, dar textul se putea citi uşor. Le scoase cu atenţie şi le întinse părinţilor săi uimiţi. Vedeau pentru prima dată cutioara aceea brun-roşcată – cu atât mai mult conţinutul ei le era necunoscut.

„Bravo, ingenios! exclamă tatăl său. Este o farsă reuşită, adăugă el, readucând astfel lucrurile la normal. Ce idee năstruşnică ţi-a venit!” Mama băiatului începu să râdă, se lăsase păcălită atât de uşor.

Dintr-o dată tânărul avu revelaţia inutilităţii oricărei strădanii, nu va reuşi să convingă pe nimeni. Adevărul se afla în el, cum să-l facă ştiut de toată lumea? Nu vedea nicio cale şi nimeni nu era de vină. Ar fi trebuit să aştearnă pe hârtie cele două istorii, să le compare, să găsească punctele în care se contrazic, apoi să caute mărturiile necesare – ca să dovedească, să dovedească… Zadarnic, dacă el însuşi nu putea înţelege cum de bunicul său dispăruse şi nu dispăruse în acelaşi timp, ar fi fost zadarnic să o ceară altora! De sine trebuia să se îndoiască în primul rând. Dacă mărturia propriului său gând îl purta pe cărări înşelătoare? Poate într-un moment de reverie luase drept adevăr ceea ce subconştientul său dorea să fi fost realitate. Va încerca să uite totul? Să uite şi ipoteza unei incredibile existenţe duble, aici şi aiurea, ce-i apăruse ademenitoare la un moment dat… Era mai bine aşa.

La vreo săptămână după cel de-al treilea anunţ, bărbatul primi o scrisoare din partea unui necunoscut; acesta îi scria că

aflase din ziar situaţia sa şi îl sfătuia să se facă pădurar. În continuare îi destăinuia că el însuşi este pădurar şi-i descria nenumăratele avantaje ale acestei meserii frumoase. Dacă era de acord, atunci îi propunea să vină în regiunea sa unde este un post liber, deoarece fostul pădurar tocmai se pensionase; s-ar bucura dacă l-ar avea coleg. În încheiere îl ruga să-i comunice cât mai repede hotărârea pe care o va lua.

LA MARGINEA ORAŞULUI

Într-o dimineaţă răcoroasă de octombrie târziu, în emisfera nordică, undeva între paralelele 42 şi 44, nu prea departe de ocean, dar nici prea aproape, oraşul se afla asediat de ceaţă. Pâcla groasă coborâse tăcută în timpul nopţii, creând un decor ireal pentru fiinţele sensibile, înclinate spre poezie şi visare. Pe la ora nouă un vânt uşor o risipi.

Dincolo de păduricea din nord, galbenă-ruginie în acest anotimp, chiar în marginea ei, pe câmpul proaspăt arat, cu brazdele încă lucitoare, se vedea limpede o construcţie de o formă cu totul bizară şi de neasemuit. Cu o zi-două înainte pe acolo trecuseră tractoarele; nu avusese cum să apară peste noapte, aşa deodată, şi totuşi era acolo, în ciuda argumentelor de bun simţ. Dacă cineva ar fi privit punctul respectiv de la o oarecare înălţime, ar fi observat că se afla chiar pe bisectoarea unghiului format de cele două şosele ce părăseau oraşul ca două raze, îndreptându-se una spre nord, iar cealaltă spre nord-vest. Să fi fost doar o întâmplare? În zilele următoare, mai multe persoane s-au străduit să găsească un răspuns convingător la această întrebare.

Câmpia dreaptă, netedă ca-n palmă, permitea o vizibilitate perfectă de pe ambele şosele. „Ciudăţenia”, altfel cum să o numim, a fost văzută pentru prima oară în jurul orei nouă şi jumătate dimineaţa, deci cam la o jumătate de oră după ridicarea ceţii – cel puţin atunci un automobilist telefonase postului de poliţie cel mai apropiat. Era familiarizat cu locul acela, zicea el, deoarece trecea în fiecare zi pe acolo, în drum spre serviciu şi apoi spre casă. Fusese frapat de mărimea obiectului – cât a copacilor din apropiere – şi de aspectul lui neobişnuit. Ar fi putut, desigur, să treacă mai departe, la fel ca

toţi ceilalţi de dinaintea lui care nu observaseră nimic sau se făcuseră că nu observă nimic, fără să se vâre în această poveste din cauza căreia se putea alege eu eticheta de alarmist sau amator de ieftină publicitate, dacă nu s-ar fi descoperit nimic deosebit. Îl intrigase lipsa oricăror urme pe arătură, observase clar cum brazdele păreau a se continua pe sub acea construcţie, de parcă fusese depusă cu ajutorul unui elicopter. Considerase de datoria lui să anunţe organele ordinii publice că acolo, lângă pădure, se întâmplă ceva neobişnuit.

Datorită acestui telefon, pe la zece, dinspre oraş apăru o patrulă a poliţiei. La ieşirea şoselei din pădure îşi reduse viteza şi opri. Din maşină coborâră un locotenent şi un sergent, cercetând întinderea ce se deschidea în faţa lor. Încercau să descopere acel lucru pentru care fuseseră trimişi până acolo, în afara oraşului. Deşi soarele le bătea în ochi, conturul acelei „construcţii” le apărea destul de bine reliefat pe fundalul viu colorat al frunzişului pădurii. Le atrăsese atenţia imediat. Nu semăna cu nimic ştiut. Locul în care se afla amplasată nu le putea oferi nicio indicaţie sigură asupra rostului ei. Să fi fost vreun nou tip de laborator agricol sau silvic montat pe un fel de rulotă de mari dimensiuni? Dar nu părea să aibă roţi, cel puţin ei nu le vedeau. Să fi fost vreo staţie meteorologică? Tot ce era posibil. Pentru a o cerceta mai îndeaproape ar fi trebuit să o ia de-a dreptul peste arătură, ceea ce era destul de neplăcut. Se mulţumiră să privească de pe marginea şoselei. Apoi îl chemară prin radiotelefon pe şeful secţiei: identificaseră locul, nimic suspect. O instalaţie oarecare, e drept, cam ciudată, dar, dacă ar fi fost văzută într-un port sau în incinta vreunei uzine, mai mult ca sigur că nu ar fi atras atenţia nimănui. Nu-şi dădeau seama ce destinaţie are şi nici cui îi aparţine, nu zăriseră nicio inscripţie, nicio emblemă. Locul era pustiu şi nu aveau de la cine lua informaţii. Dorea oare şeful să afle asemenea amănunte când nu era vorba de o reclamaţie, ci doar de o sesizare obişnuită, din care primeau atâtea? Dorea şeful ca ei să continue cercetarea în acest caz, când altele, mult mai importante, aşteptau?

Nu le răspunse imediat, îl auziră discutând cu altcineva, pe un ton scăzut – nu desluşeau despre ce anume – apoi li se adresă: „Băieţi, pentru orice eventualitate să facem şi nişte fotografii. Rămâneţi pe loc, fotograful pleacă imediat spre voi. S-ar putea ca problema să fie mai complicată decât pare la prima vedere,

mai înainte am primit o comunicare specială din partea forţelor aeriene. Nu este exclus să vă aflaţi în faţa unui fragment de satelit. Cercetaţi cu atenţie şi ţineţi-mă la curent”.

„Ei, asta-i acum!” exclamă locotenentul, după ce închise aparatul. „De unde şi până unde satelit!”

„Dar dacă este totuşi un satelit, presupuse sergentul, n-ar fi fost mai bine ca forţele aeriene să-şi fi trimis oamenii aici, de la început? E doar treaba lor şi se pricep, oricum, mai bine decât noi la asemenea lucruri”.

„Spune-mi şi mie, ce te face să crezi că este vorba despre un obiect spaţial?”

„Presupuneam, şi apoi, încercă el să glumească, şeful are întotdeauna dreptate...”

„S-au mai găsit fragmente de satelit ce n-au ars la trecerea prin atmosferă, dar erau fragmente de mici dimensiuni, pe când ceea ce vedem noi este mare şi pare să fie foarte greu. Ar trebui să existe un crater, pământul să fie răscolit...”

„Poate s-o fi înfipt în pământ ca un cuţit, asta ar explica şi poziţia lui verticală”.

„Hai, fii serios!”

„Eu nu zic că n-aveţi dreptate, dar mă gândesc că dacă ne vom apropia, cine ştie, s-ar putea să găsim unele semne care de aici nu se văd. Măcar de-am avea un binoclu”.

Nu le rămânea decât să aştepte sosirea fotografului. În maşină era cald şi plăcut. Postul local de radio transmitea un program de muzică la cererea ascultătorilor. Ultimele rockuri. Prezentatorul era în vervă şi glumea mereu sperând să stârnească hazul. Aveau vreun motiv serios de nemulţumire?

Fotograful sosi destul de repede, nici cât îţi trebuie pentru o ţigară fumată în tihnă, şi opri în spatele lor. Le propuse să facă un mic ocol şi să caute o potecă la marginea pădurii. S-ar fi putut apropia mai comod. O găsiră şerpuind printre copaci şi tufe. Părăsiră şoseaua, îndreptându-se către presupusul satelit. Înaintau unul după altul, locotenentul în faţă, fotograful la mijloc şi la urmă sergentul. O curiozitate nespusă îi grăbea.

„Am impresia că se observă o mişcare acolo”, le atrase atenţia locotenentul, dar erau încă prea departe pentru a-şi da seama dacă avea dreptate sau se înşelase. Numeroase crengi îi împiedicau să vadă locul acela în întregime, doar câte un fragment li se arăta din când în când, pentru scurt timp.

Frunzele începuseră să cadă lăsând ici colo ramuri dezgolite. „Ar trebui să ieşim din pădure”, spuse locotenentul. Era convins că părerea sa se va adeveri, nu avea cum să fie un satelit. Găsind o deschidere în zidul de vegetaţie, fotograful se opri, duse aparatul la ochi şi declanşă, apoi părăsi cărarea, urmându-i pe ceilalţi care se îndreptau cu prudenţă spre arătură. La marginea ei se opriră uimiţi, acum puteau vedea totul, în cele mai mici detalii: nu mai întâlniseră niciodată o asemenea alcătuire, era cu totul altceva decât se aşteptase fiecare în parte. Ce puteau fi acele mănunchiuri de tuburi subţiri, semitransparente, pulsând continuu, ce urmau complicate trasee şi prin care circula un fluid opac? Ajungeau până la înălţimea unui om. Mai sus, la fel de ciudate şi de neînţeles pentru o minte omenească, chiar şi exersată cu enigme criminale, se vedeau o serie de umflături ce apăreau mereu de sub „învelişul” *obiectului*. Cei trei le urmăreau cum cresc încet şi apoi dispar brusc, de parcă s-ar fi spart – dar nu se auzea niciun zgomot – asemeni băşicuţelor de la suprafaţa apei aflate în clocot, cu deosebirea că acum totul se petrecea în plan vertical şi mult, mult mai încet. Aveau sentimentul că se aflau în faţa unei fiinţe vii extraordinare, un monstru, ca acei peşti de mare adâncime ce explodează din cauza diferenţei de presiune atunci când sunt aduşi la suprafaţă.

Ipoteza satelitului căzuse de la sine. Un tremur uşor, de care nu-şi dădură un timp seama, le cuprinse genunchii; încercau să şi-l stăpânească. Singurul care nu realiza ce se petrece era fotograful, lua imagine după imagine, părea să fie contopit cu aparatul. Peste liniştea pădurii şi a câmpului, mai tare decât zvonul îndepărtat al circulaţiei de pe şoseaua din spatele lor, mai tare decât zvâcnetul accelerat din tâmple, se auzeau bâzâitul şi „clacurile” declanşărilor.

Atenţia le fu atrasă de două umflături ce continuau să crească şi dincolo de momentul în care, datorită dimensiunii, ar fi trebuit să dispară asemeni celorlalte. Se transformară curând în două baloane de mărimea unui om ghemuit; pluteau în apropierea *corpului* care le dăduse naştere, erau legate doar printr-un cordon ce se subţia rapid, până când dispăru. Eliberate, cele două sfere încetară să mai crească. Ondulau în sus şi în jos, asemeni unor frunze săltate de apă. Încet, dădură ocol lucrului sau fiinţei despre care poliţiştii crezuseră că este un satelit; nu

păreau să aibă o ţintă precisă. Puteau fi comparate doar cu o bulă de lichid aflat în imponderabilitate, la fel de tremurătoare erau la fiecare adiere a vântului.

Ţintuit locului, cu toate simţurile încordate, locotenentul nu mai îndrăznea să facă nicio mişcare. Orice urmă de viaţă dispăruse de pe chipul lui. Lumea se răsturnase deşertând din ascunzişuri minuni de nepătruns. Locotenentul receptă spasmele haotice ale stomacului. Greaţa îl făcu să se clatine. Respiră adânc încercând să învingă senzaţia de sfârşeală. Se sprijini de trunchiul unui copac şi spuse în şoaptă sergentului aflat lângă el:

„Hai să plecăm, sunt altfel de fiinţe. Să plecăm!”

Făcură în grabă drumul înapoi, uitându-se temători mereu în urmă pentru a se asigura că nu fuseseră descoperiţi. Fie că nu-i observaseră pe pământeni, fie că nu erau interesate să-i urmărească, cele două fiinţe străine continuau să plutească parcă purtate de vânt în jurul a ceea ce, acum, pentru cei trei, nu putea fi decât o navă cosmică.

Pe şosea circulaţia se desfăşura normal şi asta îi făcu să-şi recâştige puţin siguranţa. Nimeni nu observase nimic, nimeni nu bănuia nimic. Doar şoferul unui camion încetini şi-i privi curios de la înălţimea cabinei, încercând să ghicească, oare ce anume îi făcuse pe poliţişti şi pe civilul cu aparatul de fotografiat să iasă fugind din pădure, cu o mare spaimă pe chipuri, şi tot în goană să se îndrepte către maşinile parcate ceva mai departe, iar ajunşi acolo, unul dintre ei să deschidă violent portiera, aproape scoţând-o de la locul ei, să ia microfonul staţiei de radio şi să spună ceva, cu greu, printre gâfâituri, marcat de efortul depus. Toată această agitaţie, al cărei rost nu-l înţelegea, i se păru caraghioasă, „le-o fi făcut careva figura” îşi spuse el ambiguu, apoi apăsă pe accelerator şi se îndepărtă bine dispus.

*

Primele unităţi ale forţelor armate au apărut la mai puţin de o oră de la darea alarmei. S-a acţionat repede, deşi, la început, după cum era şi firesc, mărturia poliţiştilor fusese pusă la îndoială. Cine ar fi crezut?!

Maşinile infanteriei, mari, vopsite în culori de camuflaj, opriră în dreptul lizierei, era mai prudent decât să iasă în câmp deschis. Ofiţerii şi soldaţii, echipaţi de campanie, săriră de pe platforme şi porniră în pas alergător, unii spre câmp, iar alţii

spre pădure. Un stat major constituit ad-hoc din câteva oficialităţi ale oraşului, militare şi civile, hotărâse, ca primă măsură, încercuirea navei cosmice. Distanţa dintre aceasta şi militari, destul de mare, fusese astfel stabilită încât să nu determine o reacţie imediată de apărare din partea extratereştrilor – e drept, planul se conforma psihologiei terestre. În niciun caz nu trebuiau speriaţi. În acelaşi timp, nu se putea minimaliza responsabilitatea ce o aveau de a asigura securitatea oraşului din apropiere şi, de ce nu, a ţării sau chiar a întregii lumi. Erau siguri că multe situaţii ulterioare se vor decide în primele momente, chiar dacă nu aveau răgazul să se gândească la toate implicaţiile posibile. Orice amănunt neglijat atunci se va putea dovedi de o importanţă majoră mai târziu.

Încercuirea se realizase fără incidente. Şirul de soldaţi, cu armele ţinute gata de tragere, se estompa în depărtare din cauza aerului tulbure. Pe partea cealaltă a cercului, militarii se vedeau doar ca nişte puncte cu existenţă îndoielnică.

Pe măsură ce soseau noi întăriri, dispozitivul iniţial se completă cu un al doilea cordon, situat în exteriorul primului. Spre seară, desimea militarilor crescu, ajungându-se la un om pentru fiecare cinci-zece metri, un adevărat zid viu. Câteva unităţi speciale, dintre care una de comando şi alta antiteroristă, transportate pe calea aerului de la bazele lor, se aflau dispuse în pădure, gata să intervină dacă va fi nevoie.

Pe marginile celor două şosele se strânsese un mare număr de curioşi şi gură cască. Alţii şi alţii continuau să vină pe măsură ce vestea se răspândea în oraş, încurcând prin simpla lor prezenţă operaţiunile militarilor. Toate încercările întreprinse pentru a-i îndepărta eşuaseră. Plecau dintr-un loc şi se mutau în altul. Şi aşa mai departe. Nici urmă de teamă faţă de posibilele intenţii primejdioase ale străinilor. Prezenţa extratereştrilor tindea să devină un imens spectacol popular ce întrerupea plăcut monotonia vieţii citadine. Cordoanele de soldaţi se dovediră în cele din urmă a fi create mai degrabă pentru apărarea extratereştrilor de îmbulzeala pământenilor, decât invers.

Nu lipseau – cum să se întâmple aşa ceva? – nici ziariştii şi nici reporterii de televiziune. Se plimbau în lungul şirului de militari, mai departe nu li se permitea să treacă, în aşteptarea momentului apariţiei reprezentanţilor civilizaţiei nepământene. Aceştia, după declanşarea operaţiunii de încercuire, se

retrăseseră în interiorul vehiculului spaţial şi nu se mai arătaseră.

Statul major constituit în grabă, în dimineaţa aceea, se dovedise ineficient deoarece deosebirile de vederi între membri erau prea mari. Deşi se discutase foarte mult, nu s-a putut ajunge la un consens privind măsurile ce trebuiau luate în continuare. Prin forţa împrejurărilor, comandantul trupelor din zonă rămăsese să se descurce singur. Generalul avea certitudinea că, în asemenea circumstanţe extraordinare, mai devreme sau mai târziu, se vor ivi unele situaţii grave în care deciziile, implicând din nefericire şi vieţi omeneşti, vor trebui luate cu cea mai mare urgenţă. Trebuia să ţină seama şi de ce va fi *după*, când totul se va fi terminat şi când faptele de acum vor fi judecate cu alţi ochi. De aceea, la începutul după-amiezei, adresase reprezentantului guvernului, venit să se informeze direct, la faţa locului, următoarea întrebare: Care erau masurile luate pentru diminuarea pericolului potenţial prezentat de existenţa extratereştrilor? Răspunsul primit fusese vag, trădând deruta. Problema se afla în studiu la cel mai înalt nivel şi până la luarea unor hotărâri fiecare răspunde pentru ceea ce întreprinde, dar şi pentru ceea ce nu a întreprins. Atât spusese, urma să se descurce aşa cum ştia.

După apusul soarelui s-a întunecat rapid. În locul unde se afla nava se putea zări o uşoară pată luminiscentă, singura mărturie a prezenţei străine. Militarii nu lăsau pe nimeni să se apropie. Toată ziua fusese o lungă aşteptare, dar nu se întâmplase nimic. Lucrurile începeau să se desfăşoare ca la o aplicaţie obişnuită, pierduseră treptat neliniştea şi nerăbdarea de la început, când plutea în aer iminenţa confruntării. Încordarea dispăruse. Cele câteva ceasuri petrecute în nemişcare au readus atmosfera cazărmii – e drept, nu tot atât de tihnită.

„Ei stau în navă şi aşteaptă ca şi noi, îşi spuse generalul comandant. Cine ştie ce credeau că vor găsi aici şi cine ştie cum le apărem lor, probabil că tot atât de ciudaţi precum ne-au apărut şi ei nouă, dacă ar fi să mă bazez pe descrierea poliţiştilor. În acest caz nu m-aş mira dacă ar pleca în cursul nopţii, lăsând cu buzele umflate toată mulţimea de curioşi din jur”.

Numărul acelora care veniseră să asiste la un eveniment atât de extraordinar, cum era întâlnirea cu reprezentanţii unei alte

civilizaţii din cosmos, crescuse în tot acest timp. Apăruseră numeroase rulote, chiar şi corturi – „pe frigul ăsta!”, se minună generalul de extravaganţa celor care se hotărâseră să-şi petreacă astfel noaptea. Ici-colo se aprinseseră focuri; adunaţi roată în preajma lor, oamenii se încălzeau stând când cu faţa, când cu spatele către flăcări. Cei mai prevăzători îşi aduseseră în portbagaje mâncare şi băutură; masa o întinseseră lângă foc sau în faţa maşinilor, la lumina farurilor. Aveai impresia că se organizase un imens picnic nocturn. Câte un grup de tineri cânta acompaniindu-se la chitară sau muzicuţă.

O anumită nervozitate trădând nerăbdarea se putea observa în tonul nepotrivit de ridicat al unora sau în gesturile lor repezite. Din când în când se ridicau în picioare şi-şi întorceau ochii de la lumina puternică a focului, aşteptau un moment să se obişnuiască, privind orbiţi în beznă, apoi încercau să desluşească vreo schimbare. Ascultau zvonul glasurilor ce pluteau peste câmp şi, constatând că toate erau la fel ca mai înainte, se aşezau din nou, reintrând în vorbă cu vecinii. „Nimic?”, întrebau aceştia, „nimic!”, răspundeau. Buna dispoziţie predomina, doar unii îşi arătau nemulţumirea, dând vina pe armată pentru a explica întârzierea apariţiei extratereştrilor. „Au făcut atâta drum şi acum îi primim ca pe nişte duşmani, ce vor crede despre noi?”, întrebase cineva retoric. „Nu cred că ar exista un alt mod mai caracteristic pentru omenire de a se prezenta. Ne exprimă foarte bine. Dacă sunt băieţi deştepţi, s-au şi lămurit cu cine au de-a face”, răspunse altcineva.

Nu lipseau nici aceia care să susţină că toată povestea nu era decât o farsă bine pusă la punct. Stăteau acolo tocmai pentru a dovedi acest lucru. Alţii, mai radicali, afirmau că este vorba de o diversiune făcută cu scopul de a distrage atenţia de la marile probleme sociale, inflaţia, şomajul etc., altfel cum s-ar explica interdicţia de a te apropia de aşa-zisa navă cosmică?

Generalul stătea aşezat pe turela unui car blindat şi privea în jur asemeni unui vechi comandant de oşti ce inspecta locul bătăliei din zori. „Ce-or fi sperând să se întâmple, se întrebă el cu gândul la mulţime, n-ar strica să se informeze cineva asupra zvonurilor colportate”.

Sclipirile reci de pe ţeava mitralierei ori petele întunecate ale celorlalte blindate, dispuse şi ele în jurul navei, nu-i ofereau

deloc sentimentul reconfortant al siguranţei, îşi dădea prea bine seama că toţi oamenii lui şi toată tehnica de luptă strânsă acolo nu ar fi reprezentat un obstacol real pentru acele fiinţe care *putuseră* să străbată distanţele cosmice! Ce reprezenta oţelul unui glonte pe lângă uriaşele energii posedate mai mult ca sigur de extratereştri! Desfăşurarea de forţe pe care o comanda nu era decât o formă, un joc. O eventuală luptă n-ar fi decât un sacrificiu inutil. Sărmană armată ai cărei comandanţi nu cred în victorie, dar mai sărmană cea ai cărei comandanţi nu cunosc realitatea.

Prins de cele petrecute atât de neaşteptat în ziua aceea, generalul uitase de ai săi. De dimineaţă, de când plecase de acasă, nu aveau nicio veste de la el. „Probabil că sunt îngrijoraţi, cine ştie ce vor fi crezând că se întâmplă aici!” Dovedind o nebănuită agilitate pentru vârsta lui, sări de pe turelă şi se duse să telefoneze.

Necazurile au început în momentul în care unul dintre cei prezenţi a văzut sau, mai degrabă, i s-a părut că vede ceva mişcându-se în dreptul vehiculului spaţial. Ştirea s-a răspândit rapid de la grup la grup. Cei aşezaţi mai departe, văzând că unii se îndreaptă către navă, o porniră şi ei în fugă. Cu multă greutate au reuşit militarii să oprească mulţimea dezlănţuită. Se produceau mereu busculade când cei din spate se împingeau pentru a ajunge mai în faţă şi a vedea mai bine. Stăteau înghesuiţi unii în alţii, nevenindu-le să creadă că nu fusese nimic. „Unde sunt?”. „Vezi ceva, că eu nu văd nimic?”. Era suficient să spună cineva: „Uite-i! I-am văzut! Acolo sunt, pe onoarea mea” şi să arate cu degetul, ca de îndată să se declanşeze lumina orbitoare a nenumărate blitzuri.

Câţiva şmecheri, băgând de seamă cât de uşor este să dirijezi o mulţime ce se dorea înşelată, începură să strige când într-un loc, când în altul „Ia priviţi, sunt acolo”, prefăcându-se a fi văzut ceva, şi apoi amuzându-se pe seama oamenilor surescitaţi din jurul lor. Blitzurile izbucneau invariabil, nenumărate.

Dacă o voce puternică ar fi reuşit atunci să se facă auzită peste toate celelalte glasuri şi ar fi spus: „Să cădem în genunchi şi să ne rugăm”, cei mai mulţi s-ar fi supus îndemnului fără să ştie de ce o fac.

Mai mult decât oricând în ziua aceea, prezenţa mulţimii se dovedea acum periculoasă. Soldaţii rezistaseră unui prim asalt,

dar nu era deloc sigur că vor reuşi şi mai târziu. Era necesară evacuarea ei.

Operaţiunea s-a desfăşurat nesperat de repede. N-au lipsit câteva incidente, dar cei care s-au opus au fost arestaţi. În cele din urmă militarii au reuşit să-i determine pe unii să plece pe la casele lor, iar pe alţii doar să-i îndepărteze mai mult.

Pentru a preveni alte neplăceri s-a decis instalarea chiar în timpul nopţii, a unui baraj de sârmă ghimpată. Altfel, în condiţiile acelea, era aproape imposibil să se realizeze un cordon impenetrabil. A doua zi dimineaţa, ca o confirmare, au fost găsiţi în interiorul cordoanelor de militari câţiva tineri ce reuşiseră să se strecoare, minaţi de curiozitate, după lăsarea întunericului.

După ce s-a luminat de-a binelea, s-a putut vedea că nava era în acelaşi loc, nu se schimbase nimic. Se împlinea o zi.

*

În cursul după-amiezii şi serii, guvernul, întrunit de urgenţă, dezbătuse şi adoptase primele măsuri ce se impuneau într-o asemenea situaţie, decretase starea de urgenţă în regiunea respectivă, pusese în stare de alarmă toate unităţile militare; aviaţia primise un consemn special. Generalul fusese numit comandant al zonei A de operaţii, cu misiunea de a respinge orice acţiune agresivă din partea extratereştrilor, de a păstra ordinea şi calmul în regiune şi de a acorda întregul sprijin comisiei guvernamentale create în vederea stabilirii contactului cu fiinţele extraterestre şi purtarea discuţiilor. Comisia, condusă de un viceprim-ministru, era compusă din oameni de ştiinţă, deputaţi şi reprezentanţi ai ministerului apărării. Fusese înfiinţată şi o subcomisie care, sub conducerea ministrului afacerilor externe, avea menirea de a ţine legătura cu reprezentanţii diplomatici ai celorlalte ţări, precum şi cu organizaţiile internaţionale interesate. Se arăta în felul acesta că existenţa pe teritoriul ţării a mesagerilor unei civilizaţii extraterestre nu era considerată drept o chestiune exclusiv internă, ci doar în primul rând internă.

Noile dispoziţii fuseseră duse la îndeplinire, o parte încă din cursul nopţii, iar altele începând cu primele ore ale dimineţii. În zonă fuseseră deplasate şi câteva baterii de rachete sol-sol şi sol-aer pentru nimicirea navei extraterestre în caz de nefericită necesitate. O asemenea eventualitate nu era cu totul de ignorat

atât timp cât nu se cunoşteau intenţiile lor. Orice măsură de siguranţă în plus se justifica de la sine!

După cum era de aşteptat, vestea sosirii unor fiinţe dintr-o altă lume ocupa primul loc în presa vorbită şi scrisă. Din cauza informaţiilor foarte vagi obţinute până la închiderea ediţiilor, comentariile se mărgineau la consideraţii generale despre semnificaţia evenimentului, despre posibilele noastre atitudini sau despre implicaţiile probabile asupra situaţiei internaţionale actuale. Nu lipseau încercările de a stabili, cu titlu ipotetic, regiunea cosmică din care veniseră. Toţi comentatorii apreciau ca sigură originea extratereştrilor în interiorul galaxiei noastre. Aventurându-se mai departe, unii afirmau că ar fi posibil să fi venit de pe una din planetele sistemului nostru solar, se reînviau teoriile ce susţineau că pe Marte sau pe Venus ar exista viaţă. Bineînţeles, nimeni nu putea aduce în sprijinul acestor păreri vreun argument concret.

Toate statele lumii îşi manifestară interesul faţă de acest eveniment; cele mari îşi oferiră ajutorul ştiinţific şi militar, exprimându-şi ferma convingere că guvernul ţării „gazdă” va da dovadă de multă prudenţă şi de reţinere, şi nu va întreprinde nicio acţiune majoră fără a consulta guvernele celorlalte ţări. Se solicitau informaţii precise care să fie furnizate în timp util pentru a se urmări îndeaproape evoluţia întregii situaţii.

Într-un ziar din străinătate, un cunoscut comentator de politică externă formulase două întrebări: nu ar fi nimerit ca, în semn de preţuire şi respect, fiecare ţară să desemneze ambasadori pe lângă reprezentanţii civilizaţiei extraterestre şi, prin urmare, nu ar fi normal ca zona în care aterizaseră extratereştrii să capete statut internaţional? Aceste propuneri nu stârniră niciun ecou, cu excepţia unei uşoare nervozităţi din partea ţării „gazdă”. Lipsa unui precedent făcea ca toate deciziile să fie luate cu multă prudenţă. Problemele erau complicate, iar juriştii şi diplomaţii fuseseră surprinşi nepregătiţi.

*

Un microbuz de lux, cu însemnele oficiale guvernamentale, însoţit de o maşină a poliţiei, opri la marginea şoselei, în apropierea locului unde, cu douăzeci şi patru de ore în urmă, trei oameni a căror meserie îi făcea să se întâlnească mereu cu situaţii dramatice, încercau să-şi revină în fire copleşiţi de ceea

ce descoperiseră.

Din maşină coborâră câţiva bărbaţi mai în vârstă, membrii comisiei guvernamentale, formând un grup de o izbitoare omogenitate: impunători şi distinşi. Era de mirare cum de se alesese soluţia microbuzului şi cum de acceptaseră să călătorească împreună, într-un asemenea vehicul, atât de puţin favorabil reliefării personalităţii fiecăruia. Poate atmosfera de campanie, plină de nervozitate şi agitaţie inutilă să-şi fi spus cuvântul.

Trecură printr-o deschidere a barajului de sârmă ghimpată şi fură conduşi până la limita cordonului interior. Li se oferiră câteva binocluri; un timp, priviră în tăcere, gravi.

În spatele lor, nu prea departe, fusese înălţat un cort militar, destul de mare. Aici urma să fie sediul de teren, un al doilea se amenajase în oraş, într-unul din hoteluri. Subcomisia pentru legături internaţionale rămăsese în capitală, ţinându-se seama de faptul că, astfel, va fi stabilită mai lesne legătura cu reprezentanţii diplomatici străini.

În prima sa şedinţă, comisia a audiat un raport bazat pe informaţiile deţinute de poliţie şi armată; au fost trecute în revistă toate datele considerate drept sigure, obţinute până în acel moment. Din nefericire nu se ştiau prea multe, rămânea astfel loc pentru ipotezele cele mai fanteziste. De altfel, era destul de greu să-ţi păstrezi simţul măsurii.

În continuare au fost ascultaţi principalii martori, singurii oameni care se apropiaseră de nava extraterestră: cei trei poliţişti. Automobilistul care semnalase cazul nu fusese identificat şi se desfăşurau cercetări intense pentru a-l găsi. Anunţurile prin postul local de radio nu dăduseră încă niciun rezultat.

Alţi martori oculari nu se prezentaseră. Întunericul nopţii şi ceaţa din primele ore ale dimineţii favorizaseră aterizarea neobservată a navei. Rezulta că ea avusese loc în deplină tăcere – ceea ce era destul de improbabil – dar cum altfel se explica faptul că nimeni nu auzise nimic?

Fotografiile realizate în ziua precedentă, completate de explicaţiile poliţiştilor, erau singurul material concret de studiu. Rămâneau nava şi extratereştrii – pentru moment, inaccesibili. După examinarea fotografiilor s-a hotărât ca acestea să fie cercetate în continuare la laboratoarele de specialitate; până la

stabilirea unor concluzii, fotografiile aveau caracter strict secret, în niciun caz nu trebuiau să ajungă în presă. Orice neglijenţă în manipularea lor urma să fie sancţionată.

Înainte de întreruperea lucrărilor, comisia a aprobat ca preşedintele însoţit de doi experţi şi de fotograf să încerce o primă apropiere exploratorie de navă.

Cei patru, încălţaţi cu cizme de cauciuc, se îndreptară direct peste câmp, înaintând anevoie din cauza solului moale. Pe măsură ce se apropiau, deşi nu schimbaseră niciun cuvânt, sau poate tocmai din cauza aceasta, era evident că nesiguranţa şi neliniştea creşteau, punând stăpânire pe ei. La vreo sută de metri de navă se opriră toţi, deodată, fără vreun motiv. Nu se vedea nicio mişcare în afară de pulsaţia aritmică a „epidermei” vehiculului spaţial. Rămaseră pe loc.

— Ce facem, încercăm să mergem mai departe? întrebă preşedintele comisiei. Nu răspunse nimeni. Fotograful, înarmat cu trei sau patru aparate, unul dintre ele cu un teleobiectiv puternic, se decise să ia câteva imagini. În momentul acela, părând să fie urmarea chiar a acestei intenţii, apărură la baza navei doi extratereştri şi se îndreptară cu o asemenea viteză spre grupul de pământeni, încât aceştia avură impresia că se reped la ei ca nişte câini scăpaţi din lanţ.

Rostogolirea – pentru că rostogolire era – se opri la o distanţă de câţiva paşi în faţa oamenilor. Rămaseră nemişcaţi, suspendaţi la o palmă deasupra solului.

Toţi şase, patru pământeni şi doi extratereştri, stătură aşa, fără să facă cea mai mică mişcare, un timp îndelungat ce părea să nu se mai termine… Când spaima de moarte a primului moment trecu şi încordarea mai slăbi, reuşiră să-şi adune gândurile şi să-i privească mai atent, erau în faţa lor, i-ar fi putut atinge. Semănau cu două bucăţi rotunde de gelatină. Forme reliefate, distincte, nu aveau – nimic ce ar fi putut să joace rolul de ochi, gură, urechi, mâini sau picioare. „Pielea” lor era complet netedă. Să fi fost îmbrăcaţi într-un costum de protecţie? Nu păreau să aibă totuşi o rezistenţă prea mare. La fiecare pală de vânt, suprafaţa corpului lor se unduia asemeni luciului unei ape. În afară de aceste mişcări întâmplătoare, în rest, nicio schimbare sau zvâcnire care să trădeze un dinamism intern, şi totuşi, ce ciudat, simţeau că în faţa lor se află două fiinţe vii, nicidecum ceva inert, să zicem nişte roboţi.

Nu se auzea niciun zgomot. Mulţimea asista de la distanţă la întâlnirea cu o altă civilizaţie, în tăcere, solemnă, emoţionată, fără să distingă prea bine ceea ce se întâmpla.

Fotograful îndrăzni, în sfârşit, să dea drumul aparatului din mână, lăsându-l să atârne de cureaua trecută pe după gât, şi atunci, la această primă mişcare, ca la un semnal, îşi reveniră cu toţii din uimire şi se retraseră încet, mergând cu spatele. Extratereştrii mai rămaseră puţin pe loc, apoi, la fel de repede ca la venire, se întoarseră şi ei, dispărând în navă.

Comisia guvernamentală s-a întrunit imediat în şedinţă secretă pentru a analiza modul în care se desfăşurase această primă întâlnire.

Pentru a se îmbunătăţi supravegherea zonei încercuite, un pluton de transmisiuni primi ordin să instaleze cât mai aproape cu putinţă de navă un şir de camere de luat vederi, aşezate mai rar pe câmp, iar în pădure mai des. Dorindu-se să se evite alarmarea inutilă şi primejdioasă a călătorilor spaţiali, s-a hotărât ca militarii plutonului de transmisiuni să avanseze pe rând, numai după întoarcerea unuia urma să plece următorul. Acţiunea avea să dureze destul de mult, poate şi după lăsarea întunericului; se acceptase acest neajuns în schimbul unei mai mari siguranţe.

Pregătită cu minuţiozitate, operaţiunea a început într-o atmosferă de mare tensiune şi emoţie. Primul militar, îmbrăcat în costumul special de camuflaj, înainta urmărit cu sufletul la gură de toţi cei prezenţi. Când ajunse la jumătatea distanţei dintre oameni şi navă, lângă aceasta apăru forma aproape ovală a unui extraterestru, care se îndreptă, nu prea repede de data asta, către militarul izolat. Soldatul se opri neştiind ce să facă, să se întoarcă sau să înainteze mai departe, aşa cum primise ordin. Fiinţa din cosmos se opri şi ea. „Nu se va interpreta ca un gest ostil montarea camerelor de luat vederi?” – se întrebau cei prezenţi acolo.

Îmboldit de semnele ofiţerilor, soldatul reluă înaintarea cu prudenţă. Extraterestrul porni şi el, cu puţină întârziere, mişcându-se la fel de încet. Era evident că drumurile lor se intersectau şi în curând cei doi se vor întâlni.

După mai multe opriri, se apropiaseră foarte mult, îi mai despărţeau câţiva metri. Brusc, soldatul lăsă jos camera TV şi se întoarse fugind cu paşi mari, sărind peste brazde, împiedicându-

se din când în când. Atunci bătea aerul cu mâinile sale mari, întinse, în căutarea echilibrului, semănând cu o pasăre în zbor. Ajuns la grupul de oameni din faţă, spuse întrerupt de gâfâituri, că-i fusese o groază cumplită şi că, la un moment dat, înaintase automat, fără să-şi dea seama ce face, de parcă ar fi fost hipnotizat, fără voinţă.

Experienţa se repetă cu mici diferenţe, în funcţie de temperamentul fiecăruia din cei trimişi. De fiecare dată apărea un extraterestru – acelaşi sau altul, nu se putea şti – şi se apropia de om în ritmul în care mergea acesta, asemeni imaginii dintr-o oglindă. După un timp, când văzură că nu se întâmplă nimic, unii prinseră curaj şi zăboviră mai mult acolo, cercetând cu privirea fiinţa din faţa lor. Extraterestrul rămânea neclintit atâta timp cât stătea şi omul, apoi pleca odată cu acesta.

Nu se terminaseră de instalat toate camerele TV, dar după căderea serii nimeni nu mai îndrăzni să treacă dincolo de cercul santinelelor. Întunericul, foşnetul pădurii, pata fosforescentă a navei cosmice trezeau amintiri şi trăiri obscure. Finalizarea acţiunii se amână pentru a doua zi.

Dimineaţa următoare, după risipirea ceţii, primind aprobarea comisiei, un profesor universitar porni spre interiorul cercurilor alcătuite de militari. Ducea cu sine o coală de hârtie prinsă de o planşetă de lemn, precum şi o statuetă ieftină, găsită într-unul din magazinele oraşului, imitaţie din ghips a unei lucrări celebre, reprezentând un atlet în plin efort; i se sugerase că ar fi nimerit să o ofere în mod simbolic reprezentanţilor civilizaţiei extraterestre, în stânga şi în dreapta sa, şirurile de urme lăsate de militari îi jalonau drumul. În faţă, ascunse puţin de albăstreala aerului matinal, camerele de televiziune se zăreau ca un colier imens şi straniu de mărgele electronice.

Extraterestrul apăru, aşa după cum se sperase, şi omul se îndreptă spre el, încrezător, zâmbind chiar. Se opri în dreptul aparatelor, deşi îşi propusese să meargă mai departe; nu-i era teamă de străin, nu-l îngheţa forma lui de nenumit, dar ceva neclar, nu-şi dădea seama ce anume, îl făcu să rămână pe loc. Puse statueta pe pământ, atât cât putu mai în faţă, împingând-o cu o mână în timp ce se sprijinea într-un genunchi şi în cealaltă mână. Se retrase câţiva paşi şi aşteptă. Fiinţa cosmică stătea acolo, în faţa sa. Profesorul arătă de câteva ori spre statuetă şi încercă să spună prin gesturi că o dăruia şi că îl ruga să o

primească. Cu toată strădania nu obţinu niciun semn că ar fi fost înţeles. Extraterestrul nu înaintase nici măcar cu o palmă spre statuetă. Dezamăgit de acest prim insucces, profesorul începu să demonstreze, în mai multe variante, teorema lui Pitagora. Avea convingerea că de data asta va fi înţeles datorită substratului comun care uneşte raţionamentele matematice. Ar fi fost un început promiţător, un prim pas în vederea stabilirii unui limbaj comun. Avu grijă ca scrisul şi desenele să fie cât mai clare. Continuă cu prezentarea numărului 3,14. Fără niciun succes. Nici de data aceasta extraterestrul nu schiţă vreo mişcare în afară de tremurul uşor şi superficial provocat de vânt. „Parcă am vorbit unui surdo-mut”, îşi spuse profesorul intrigat, în timp ce se întorcea. Atletul de ghips rămase pe câmp marcând printr-o pată albă locul întâlnirii. „A fost o experienţă, dacă nu interesantă, cel puţin inedită”, se consolă el.

Încercările din zilele următoare de a stabili un dialog se desfăşurară conform aceluiaşi scenariu: un membru sau un împuternicit al comisiei guvernamentale se îndrepta spre vehiculul spaţial, fără a reuşi, din motive necunoscute, să depăşească o anumită limită; deîndată apăreau unul sau doi extratereştri, în funcţie de numărul membrilor delegaţiei pământenilor. Indiferent de mijloacele folosite, imagini vizuale, unde radio, semnale acustice, raze X în doză mică sau chiar încercări de limbaj olfactiv, rezultatul era, invariabil, acelaşi. Extratereştrii stăteau nemişcaţi, la mică distanţă, fără să arate în vreun fel că înţeleseseră măcar dorinţa oamenilor de a comunica şi fără să-şi dezvăluie intenţiile. Apăreau de fiecare dată când cineva se apropia – aceasta era singura lor „acţiune”.

Oamenii de ştiinţă fuseseră puşi în încurcătură. Ce trebuia să se întreprindă, în ce direcţie să acţioneze? Deşi au fost aplicate câteva propuneri primite prin intermediul subcomisiei internaţionale, nu se obţinu niciun rezultat.

În presă apărură relatări despre anumite persoane, cu pretinse înzestrări psihice deosebite, despre diferiţi întemeietori de secte religioase şi astrologi care afirmau că ar fi intrat deja în legătură cu extratereştrii. Fiecare în parte prezenta o altă variantă în care, desigur, el juca rolul *alesului*. Cu toate că nicio persoană serioasă nu le-a dat crezare, au stârnit o oarecare confuzie şi îndoială. „Dacă savanţii şi academicienii, cu toată ştiinţa şi facultăţile lor, nu au reuşit încă să descopere ceva, de

ce nu i-am crede pe aceştia”, raţiona o parte a populaţiei, în căutarea unei certitudini.

Datorită puternicelor presiuni internaţionale, oficiale şi neoficiale, nu s-a mai putut invoca niciun motiv pentru a refuza transmiterea imaginilor de televiziune captate prin intermediul numeroaselor camere instalate şi comisia guvernamentală fu nevoită să autorizeze difuzarea unor înregistrări. În cele din urmă cedă complet şi se realizară primele transmisii în direct. Telespectatorii de pe întreg globul au putut vedea pentru prima dată pe micile ecrane imaginea apropiată a unei fiinţe din altă lume. Spre surprinderea sociologilor specializaţi în mass-media, evenimentul nu a stârnit o reacţie deosebită, aşa cum era de presupus. Spectatorii se aşteptaseră la ceva extraordinar şi, în schimb, nu văzuseră decât un fel de baloane. Erau dezamăgiţi. Unii începură a lua peste picior toată agitaţia iscată de acest subiect, alţii se mulţumeau să comenteze neîncrezători, oare nu fuseseră trucate imaginile? Ceea ce văzuseră mai demult în filme sau ceea ce citiseră în cărţi şi reviste, era – trebuiau să recunoască – mult mai interesant şi mai credibil.

În acest timp, comisia guvernamentală discuta rezultatele primelor cercetări întreprinse. Nu se observase vreo modificare a radioactivităţii, câmpul magnetic nu era perturbat, comunicaţiile radio se desfăşurau foarte bine, nu se detectase niciun gaz necunoscut şi nici alte elemente străine în probele de aer. Datele obţinute erau dezarmant de normale.

Într-un comitet special se dezbătu cu aprindere problema dacă fiinţele acelea au „faţă” şi „spate”, din moment ce erau atât de uniforme cu ele însele şi nu prezentau decât o suprafaţă netedă. Cercetarea atentă a imaginilor înregistrate a dus la concluzia, susţinută de majoritatea participanţilor la dezbateri, că în momentul în care se îndreptau spre navă, se putea observa – cu destulă dificultate – o rotire de 180° în jurul axei verticale. Descoperirea a produs emoţie printre specialişti. Era primul element, relativ sigur, cunoscut despre modul de a fi al extratereştrilor. Obţinându-se un minimum de cunoştinţe despre fiinţele cosmice, s-ar fi putut încerca, cu mai mult succes, o nouă cale de comunicare. Speranţele renăşteau. Singurele intervenţii critice au vizat doar pericolul antropomorfizării involuntare a rezultatelor.

Subiectul care a captat atenţia generală şi asupra căruia s-au

emis cele mai multe păreri autorizate şi neautorizate a fost „tăcerea” extratereştrilor. S-au propus diferite explicaţii şi numeroase ipoteze, de la cele mai banale, care susţineau că nu s-a găsit limbajul potrivit, până la idei fanteziste, cum ar fi de exemplu aceea care afirma că era vorba de un refuz conştient din partea lor de a comunica; gestul ar fi avut valoare de simbol şi asta trebuia să ne dea de gândit. Se susţinea că aici s-ar afla adevăratul mesaj al vizitatorilor Pământului. Până la urmă niciunul dintre apărătorii acestor opinii nu a reuşit să aducă acele argumente, şi mai ales, acele dovezi convingătoare pentru a le face acceptate.

Încet, într-o atmosferă plină de suspans, au trecut două luni, fără să mai apară vreun element nou. Toate încercările de dialog se dovediră a fi nefructuoase. Nu se mai află nimic despre extratereştri şi modul lor de viaţă sau despre locul de unde veneau. În dezbaterile din cadrul comisiei guvernamentale apăruse o undă de pesimism. Băteau pasul pe loc.

Interesul publicului scăzu treptat, fiind acaparat de alte evenimente, viaţa politică internaţională îşi reluase cursul obişnuit. De la nenumăratele ediţii speciale, subiectul vizitatorilor spaţiali trecu pe ultimele pagini ale ziarelor, sub forma unor note insignifiante, amestecate printre diverse alte ştiri mărunte.

O observaţie cu adevărat interesantă reuşi să reaprindă interesul general, în special al oamenilor de ştiinţă şi al politicienilor. Într-o dimineaţă, cu ocazia unei întâlniri de rutină cu extratereştrii, când se încerca a nu se ştie câta oară stabilirea unui schimb de informaţii sau măcar a unor gesturi de bunăvoinţă, cercetătorul de serviciu, un asistent universitar, a constatat un fapt extraordinar. La început nu i-a venit să creadă şi, precaut, a cerut confirmarea din partea unor colegi. Remarcase în mod cu totul neaşteptat că extraterestrul care venise la întâlnire nu mai avea o suprafaţă netedă, lipsită de orice reper, ci părea să fi prins o oarecare formă, se putea vedea un proces destul de vag de restructurare. Că se produsese o schimbare era clar, dar semnificaţia ei nu era înţeleasă. Ce se întâmpla? Să fi fost gestul, atât de mult aşteptat, ce presupunea acceptarea dialogului?

Ulterior s-a pus în evidenţă un alt fapt important: restructurarea nu era permanentă, ea începea în momentul

sosirii lângă linia de demarcaţie şi dispărea când extraterestrul se îndepărta de ea. Peste câteva zile se stabili, fără putinţă de îndoială, că vizitatorii interstelari încercau să ia forma unui om. Sacul acela, ca de cartofi, se alungea, se metamorfoza tinzând să prindă un contur bine cunoscut: corpul uman. Rezultatul era destul de grosolan şi numai cu multă bunăvoinţă se putea recunoaşte în forma aceea disgraţioasă un om.

Faptul stârni senzaţie şi fu exploatat din plin. Corespondenţii speciali reveniră în oraş, animând hotelurile. Se aşteptau să se întâmple ceva deosebit în curând, o schimbare de proporţii era considerată ca iminentă. Printre membrii comisiei şi experţi renăscu speranţa. Lucrau cu mai multă energie, plini de optimism. Stăteau mai tot timpul afară, în câmp, deşi căzuse zăpada şi se lăsase gerul. Erau siguri că foarte curând se va realiza contactul informaţional mult aşteptat şi doreau să fie de faţă când va avea loc. O ipoteză, nu se ştie de cine formulată, păru tuturor foarte plauzibilă şi deveni repede subiectul cel mai discutat. Se afirma că deosebirea dintre tipurile şi natura civilizaţiilor noastre, fiind prea mare, împiedica stabilirea oricărui transfer de date. Singura cale posibilă presupunea realizarea mai întâi a unei apropieri din punct de vedere morfologic, structural. Şi cum noi, pământenii, nici măcar nu încercasem să-i înţelegem, extratereştrilor nu le-a rămas o altă posibilitate decât să facă ei pasul cel mare, să se remodeleze şi să treacă astfel peste tot ceea ce ne desparte. Odată terminat procesul, nimic nu ar mai fi stat în calea cunoaşterii reciproce, a schimbului de informaţii şi a unei eventuale colaborări şi cooperări, aşa cum sperau cei mai mulţi.

Strădaniile de copiere a corpului uman erau, cu fiecare întâlnire om – extraterestru, tot mai reuşite. Peste câteva zile lucrul acesta deveni evident pentru toată lumea. Mâinile şi picioarele apăreau foarte clar; întregul corp, destul de bine proporţionat, arăta totuşi asemeni unei figurine din plastilină ieşită din mâinile unui copil. Faţa, neplăcută şi înfricoşătoare, punea în evidenţă doi ochi orbi, fără pleoape, gura nu se vedea iar în locul nasului era o proeminenţă diformă. Totul trăda un efort extraordinar din partea *lor.*

Specialiştii se bucurau şi dintr-un alt motiv. Acum, când extratereştrii se hotărâseră în sfârşit să întreprindă ceva, se spera că vor apărea, după cum era normal, diferenţe în modul

de acţiune al fiecărui individ şi astfel vor putea fi identificaţi, stabilindu-se totodată şi numărul lor.

În mai puţin de două săptămâni, extratereştrii reuşeau să realizeze, într-un interval scurt, de numai câteva minute, o copie fidelă, cel puţin în ceea ce priveşte exteriorul, a omului trimis în *faţă,* inclusiv a îmbrăcăminţii, a ochelarilor şi a eventualelor obiecte purtate în mână. Noua fiinţă, deşi semăna perfect cu originalul, reproducând chiar şi culorile, era totuşi altfel, ca în acele fotografii sau diapozitive color în care imaginea este mai frumoasă, mai vie, mai interesantă decât realitatea. Dublura omului apărea cu trăsăturile feţei desenate precis, fiecare detaliu se vedea foarte clar şi distinct, astfel încât aveai impresia că omul este copia mai puţin reuşită a celuilalt.

Linia de demarcaţie ar fi jucat rolul unei adevărate oglinzi dacă extraterestrul ar fi imitat nu numai forma exterioară, ci şi mişcările, gesturile şi mimica omului, dar se mulţumea să-l privească fix, pătrunzător, neslăbindu-l din ochi, de parcă dorea să descifreze în ei o mare şi adâncă taină. Atitudinea era aceeaşi, indiferent ce ar fi făcut reprezentantul pământenilor. Expresia feţei sale rămânea încordată până când omul se hotăra să se întoarcă, atunci imaginea sa din celălalt dispărea lent, într-o vibrare uşoară. Mai mulţi martori au mărturisit că, în acel moment, cu o fracţiune de secundă înainte de a se stinge propriul lor chip, putuseră vedea în ochii lor un nemărginit şi mut regret.

Să fi fost regretul de dinaintea sfârşitului, al neînţelegerii reciproce sau al incapacităţii noastre structurale de a fi altfel? Sau, poate, nu era regret, ci numai o vagă nostalgie ori o clipă de emoţie, un fior, atâta tot şi nimic mai mult.

Încercările pentru găsirea şi stabilirea unui limbaj comun fură reluate cu avânt, dar nici de data aceasta nu se obţinu vreun rezultat. Fiecare tentativă era urmărită de extratereştri cu chipul imobil, doar ochii li se mişcau, părând atenţi şi severi – deloc ironici. Oare înţelegeau ceva, se întrebau experţii, măcar faptul că noi dorim să le spunem, că vrem să le transmitem ceva? Dacă da, de ce nu arată acest lucru în vreun fel oarecare? Iar dacă nu, cum se face că nu înţeleg lucruri atât de simple şi clare?

Curând, sentimentul inutilităţii eforturilor depuse pentru atingerea acestui ţel cuprinse pe toţi membrii comisiei

guvernamentale. Hotărârã suspendarea încercărilor. Vor aştepta fie o nouă ipoteză care să modifice modul de abordare a acestei probleme, fie un alt fapt dătător de speranţe. Continuarea strădaniilor, aproape la întâmplare, aşa cum propunea un grup de „sufletişti”, în condiţiile în care nu se înregistra niciun rezultat pozitiv, ar fi fost zadarnică. Se ivise prilejul şi merita să se experimenteze comunicarea prin abţinere, prin tăcere. O absenţă poate deveni, într-o anumită situaţie, foarte semnificativă. Nici aplicarea acestei decizii nu aduse nimic nou din partea extratereştrilor. Speranţele se năruiră. Interesul general pieri încă o dată.

Pe la mijlocul primăverii, proprietarul terenului, printr-o scrisoare alcătuită cu abilitate, a cerut guvernului unele despăgubiri pentru daunele ce le avea de suferit în urma aterizării extratereştrilor. Demersul căzu într-un moment neprielnic. Guvernul, confruntat cu problemele neliniştitoare ale crizei economice mondiale, tocmai redusese unele capitole din buget în încercarea de a menţine inflaţia la acelaşi nivel ca şi anul trecut. În această conjunctură, a amânat darea unui răspuns clar, declanşând o operaţie birocratică, de lungă durată, după cum se prevedea, pentru evaluarea cât mai exactă a pagubelor şi stabilirea detaliată a condiţiilor de compensare a lor. Trebuiau studiate de asemenea toate implicaţiile, avându-se în vedere că se crea un precedent. Pe de altă parte, societatea de asigurări refuzase plata vreunei despăgubiri, arătând că termenii contractului nu prevedeau o asemenea situaţie. În schimb, ideea li se păru interesantă şi lansară o amplă campanie publicitară prin care se recomanda contractarea de asigurări speciale împotriva daunelor provocate, direct sau indirect, de extratereştri. Deşi primele de asigurare erau substanţiale, nu au lipsit clienţii, ceea ce dovedea, împotriva aparenţelor, că exista o anumită teamă faţă de intenţiile vizitatorilor spaţiali, cel puţin a unei părţi din populaţie.

Pe neobservate, comisia guvernamentală îşi rări numărul şedinţelor, membrii ei fiind ocupaţi tot mai mult cu alte probleme. La începutul verii, din cauza vacanţei, şedinţele fură suspendate de tot, fără a se preciza o dată pentru reluarea lor. Un secretariat permanent, format din două persoane, rezolva rarele probleme ivite, în majoritate de natură administrativă.

Paza se rărise şi ea, ajungându-se pentru acel imens

perimetru doar la zece posturi de santinele. Controalele din partea eşaloanelor mai mari erau practic inexistente, rareori se zărea pe acolo vreun ofiţer superior. Numărul rachetelor sol-sol fusese redus la jumătate; se dăduseră asigurări că forţele dislocate puteau face faţă oricăror împrejurări şi deci imobilizarea mai multor unităţi în acel loc nu-şi avea rostul.

Populaţia oraşului, fără îndoială, ar fi dat în curând uitării prezenţa extratereştrilor din imediata lor apropiere, dacă nu ar fi năvălit mulţimea nesfârşită de turişti. Agenţiile internaţionale de turism îşi făceau un titlu de glorie din a organiza o asemenea excursie. O intensă şi ingenioasă campanie publicitară asedia cetăţenii din ţările dezvoltate îndemnându-i să accepte fără întârziere oferta de a fi, pentru un scurt timp, ambasadori ai Pământului şi ai Omenirii pe lângă reprezentanţii civilizaţiei extraterestre. O călătorie accesibilă tuturor vârstelor şi tuturor bugetelor, vă garantăm o amintire de neuitat, în depline condiţii de securitate! Extratereştrii, prietenii noştri! Fuseseră înfiinţate câteva asociaţii şi cluburi ce-şi propuneau să activeze sub această deviză.

Profesorii de biologie şi ştiinţele naturii, din oraş şi din localităţile apropiate, organizau excursii cu elevii. O idee minunată, având u-se în vedere rolul lor formativ. Grupul de copii, sub conducerea şi supravegherea unui cadru didactic, se apropia cu teamă de linia de demarcaţie, curioşi să vadă ce se va întâmpla. Totul decurgea bine, în deplină linişte şi ordine până în momentul în care extraterestrul se transforma în om, luând înfăţişarea unuia dintre copii. În acel moment, ceilalţi se dezlănţuiau eliberaţi de frică. Li se părea că totul nu este decât un joc frumos, izbucneau râsete şi ţipete de uimire, se împingeau unii pe alţii, căutând să ajungă mai în faţă pentru a vedea cât mai bine. Se făceau glume la adresa celui care fusese luat drept model, precum şi la adresa dublurii sale. Unii chiar se şi strâmbau, atunci când credeau că nu vor fi văzuţi de profesori. Cei doi membri din secretariatul comisiei guvernamentale presupuseră că extratereştrii s-ar putea simţi ofensaţi din cauza comportării necorespunzătoare a copiilor şi vizitele didactice încetară.

Un pictor realist avu ideea să vină acolo şi să picteze după natură. Tablourile sale, reprezentând mai mult autoportrete, se vândură la sume fabuloase.

Invazia turiştilor nu a durat decât scurt timp. Numeroşii oameni care se apropiau până la linia de despărţire, marcată cândva de camerele de televiziune, presupunea un mare număr de întrupări – ceea ce, probabil, a dus la o „oboseală” şi la o „epuizare” a lor. Treptat numărul apariţiilor extratereştrilor s-a redus. Uneori treceau şi două-trei zile fără să mai fie văzuţi. Ce se întâmpla cu ei, să se fi îmbolnăvit? Nu s-a putut afla niciodată.

Nemaiavând pentru ce veni, vizitatorii s-au rărit şi ei, iar odată cu venirea iernii locul deveni pustiu. Iepurii, păsările sau câte un câine rătăcit de oraş mai însufleţeau locul acoperit cu zăpadă.

În primăvară, câmpul se umplu de verdeaţă presărată cu flori galbene şi mărunte. O dată pe săptămână trecea pe acolo în misiune oficială un funcţionar în pragul pensionării. Se plângea oricui era gata să-l asculte, de ingrata însărcinare primită. Când epuiza acest subiect, începea să-şi facă planuri, cu glas tare, asemeni unui adolescent.

Comandantul subunităţii de pază, un tânăr ofiţer, scria în fiecare săptămână rapoarte plictisitoare, semănând unele cu altele ca două picături de apă, pe care nu le mai citea nimeni. Se săturase şi el de atmosfera aceea monotonă şi încerca, pe diferite căi, să obţină mutarea la o altă unitate.

Când vremea era frumoasă, mai ales sâmbăta şi duminica, rareori în cursul săptămânii, apăreau unu, doi sau trei vizitatori, ajunşi din întâmplare sau dornici de o plimbare în afara oraşului. Intrau nestingheriţi în perimetrul împrejmuit şi se apropiau agale, în pas de plimbare, de linia virtuală de demarcaţie, peste care nimeni nu reuşea să treacă.

Dacă erau o fată şi un băiat se ţineau ostentativ de mână, scăpaţi de prezenţa inhibitoare a mulţimii. Câteodată, se mai întâmpla să apară un extraterestru şi faptul era interpretat ca un semn de bun augur, vor avea noroc în viaţă. O dată lua chipul bărbatului, iar altă dată chipul fetei; se aşeza pe iarbă, încrucişa picioarele sub el, turceşte, sau trăgea numai în sus genunchii şi îşi rezema de ei pumnii în care înfigea vârful bărbiei. Îşi privea ţintă vizitatorii, ca la început, cu câteva luni în urmă, dar fără acea curiozitate nestăpânită, ci cu blândeţe şi regret. Un zid invizibil, misterios, de netrecut, părea să-i despartă.

Stăteau aşa, omul şi dublura sa enigmatică, privindu-se ochi

în ochi, pământeanul stăpânit de emoţie, cu inima bătând să-i sară din piept, iar celălalt, cine ştie?

Acum, pentru prima dată, străinul avea iniţiativa şi pleca cel dintâi. Omul se despărţea de imaginea sa neascultătoare, pătruns de tulburarea despărţirii de un prieten. Câte un suflet sensibil, înclinat spre visare, exagerat de emotiv, putea fi văzut ştergându-şi colţul ochilor. Plecau lăsând în urmă poarta de fier, ce ar fi stat deschisă în permanenţă dacă nu ar fi fost şi vântul care să o mai mişte încoace şi încolo. Se urcau în maşinile parcate la marginea şoselei şi porneau spre oraş, fără dorinţa de a se mai întoarce.

Într-o dimineaţă caldă de vară, din nava cosmică de la marginea pădurii ieşiră neobservate două siluete ce păreau a fi doi oameni. Se îndepărtară spre pădure, cu siguranţă, de parcă mergeau pe un drum foarte bine cunoscut. Trecură gardul printr-o spărtură veche, traversară în linişte pădurea, având grijă pe cât posibil să nu calce pe crengile uscate şi intrară în oraş, pierzându-se în mulţimea de pe străzi.

A doua zi dimineaţa nava cosmică nu mai fu văzută, dispăruse în timpul nopţii, la fel de discret precum venise. Militarii unităţii de pază n-au putut spune cum anume s-a întâmplat.

TOTUL ESTE POSIBIL

Îşi zări pentru o secundă chipul luminat de razele soarelui reflectate în luciul geamului. Surprins, închise ochii. De când nu mai intrase într-un bar, aşa, ca altădată, cu băieţii? De când s-a căsătorit. Renunţase la viaţa aceea pe neştiute, fără vreun regret. S-a trezit deodată om la casa lui, tată a doi copii. Mai fusese cu prietenii şi după căsătorie prin localurile din centru sau pe la câte un birt din marginea oraşului, după cum se nimerea, dar nu mai era ca înainte şi nu se mai mândrea cu aceste escapade.

Acum, însă, se simţea ca altădată; intrase cu aceeaşi dorinţă de a întâlni pe cineva, pe oricine, numai să aibă cu cine sta de vorbă.

Orbit încă de lumina puternică de afară, se îndreptă cu mers nesigur spre bar şi ceru un coniac mare. Sorbi puţin din el, nerăbdător, apoi se întoarse şi cercetă mesele, nu văzu niciun

cunoscut. Dădu pe gât restul din pahar; mai ceru un rând. Căută o masă liberă şi se aşeză. În staţie, când coborâse din tramvai, atent să nu alunece pe zăpada bătătorită, nu se gândea că va veni aici. Nu-şi făcuse un program anume pentru după-amiaza aceea; ar fi avut toate motivele să creadă că ea se va desfăşura asemeni celorlalte – treburile casei, copiii, televizorul. Ideea îi venise pe neaşteptate, chiar în dreptul localului; se hotărâse brusc, cedând parcă insistenţelor cuiva. Un singur pas fusese necesar, pasul ce-l abătuse din drumul obişnuit, pentru a-l face să se simtă alt om, eliberat de tot ceea ce îl apăsa. Se va putea gândi la situaţia sa cu detaşarea unui străin oarecare. Îi veniseră în minte cuvintele repetate de nenumărate ori de soţie: „De ce te vâri în treaba asta, de ce tocmai tu, nu puteai lăsa pe altcineva? Cine a mai auzit de o asemenea poveste, dacă mă întreabă lumea cu ce te ocupi, eu ce am să spun? Vrei să râdă toţi de noi?” „Nu, de renunţat nu se poate, s-ar supăra şi cine ştie ce ar mai ieşi din asta; să mai aşteptăm puţin, vom găsi noi o cale.” Tare ar fi vrut să-i spună „nu înţelegi nimic, habar n-ai ce se întâmplă, vorbeşti numai ca să te afli în treabă”, dar nu avea niciun rost; se abţinea de fiecare dată.

*

Era încă întuneric şi fulgii puteau fi văzuţi doar în jurul lămpilor cu neon, semănând cu zborul agitat al insectelor în nopţile de vară. Funcţionarii soseau pe rând. Cineva pornise un tranzistor şi o muzică veselă, interpretată la acordeon, umplu încăperea. Femeile îşi schimbau cizmele incomode cu pantofi uşori, de interior. Îngrijitoarea termina de şters praful de pe ultimele birouri. Într-un colţ se înfiripase o discuţie despre filmul transmis cu o seară înainte la TV, cineva nu-l văzuse şi dorea să ştie despre ce fusese vorba, pierduse ceva bun sau nu? O fată trecu ducând un ibric plin cu apă şi câteva ceşti, aşezate una peste alta, încă ude.

Unul din colegii lui Teo Gil se apropie de el, îi puse mâna pe umăr pentru a-l face atent şi-i spuse:

— Bună, Teo, te cheamă şeful până la el.

— Am să mă duc, mulţumesc.

Teo Gil se ridică, îşi dezbrăcă sacoul pe care îl purta numai la serviciu şi îşi luă haina de oraş, apoi ieşi fără grabă, căutând să câştige timp, „dacă mă cheamă aşa de dimineaţă, la prima oră, înseamnă că e ceva important, dar ce?”

În faţa uşii masive, capitonate, îşi verifică nodul cravatei, duse mâna pe deasupra părului pentru a pune în ordine vreun fir răzleţ. Făcându-şi curaj, bătu în plăcuţa metalică în care era fixată clanţa, singurul loc unde ar fi putut, cât de cât, face zgomot. În clipa următoare va deschide uşa şi imediat va trebui să-şi dea seama care este atmosfera, în ce ape se scaldă şeful, dacă e singur sau dacă se mai află cineva în birou – nu trebuia să se lase luat prin surprindere.

Întredeschise uşa şi întrebă:

— Se poate?

— Poftiţi, răspunse şeful de serviciu, pe un ton neutru. Nu era nici supărat, nici bine dispus, mai degrabă enigmatic; pregătea ceva?

— Luaţi loc, vă rog. Ieri am primit o adresă care vă priveşte în mod direct, începu el, presupun că ştiţi despre ce e vorba.

— Mărturisesc că nu am nici cea mai mică bănuială; vreo reclamaţie?

— Ah, nu, nu este o reclamaţie, spuse repede, dezamăgit, şeful de serviciu, este cu totul altceva şi îmi vine destul de greu să cred că nu ştiţi la ce se referă. Poate nu vă amintiţi? Oricum, faptul e consumat şi nu se mai poate schimba. Sunteţi cumva nemulţumit de încadrarea pe care o aveţi? Să ştiţi că noi vă apreciem foarte mult, sunteţi unul dintre funcţionarii noştri cei mai buni. Seriozitatea, meticulozitatea şi, în general, calitatea lucrărilor au creat o frumoasă impresie. Chiar zilele trecute am discutat cu directorul adjunct despre trecerea dumneavoastră într-un post cu o răspundere sporită, unde, de ce să nu o spunem, veţi avea şi o retribuţie mai mare. Nu este exclus ca la ora aceasta să se fi luat deja o hotărâre, dar mă tem că e prea târziu. Şeful de serviciu se opri şi îşi aprinse ţigara pe care o învârtise un timp între degete, îi dădea posibilitatea lui Teo Gil să-şi ceară scuze pentru nerecunoştinţa de care se făcuse vinovat. Dar Teo Gil era prea nedumerit pentru a spune ceva. Nu înţelegea deloc ce vrea şeful de serviciu de la el, ce i se reproşa şi, mai ales, ce era cu adresa aceea despre care ar fi trebuit să ştie. Văzu primii nori de fum albăstrui lovindu-se de suprafaţa biroului şi împrăştiindu-se.

— Aş putea să citesc şi eu adresa la care vă referiţi? îndrăzni timid Teo Gil.

— Desigur, cum să nu, şi-i întinse peste masă o foaie de hârtie

pe care recunoscu antetul cu litere groase al forului superior. O prinse cu amândouă mâinile pentru a-i opri tremurul şi citi cu înfrigurare cele două-trei rânduri care anunţau sec aprobarea transferului său, în interes de serviciu, la *Institutul de cercetări fundamentale.* Urmau semnătura şi ştampila. Nu ceruse şi nici măcar nu se gândise să plece în altă parte. Să fie o farsă la mijloc? Îşi aminti de una făcută cuiva, la un alt serviciu; cât se mai distraseră cu toţii atunci pe seama celui în cauză! Venise şi rândul lui acum? În fond, o semnătură se poate imita iar ştampila nici nu se vedea prea bine!

— Cred că este o farsă, cineva probabil nu are ce face şi şi-a găsit astfel o ocupaţie.

— Nici vorbă, cum să fie o farsă? Actul a sosit oficial, prin registratură.

— În cazul acesta, vă declar că nu am întreprins niciun demers în acest sens; dacă aş fi făcut-o, de ce nu aş recunoaşte, din moment ce există aprobarea? Şi, pe urmă, de ce să plec? M-am obişnuit aici, cunosc lucrările, mă înţeleg foarte bine cu colegii, lumea mă cunoaşte, sunt mulţumit de retribuţie… nu am motive pentru a pleca, spuse pe nerăsuflate Teo Gil, temându-se că nu este suficient de convingător. Simţea că ar fi trebuit să vorbească mult, să vină cu o mulţime de argumente, unul după altul, să-l copleşească, dar se opri furat de o idee la care nu se gândise: dar dacă vor să scape de el şi această hârtie, cam ciudată şi neobişnuită, nu era decât un pretext nu prea abil? Poate găsiseră pe altcineva pentru postul lui şi acum îl trimiteau cine ştie unde. Dar de ce era nevoie de toată această înscenare? Căută să descopere pe chipul şefului său confirmarea bănuielii.

— În sfârşit, nu am intenţia să întreprind o anchetă pentru a stabili dacă aţi cerut transferul – sunteţi liber să o faceţi. Am dorit doar să vă exprim regretul meu că ne părăsiţi; aş fi dorit, de asemenea, să cunosc motivele care v-au determinat să luaţi o astfel de hotărâre dar, dacă insistaţi să susţineţi că nu ştiţi nimic, permiteţi-mi să vă dau un sfat: lămuriţi în cel mai scurt timp acest „mister”, apoi informaţi-mă şi pe mine. V-aş recomanda să nu începeţi cu… şi arătă în sus cu degetul mare al mâinii drepte, s-ar putea să se irite, ştiţi bine cât sunt de susceptibili. Cel mai bine ar fi să mergeţi la acest institut, cu siguranţă că vă vor putea lămuri.

*

Din cauza alcoolului se încălzise, doar picioarele le mai simţea reci. Se dezbrăcă de palton şi-l puse pe scaunul alăturat. Numărul clienţilor crescuse, dar nu zărea nici o figură cunoscută. Înghesuiţi în jurul meselor joase, incomode, discutau absorbiţi; nu-i interesa ce se întâmplă în jurul lor, trăiau în mica lor lume. Erau clienţii obişnuiţi ai localului şi păreau să se simtă foarte bine. Teo Gil îşi muta privirea de la un grup la altul, ar fi dorit să ştie despre ce vorbesc; câte un cuvânt izolat, fără înţeles, ajungea până la el. Ce-ar fi dacă s-ar muta lângă un asemenea grup şi ar încerca să intre în vorbă cu ei?

*

Ajunse la adresa căutată; în zadar se uită după vreo placă sau alt însemn care să ateste că acolo se afla o instituţie oficială. Privită din stradă, grădina din spatele gardului şi casa, atât cât se putea zări, păreau un domeniu particular. Regretă că nu telefonase mai înainte. În afara unei poteci înguste, care trecea pe sub pomii albi, încărcaţi, zăpada era neatinsă.

Apăsă pe clanţă şi poarta se deschise fără să scârţâie, cu o neaşteptată uşurinţă. Porni spre intrarea monumentală a clădirii, protejată de un imens acoperiş de sticlă sprijinit pe o frumoasă broderie de fier forjat. Două scări impunătoare porneau de o parte şi de alta a uşii, ţinând în îmbrăţişarea lor un havuz cu marginile din piatră acoperită pe alocuri de licheni. Bazinul era gol. Clădirea şi acoperişul de sticlă îl protejaseră împotriva ninsorii, altfel nu părea să se fi îngrijit nimeni de el. Pe amoraşii din piatră de la capătul scărilor zăpada viscolită îi îmbrăcase într-o manta subţire, albă.

„Mai mult ca sigur că pe aici au trecut cândva trăsuri”, îşi spuse Teo Gil, stând pe peronul larg, din faţa clădirii. Era linişte, în afară de ţăcănitul slab şi intermitent al unei maşini de scris, nu se auzea nimic, nici măcar murmurul îndepărtat al oraşului. „Zăpada absoarbe orice zgomot”, observă el.

Privi în sus; iedera desfrunzită, neagră dădea faţadei un aspect sumbru. „Vara trebuie să fie o minunăţie”, presupuse încântat Teo Gil şi se decise să urce scările şi să pătrundă în clădire, mânat de curiozitatea de a vedea cum arată casa pe dinăuntru.

Nu s-ar fi mirat de fel dacă, în holul mare, impozant, cu parchetul lustruit strălucitor, cu covor persan în mijloc, cu scară interioară din marmură roşie şi candelabru imens, cum numai în

biserici mai întâlnise – ale cărui ornamente delicate de cristal păreau că se vor risipi la cea mai uşoară adiere – ar fi apărut de undeva un lacheu într-o ţinută impecabilă şi i-ar fi luat paltonul şi căciula, aşa cum văzuse în serialele prezentate la televizor.

Oamenii care lucrează într-un asemenea loc trebuie să fie nişte fiinţe superioare, nişte oameni foarte distinşi şi rafinaţi. Femeile trebuie să fie foarte frumoase şi probabil că discută între ele, despre problemele lor, franţuzeşte. Găsi că toate acestea erau un lucru minunat. Nu îndrăznea să spere că de acum înainte va lucra aici. I-ar fi plăcut tare mult, deşi era cam departe de casă şi staţia de autobuz nu se afla în apropiere. Tot răul spre bine, îşi cita în gând zicala populară, dacă vor să scape de el, cu atât mai bine. Trudise câţiva ani buni pentru ei, îşi irosise întreaga tinereţe mâzgălind hârtii, şi cu ce se alesese de pe urma conştiinciozităţii sale? O leafă ca oricare alta şi o poziţie modestă în societate. Şefii vorbeau frumos cu el, îi spuneau „dumneavoastră”, deşi era mai tânăr, îl evidenţiau în şedinţe, din când în când a fost şi premiat, dar niciunul n-a dorit să-l cunoască mai îndeaproape, să-i vadă familia, niciunul nu l-a invitat la vreo ocazie, sau numai în vizită. Ei aveau cercul lor iar Teo Gil pe al său, prietenii cu care mergea vara la o bere, vecinii din bloc sau câţiva foşti colegi de liceu, doi-trei dintre cei care nu intraseră nici ei la facultate.

Fusese cinstit, nu luase nici măcar un ac sau o hârtie ca să ducă acasă, iar mulţumirea aceasta, acum, când era convins că voiau să scape de el, nu compensa nimic.

Dacă va lucra aici, într-un loc atât de frumos şi de liniştit, va trebui să se schimbe, să fie un alt om, să se şlefuiască, dar cum anume se va întâmpla nu-şi dădea prea bine seama. De exemplu, nu-şi va mai putea aduce la gustare din salamurile ieftine care răspândeau un miros puternic de mezelărie când deschidea servieta. Mirosul acela i se păruse întotdeauna vulgar, dar nu-l deranjase niciodată; crezuse că este un semn de robusteţe şi sănătate. Acum îşi dădea seama că se înşelase. Se va uita la ceilalţi şi-şi va aduce de mâncare ce-şi aduceau şi ei.

Încotro să se îndrepte, cui să i se adreseze? Dacă ar fi fost un portar – îi descoperise cabina goală, imediat în stânga intrării – ar fi fost simplu. De la etaj se auzea maşina de scris, cineva lucra fără grabă, bătând energic fiecare literă. Fiind singurul semn de viaţă, porni pe scări în căutarea acelei persoane.

Ajuns la primul cat, se întoarse şi cuprinse dintr-o dată întregul hol, candelabrul era acum mult mai aproape, dezvăluindu-şi întreaga splendoare. Într-o parte se deschidea un coridor luminat printr-un vitraliu mare aflat la capătul lui. Se opri în faţa unei uşi pe care citi „personal”; din spatele ei se auzea ţăcănitul maşinii de scris. Ciocăni timid la uşă, apoi intră.

Încăperea, mult mai mică decât se aşteptase, era ocupată aproape în întregime de un imens birou, aşezat în mijloc – închizând uşa, te aflai fără voie chiar în faţa lui. Mobilierul era completat de două dulapuri metalice, două scaune tapisate şi o măsuţă pentru telefon, pe a cărei etajeră se aflau puse de-a valma dosare cu acte, reviste şi ziare vechi. În dreptul ferestrei, un suport de flori, înalt, diform, răpea şi puţinul spaţiu ce mai rămăsese.

La birou, în spatele unei maşini vechi de scris, stătea un bărbat de vreo cincizeci şi ceva de ani, cărunt, cu un început de chelie. Pielea feţei, întinsă, fără riduri, trăda o sănătate de fier. Îl examină rapid pe Teo Gil, din cap până în picioare, şi-l întrebă oarecum surprins:

— În ce problemă?

— Am venit să cer o lămurire. Am aflat că mi s-a aprobat transferul la instituţia dumneavoastră deşi, subliniez, eu nu l-am cerut niciodată. Cum se poate întâmpla aşa ceva?

— Se poate, se poate! Ce nu se poate? Vă numiţi – daţi-mi voie să vă caut dosarul – Geo Til, dacă nu mă înşel…

— Mă scuzaţi, Teo Gil.

— Şi eu cum am spus, nu tot aşa? şi puse pe birou, după ce mutase maşina de scris într-o parte, un dosar pe care scria frumos, cu tuş negru, numele său. Credeţi cumva că nu vă cunosc, şi bătu cu palma în copertă, vă înşelaţi. Aici este trecut totul. Răsfoi absorbit câteva pagini, cu vădită încântare; admira scrisul mărunt şi ordonat. Parcurgea foile fără să le citească, oprindu-se ici-colo, doar pentru a examina un cuvânt sau o linioară care-i atrăgeau atenţia. Ştiţi dumneavoastră câtă muncă se ascunde aici, câte ciorne au fost necesare pentru a arăta în final aşa, fără nicio ştersătură, fără să trădeze nicio ezitare? Este un scris sigur, precis, nu inspiră nicio îndoială, o adevărată operă de artă. Puteţi fi mândru.

Teo Gil observă că în spaţiul îngust dintre cele două dulapuri era montată o oglindă de înălţimea unui om. În timp ce vorbea şi

gesticula teatral, bărbatul din faţa sa se studia cu o încântare evidentă. La început arunca doar câte o ocheadă, ferindu-se să fie văzut, treptat renunţă la orice prudenţă, atras şi sedus de propria imagine. Poza cu mâinile la spate, timp în care ducea un picior înainte, sau gesticulând cu haina descheiată, ori se admira cu mâna ridicată la piept, prinsă cu degetul mare de nasturele cel mai de sus, într-o atitudine napoleoniană. Când se oprea din vorbit, pe faţa lui înflorea un zâmbet satisfăcut.

Teo Gil era stânjenit, nu ar fi dorit să afle acest mic secret al funcţionarului de la „personal". Mai bine să se gândească la ale sale. Dosarul din faţa sa nu era prea gros şi se întrebă cum putea fi cuprinsă întreaga lui viaţă de până atunci în câteva pagini. Dacă ar descrie amănunţit numai o singură zi, ar umple o carte întreagă. Auzise de la cineva, parcă de la o nepoată, că un scriitor celebru a şi făcut acest lucru. De scris era scris frumos şi îngrijit, cel puţin după cât vedea de la distanţă, dar ar fi dorit să ştie şi ce anume se spunea despre el acolo.

— De ce nu vă faceţi comod, puneţi-vă paltonul în cuier, oricum va trebui să mai rămâneţi aici şi să discutăm pe îndelete. De altfel nici nu aveţi cu cine altcineva discuta, sunt singur aici. Toţi ceilalţi, de la director la secretară, sunt plecaţi, spuse funcţionarul.

— Unde sunt plecaţi, vă mutaţi cumva în alt sediu?

— Nu ne mutăm. Clădirea aceasta, aşa cum este ea, veche, se potriveşte foarte bine cu profilul institutului nostru. Sunt plecaţi într-un sat, mai bine zis cătun, pentru a realiza o cercetare, ceva foarte interesant.

— Aş dori să ştiu pe ce post voi fi încadrat şi la ce serviciu; la contabilitate, la administrativ?

— Foarte rău că nu v-a spus nimeni şi v-au lăsat în necunoştinţă de cauză; dar, dacă mă gândesc mai bine, nici nu avea cine să vă dea explicaţiile necesare. Mai întâi, spuse funcţionarul în timp ce strângea în palma făcută căuş nişte firimituri de pe masă, nu este vorba nici de contabilitate, nici de administrativ: dumneavoastră veţi fi încadrat pe post de cercetător ştiinţific principal şi veţi avea o misiune cu totul specială. Teo Gil rămase perplex, interlocutorul său vorbea serios sau îşi bătea joc de el?

— După câte ştiu, pentru a fi cercetător e necesar să ai studii superioare, iar eu nu am decât liceul şi o şcoală financiară, aşa

că nu văd cum…

— Nu este nicio problemă, s-a obţinut derogarea.

— Mai sunt şi alte aspecte. De unde ştiţi că am aptitudini pentru munca aceasta şi că voi face faţă? Pe de altă parte nu am spus încă dacă sunt de acord să mă transfer, dacă nu-mi convine? Sau părerea mea nu contează? După felul în care s-a procedat până acum, aşa s-ar părea, conchise Teo Gil, iritat de faptul că nimeni nu-l consultase, doar despre el era vorba şi nu despre altcineva.

— Un lucru vreau să precizez de la început: dacă nu vreţi, nimeni nu vă va obliga să vă transferaţi; noi sperăm totuşi că veţi fi de acord. Alegerea dumneavoastră nu s-a făcut la întâmplare, ci pe baza unor criterii foarte riguroase, suntem convinşi că veţi face faţă cu succes. Ce mai încoace şi încolo, sunteţi omul de care avem nevoie. Teo Gil se simţi măgulit; îi plăcuse întotdeauna să muncească şi se mândrea cu asta. Nu fugise niciodată de noi sarcini, cum făceau adesea colegii săi, nu pentru că n-ar fi fost în stare să scornească pe moment vreun pretext oarecare, ci pentru că, aşa considera, nu era de demnitatea lui să se folosească de asemenea mijloace. În tinereţe, cum îi plăcea să spună, de fapt după terminarea şcolii financiare, aşteptase zadarnic să se întâmple ceva, ce anume, nu ştia. Trăise câţiva ani într-o stare de euforie, degajând atâta energie încât îi contaminase şi pe cei din apropierea sa. Fusese un fel de beţie. Se avântase cu încredere. Lucrurile i se păreau foarte simple şi clare, de exemplu: după faptă şi răsplată.

Aşteptase câţiva ani să se întâmple acel sperat „ceva”. Crezuse că laudele şi aprecierile nu sunt decât un semn a ceea ce va urma. Dar nu se întâmplase nimic şi, încet, încet, s-a retras în sine – se maturizează, au căzut de acord colegii – a devenit mai precaut şi puţin mai distant; se terminase efervescenţa, strălucirea. A îmbătrânit, au decis aceiaşi colegi, după ce Teo Gil se instalase într-o vârstă incertă.

Iar acum, în sfârşit, cineva îl descoperise şi i se apreciau calităţile. Un lucru reţinuse: fusese preferat altora, cine ştie dintre câţi se făcuse alegerea! Putea fi mândru. Simţea că renaşte, că recapătă forţa şi ambiţia din tinereţe. Fără să vrea strânse pumnul drept şi-l lovi încet de palma mâinii stângi, făcută căuş.

— Aş dori să ştiu care îmi vor fi atribuţiile, ce anume voi face?

Faţa funcţionarului deveni dintr-o dată gravă:

— Vă rog să mă ascultaţi cu cea mai mare atenţie, dumneavoastră *veţi putea face orice doriţi.* Nu numai în sensul că aveţi voie, ci şi în sensul că aveţi posibilitatea materială de a realiza orice idee. Este suficient să doriţi un lucru şi el se va îndeplini.

Teo Gil era convins că nu înţelegea bine; unde s-a mai pomenit un post în care să faci ce-ţi trece prin cap! De aceea întrebă:

— Dacă aş vrea, aş putea să stau şi acasă sau să mă plimb, în loc să vin la serviciu?

— Exact, şi chiar veţi fi plătit pentru asta. Dar, vă rog să nu scăpaţi din vedere un fapt, noi v-am ales pe dumneavoastră, o persoană cu un puternic sentiment al datoriei. Aşa că sunt sigur de un lucru în ceea ce vă priveşte: nu o să acceptaţi să primiţi nişte bani nemunciţi, nemeritaţi. Pentru noi, adică pentru institut, este important să întreprindeţi ceva, orice doriţi, nu veţi suferi nicio limitare. Sper să nu-mi înşelaţi aşteptările. Mi-ar părea rău.

— Aş vrea o îndrumare, o indicaţie… Cu ce să mă ocup? Aşa, singur, nu-mi prea dau seama ce ar trebui să fac. Sunt pus într-o situaţie cu totul neobişnuită…

— V-am spus, veţi face tot ceea ce credeţi de cuviinţă, aveţi deplina libertate de alegere. Totul este posibil pentru cel care va ocupa postul acesta. Veţi fi posesorul unei forţe colosale, aş spune nelimitate.

— Vreţi să spuneţi, îngăimă Teo Gil, că, dacă aş dori o maşină şi un şofer personal, aş putea avea?

— Desigur, dar este un fleac. Ar trebui să vă gândiţi la lucruri mai serioase şi mai importante.

Teo Gil îl urmări cum îşi aşază tacticos coatele pe masă, cu aerul unui om plictisit, dar şi amuzat de naivitatea cuiva; aştepta o nouă întrebare. Fără îndoială, gândi Teo Gil, îşi bate joc de mine. Cine ar putea să ia în serios asemenea aberaţii! O fi băut? Era cât pe ce să-şi facă o impresie bună despre el. Cum te poţi înşela la prima vedere! Continuă jocul, fără să-şi trădeze gândul.

— Pot să mă gândesc la ceva mai dificil?

— Desigur, veni imediat răspunsul.

— Dacă, de exemplu, aş vrea ca de mâine să nu mai existe cancer, se poate? puse Teo Gil întrebarea pe care o credea

încuietoare.

— Depinde numai de dumneavoastră, dar am impresia că nu am fost prea clar: puteţi să obţineţi tot ceea ce a fost realizat şi este oferit spre vânzare. Să presupunem că aţi dori să mergeţi pe Marte. Înseamnă că mâine vă veţi urca în nava care vă va duce până acolo? Nicidecum, veţi putea doar organiza şi finanţa o asemenea expediţie, cumpărând tot ceea ce este necesar şi angajând personalul corespunzător.

— Bine, dar asta costă imens, de unde atâţia bani?

— Această problemă nu trebuie să vă preocupe. Mulţumiţi-vă să ştiţi că la dispoziţia dumneavoastră există asemenea sume.

— Nu vă temeţi că aş putea să folosesc în scopuri personale o parte din aceste posibilităţi?

— Noi avem încredere în dumneavoastră, ştim că datoria precum şi normele morale nu vă sunt indiferente. Ne bazăm pe om, pe conştiinţa sa. Atunci când veţi înţelege ce uriaşe posibilităţi vă stau în faţă, când veţi înţelege că personalităţii dumneavoastră i s-a deschis o cale unică, atunci veţi fi mândru şi ne veţi mulţumi. Din clipa în care veţi veni la noi, nu veţi mai face parte dintre nenumăraţii oameni care se deosebesc între ei doar prin aspecte insignifiante. Veţi fi deasupra tuturor, veţi fi un ales, pentru că spiritul va putea dori şi realiza aproape orice; prin depărtarea barierelor obişnuite la distanţe infinite, Eul dumneavoastră va fi nelimitat, va fi şi el infinit. Vom fi cu toţii martorii unei transformări uimitoare. Mă întreb, nu fără înfiorată teamă, dacă peste câtva timp vă voi mai înţelege, voi mai putea să discut cu dumneavoastră sau, atingând înălţimi spirituale atât de mari, veţi fi inaccesibil şi rolul meu se va reduce la a spune celorlalţi, iată-l pe cel care…

Coborând scările de marmură, nedumerit încă de discuţia avută, neştiind cum să înţeleagă ce aflase la „personal”, Teo Gil observă o mişcare în cabina portarului. Construită din lemn şi semănând din cauza geamurilor mari cu un acvariu, nu se potrivea deloc cu delicatele ornamentaţii în stuc sau cu frumosul candelabru. Din semiîntuneric apăru paznicul, îmbrăcat în uniforma obişnuită, ţinând chipiul puţin pe ceafă. Se vedea imediat, chiar fără să se mişte, că hainele, deşi nu-i erau nici prea mari şi nici prea mici, nu i se potriveau de fel, părea ca scos din cutie, de parcă juca rolul paznicului model.

Portarul îl aştepta lăţindu-şi zâmbetul tot mai mult, pe măsură

ce Teo Gil se apropia. Când ajunse în dreptul lui, zise:

— Dumneavoastră trebuie să fiţi, de bună seamă, noul nostru cercetător, altcineva nu ar avea de ce să vină acum când sunt plecaţi cu toţii. Îi întinse mâna mare, solidă, cu degetele deformate de muncă şi i-o strânse puternic, făcându-l să simtă nodurile bătăturilor. Numele meu este Panait. Mai sunt încă doi paznici, o să-i cunoaşteţi. Eu sunt cel mai vechi dintre ei şi ştiu cam tot ce se întâmplă în institut.

Era încântat că găsise pe cineva care să-l asculte. Trăsăturile aspre ale feţei, pielea bătută de vânt şi înnegrită de soare îi plăcură lui Teo Gil. Probabil că stă într-unul din satele din apropierea oraşului şi face zilnic naveta, îşi zise el. Are gospodărie, grădină, curte plină de păsări, pomi de tot felul şi, bineînţeles, 3 – 4 butuci de viţă de vie din care face în fiecare toamnă cel puţin un butoi de vin, dat gata până la sfârşitul iernii. Obrajii roşii, cu vinişoare vizibile, exprimau sănătate şi vigoare. Aşa viaţă mi-ar plăcea şi mie, şi Teo Gil se lăsă furat de o amintire. Odată, într-o sărbătoare, fusese invitat de un coleg de serviciu la el acasă, la sat. Gustase atunci dintr-o fericire necunoscută. I-ar fi plăcut să aibă o asemenea gospodărie, să stea la aer, liniştit, să sape în grădină, să repare un gard, o streaşină putrezită sau să stropească via, să se poată bucura de lucrul ieşit din mâna sa, să poată fi admirat pentru aceasta. Atunci realizase că i se făcuse lehamite de birou, şi toate hârtiile de acolo îşi pierduseră valoarea. Asta era viaţa, adevărata viaţă, îşi spuse, şi ceva în el se descătuşase. A doua zi, totul reintră pe făgaşul obişnuit. Plimbarea de la ţară rămase ca un vis.

— De când veniţi la noi?

— Mi s-a spus că aş putea şi de mâine, dacă reuşesc să-mi fac formele şi să lichidez problemele în curs.

Dădură din nou mâna şi Teo Gil ieşi în lumina strălucitoare a zăpezii; strânse pleoapele cu putere, lăcrimând. În urma sa, portarul rămase în uşa deschisă, ţinând picioarele uşor depărtate, ca un marinar pe puntea unui vas.

Ajuns înapoi la serviciu, colegii aduseră imediat vorba despre transferul lui, incitaţi de neaşteptatul eveniment, care le oferea un subiect de discuţie. Unii au deplâns hotărârea lui de a pleca; alţii s-au arătat mai rezervaţi, treceau peste opinia lor, zicând: dacă tu crezi că aşa e mai bine, înseamnă că aşa trebuie să fie; apoi i-au pus câteva întrebări concrete, ce funcţie o să aibă, cu

cât va fi plătit, dacă va primi ceva sporuri etc. – lăsând să se întrevadă o urmă de invidie de care nu erau conştienţi. „Puţin le pasă dacă plec sau nu, îşi spuse Teo Gil, vor mai vorbi o zi sau două despre mine, dacă se va întâlni cu unul dintre ei pe stradă, acela va anunţa în birou, ştiţi, l-am văzut pe Teo şi arată aşa şi pe dincolo, şi a zis că… dar asta numai până în primăvară, apoi voi deveni un străin despre care nu este cazul să aduci vorba”.

După ce a întocmit formele necesare transferului şi a obţinut semnăturile prevăzute, şi-a deschis geanta mare, de piele, îngrămădind în ea mărunţişurile personale care se adunaseră în decursul anilor pe fundul sertarelor: pixuri şi creioane de diferite culori, o ascuţitoare, două perii, una de haine, alta de pantofi, câteva reviste vechi, un carneţel cu însemnări, un toc de ochelari, două rigle ştirbite şi un echer, un toc, peniţe pentru tuş, şervetul în carouri pe care mânca, cutioara cu sare, o batistă uitată, prosopul şi săpuniera, o agendă veche etc. Trecu apoi pe la fiecare coleg; le-a strâns mâinile, au mai schimbat câteva amabilităţi, şi-au făcut promisiuni reciproce că-şi vor telefona şi că se vor mai vizita; unora dintre ei, cu care se înţelesese mai bine, le-a repetat un spirit nu prea izbutit: nu mi-a fost dat să ies la pensie de aici. Şeful de serviciu s-a scuzat, spunând că totul a mers foarte repede, colectivul ar fi dorit să-i facă un cadou, dar nu au avut timp să se pregătească, apoi i-a mulţumit pentru serviciile aduse, regretând că trebuie să se despartă; în încheiere i-a urat succes la noul post.

Ieşind din clădirea instituţiei, de data aceasta ca un cetăţean obişnuit, şi-a dat seama că s-a tulburat cel mai tare atunci când un alt funcţionar i-a dezlipit de pe legitimaţie fotografia, restituindu-i-o şi apoi a rupt în două, neglijent, cartonul galben, orb fără imaginea sa; bucăţelele de hârtie le-a aruncat nepăsător la coş „Dar nu e o înfrângere, este o victorie, este recunoaşterea normală şi de mult aşteptată a muncii mele plină de seriozitate şi devotament.” îşi repetă apărându-se de umbra regretului ce apăruse într-un ungher al sufletului. Îi plăcuse să creadă că fără el nu se poate şi, dacă ar pleca, activitatea se va opri. Iată, a plecat, nu mai era acolo şi lucrurile mergeau înainte fără să se observe vreo schimbare. Surâse, trecând astfel peste durerea ascuţită a strângerii de inimă. Nu avea de ce să-i pară rău, trebuia să se bucure. Evenimentul se cerea sărbătorit… Sâmbătă va organiza o mică petrecere. „Voi începe o viaţă nouă,

plină de o responsabilitate superioară,” şi trecu grăbit strada, atent să nu se dezechilibreze din cauza servietei supraîncărcate.

*

Afară deja se întunecase. Într-un colţ cineva începu să cânte încet. Simţi coniacul coborând pe gâtlej şi încălzindu-i stomacul. „Bun, merge foarte bine pe frigul ăsta, nu-mi amintesc de când nu am mai avut o iarnă aşa de grea. S-a întors vremea de demult”, spuse Teo Gil. „Da, da, de mult nu am mai avut atâta zăpadă, îşi răspunse tot el, se bucură copiii. Ai mei stau toată ziua afară, vin acasă uzi şi îngheţaţi, mi-e teamă să nu răcească, dar lor nici nu le pasă”. Fumul de ţigară, zgomotul monoton al vocilor, căldura îmbibată cu mirosul oamenilor şi alcoolul îl moleşeau. „Probabil că şi ceilalţi au necazurile şi problemele lor, şi suferă ca mine”; îi îmbrăţişă cu o privire blândă, părintească. „Nu cred că m-au ales prea bine, alţii s-ar fi descurcat mai uşor; e drept, sunt doar la început, cine ştie, mai încolo s-ar putea să mă obişnuiesc. Unde lucram înainte era mai uşor, aveam un regulament amănunţit şi clar, pentru orice situaţie era o rezolvare; respectându-l, nu aveai niciun fel de bătaie de cap, te puteai duce liniştit acasă – nu avea nimeni ce să-ţi reproşeze, chiar de ţi-ar fi căutat nod în papură. Dacă apărea vreun caz ce nu era prevăzut în instrucţiunile de serviciu, fapt destul de rar, mă duceam la „şefu' ” şi, cum zicea el, aşa făceam, fără bătaie de cap şi complicaţii. Aveam toate registrele şi dosarele puse în ordine; dacă mi se cereau nişte date, din orice an de când eram acolo, puteam să le dau într-un minut. Aici, în schimb, este cu totul altfel, nu există nici urmă de instrucţiuni. „Totul este posibil pentru dumneata,” mi-au repetat-o de atâtea ori, încât nici nu mai ştiu ce înseamnă, au rămas doar nişte sunete goale. Măcar de mi-ar cere să fac ceva anume, dar nu, mă lasă în voia mea, să fac ce vreau, şi cu toate astea simt că ei aşteaptă ceva de la mine, dar nu ştiu ce. Dincolo, se încheia programul, bună ziua, nu mai aveam nicio grijă, dormeam liniştit, dar aici nu mai ştiu când sunt la serviciu şi când sunt acasă, nu-i nicio diferenţă. Gândul mi-e numai la ce trebuie să fac; deşi, în aparenţă, nu sunt obligat să fac nimic. Nimeni nu are nevoie de mine, am impresia că nu contez, şi cu toate acestea o răspundere uriaşă mă apasă şi mă urmăreşte continuu. Să poţi obţine tot ce doreşti! Mi-e teamă, dacă îmi zboară gândul aiurea şi îmi vine în minte să fac cine ştie ce prostie?”

*

Noul traseu, de acasă la institut, era mai lung şi trebuia să schimbe un tramvai şi un autobuz, traversând oraşul. Se scula mai devreme şi pleca grăbit, îngrijorat să nu întârzie. Îşi privea deseori ceasul, cu înfrigurare, şi nu se linişteau decât când ajungea pe strada pustie unde se afla anonim *Institutul pentru cercetări fundamentale.* Portarii îl salutau cu multă deferenţă, grăbindu-se să-i deschidă uşa când îl vedeau venind.

Surpriza cea mai plăcută a avut-o când a intrat pentru prima dată în încăperea ce i se rezervase. Visase el vreodată la aşa ceva? Mobilierul, cu reflexii strălucitoare, era nou. Se zugrăvise de curând. Totul era proaspăt şi curat. Masa de lucru, o piesă masivă, modernă şi elegantă, îl impresionă. O ocoli şi se aşeză în fotoliul rotativ, comod, din piele artificială. Nu se putu stăpâni să nu apese pe butonul lămpii de birou, aprinzând-o. Geamurile bibliotecii, ale cărei rafturi erau goale, îi reflectau imaginea. Se roti cu faţa spre ea şi îşi admiră costumul său cel mai bun, purtat doar de câteva ori. Elegant cum era, se plăcu. În sfârşit, sunt cineva! Aceste cuvinte nu le rostise cu infatuare, ci doar cu o bucurie sinceră. Fusese doar o simplă constatare.

Era nerăbdător să se apuce de lucru, să întreprindă ceva, putea începe. Dar ce, şi cum? Sunt în situaţia eroilor din poveste, îşi spuse el, care fac o faptă bună şi, drept răsplată, o zână, un duh sau vreun animal fermecat se oferă să le îndeplinească trei dorinţe – cu deosebire, în cazul meu, că dorinţele nu sunt limitate la trei, ci pot fi nenumărate. Cu ce să încep? Ce doresc eu mai mult? Asemeni valului care, după ce se izbeşte de ţărm, se întoarce în larg, gândul lui Teo Gil, lovindu-se de aceste două întrebări, se întoarse la o întâmplare petrecută în dimineaţa aceea. N-ar fi dorit să şi-o reamintească din cauza sentimentului de jenă şi umilinţă lăsat. Găsise pe drum, aproape înecată în zăpadă, o pisicuţă cenuşie, slabă, dezorientată, mieunând sfâşietor. Fără să stea pe gânduri, cedând primului impuls, o luase şi o vârâse la piept, în deschizătura reverului. Ajuns la institut, după ce trecu de portar fără ca acesta să fi observat ceva, îşi dădu seama că exagerase, n-ar fi trebuit să aducă pisica tocmai acolo. Privi în jur asigurându-se că nu-l vede nimeni, o scoase cu grijă din sân, o puse jos şi se îndepărtă grăbit. Pisica nu-l dădu de gol, tăcând complice sau speriată şi uluită de ceea ce i se întâmpla. Ce ar

spune funcţionarul de la personal dacă ar afla? Noroc că nu-l zărise nimeni. Se purtase ca un copil, îi era necaz pe el însuşi.

Trebuia să se concentreze şi să dea deoparte gândul acesta. Se hotărî să înceapă cu ceva mai simplu, pentru a căpăta experienţă, ceva uşor de realizat. Dar ce? Cât lucrase dincolo, chiar şi pe stradă, îi veneau tot felul de idei privind îmbunătăţirea transportului în comun, punerea în valoare a obiectivelor turistice din oraş, diversificarea producţiei de răcoritoare, amenajarea unor spaţii de joacă pentru copii... dar nu le împărtăşise nimănui de teamă să nu fie luat peste picior.

În cele din urmă se opri asupra unei lucrări de un real folos cetăţenesc, pentru care nu ar fi riscat să primească reclamaţii. Era vorba de a pune în punctele centrale ale noilor cartiere mari panouri reprezentând planuri ale zonelor respective. Se duse la funcţionarul de la personal ca să-i ceară părerea, ceilalţi nu veniseră încă. „V-am spus că aveţi deplina libertate în alegerea proiectelor; nu numai că nu am voie, dar nici nu doresc să vă influenţez. Dumneavoastră trebuie să purtaţi singur întreaga responsabilitate. Cu toate acestea, am să vă dau un sfat cu caracter general. Proiecte de felul celui pe care mi l-aţi prezentat sunt, incontestabil, utile, dar ele pot şi ar trebui să fie realizate de cei care au răspunderea în acest domeniu. Nu e de dorit să ne punem în locul instituţiilor respective sau să concurăm cu ele. De aceea s-ar aprecia foarte mult, ţinând seama şi de caracterul excepţional al posibilităţilor pe care dumneavoastră le aveţi la dispoziţie, dacă aţi iniţia programe ce nu stau în putinţa altor organizaţii sau persoane particulare, ceva cu totul deosebit, la care nu s-a mai gândit nimeni până acum. Încercaţi, nu vă temeţi.”

Se întoarse în birou neliniştit; nu înţelegea ce se doreşte de fapt de la el. I se spusese: „faci ce vrei, aşa cum te taie capul, totul este posibil pentru dumneata”. Deşi ar trebui să nu intereseze ce fac, văd că se aşteaptă totuşi ceva de la mine, dar ce anume? De ce nu mi se spune direct şi sunt lăsat să ghicesc? Măcar de aş avea cu cine să discut, dar în afară de funcţionarul acesta şi de portari nu mai este nimeni. O să-mi pierd minţile. Cel puţin de-aş putea vorbi despre asta acasă!

Ideea salvatoare îi veni pe neaşteptate. Îi plăcuse din totdeauna ca străzile oraşului să fie curate; se necăjea ori de câte ori vedea pe jos fie şi numai un muc de ţigară. Pur şi simplu

nu-i înţelegea pe cei care aruncau nepăsători, unde se nimerea, bilete de tramvai sau pachete goale de ţigări. La ei acasă, tot aşa făceau? Dacă unui astfel de individ i-ar fi spus: „Domnule, eşti un nesimţit”, mai mult ca sigur că respectivul s-ar fi simţit profund jignit.

Teo Gil era acum convins că asigurarea curăţeniei străzilor şi a parcurilor este primul proiect pe care trebuia să-l iniţieze şi să-l ducă la bun sfârşit. Avea motive suficiente. Pe de o parte nu părea prea complicat, iar pe de alta, rezultatul lui pozitiv s-ar fi văzut imediat. Spera ca, la sfârşit, toată lumea să fie mulţumită.

Se apucă de lucru şi scrise un lung memoriu în care îşi justifica opţiunea. Era nerăbdător să-şi pună în aplicare hotărârea, dar înainte voia să ceară din nou părerea funcţionarului de la personal; cel puţin acum, la început, nu strica un sfat. Fu nevoit să amâne întrevederea pentru a doua zi, deoarece programul de lucru se terminase.

Noaptea avu un coşmar înfiorător. Se făcea că în oraş luase fiinţă o nouă întreprindere de salubritate; numărul celor care lucrau acolo crescu rapid, cuprinzând în scurt timp întreaga populaţie; mai întâi bărbaţii, apoi femeile şi copiii. În cele din urmă fu rândul pensionarilor. Toţi locuitorii, în timpul celor opt ore de muncă, nu făceau altceva decât să bată străzile în căutarea cocoloaşelor de hârtie, a chiştoacelor şi a altor felurite lucruri socotite drept gunoi, conform unui nomenclator afişat în locuri vizibile. La cingătoare aveau câte o pungă de plastic în care strângeau recolta. Se întreceau să adune cât mai mult. Cel care se clasa pe primul loc era evidenţiat. Drept urmare a acestei activităţi neobosite, oraşul arăta foarte curat şi vizitatorii îl admirau. Dar gunoaiele deveniseră rare şi greu de găsit, trebuia multă alergătură pentru a îndeplini norma zilnică. Cei mai şmecheri îşi aduceau de acasă bucăţi de hârtie sau resturi de la bucătărie şi la sfârşitul zilei de lucru le predau la Depozitul central de colectare, pretinzând că le-au adunat cine ştie de unde. În felul acesta, mai ales produsele de hârtie deveniseră foarte căutate, erau considerate un gunoi curat. Ziarele, caietele de şcoală ale copii lor, apoi cărţile din bibliotecile publice fură folosite pentru îndeplinirea normei. Când se terminară şi acestea, deveni evident pentru oricine că nu se vor mai putea umple săculeţele de plastic nici pe jumătate. Ce era de făcut? Consiliul municipal se întruni şi dezbătu furtunos într-o şedinţă

secretă următoarele propuneri: 1) să se scadă nivelul normei zilnice; 2) să fie concediate anumite categorii de cetăţeni, de exemplu bătrânii; 3) să se adauge nomenclatorului de gunoi noi poziţii, incluzându-se în această categorie lucruri exceptate până atunci. În cele din urmă s-a hotărât înfiinţarea unei echipe speciale de gunoieri, cu misiunea de a produce gunoi şi de a-l împărţi prin oraş în timpul nopţii. S-a avut în vedere faptul că toate celelalte propuneri ar fi periclitat, în timp, curăţirea în bune condiţiuni a oraşului.

Teo Gil se visă şi pe sine. Pe stradă nu putea ieşi decât deghizat. Îşi punea când mustăţi şi barbă false, când perucă, dar întotdeauna ochelari fumurii. Dacă întâmplător era recunoscut în vreun loc public, oamenii se luau după el ameninţându-l. În mâini agitau bastoane în vârful cărora se afla câte un cui ruginit cu ajutorul căruia strângeau gunoaiele de pe jos. Uneori îl şi alergau. De prins nu doreau să-l prindă – ar fi trebuit să-l pedepsească sau să-l ierte şi nu se simţeau atât de tari; de aceea întotdeauna îl lăsau să scape. După o asemenea urmărire, în care fugise până la epuizare, se trezi ud de transpiraţie, înspăimântat. Nu avu curajul să adoarmă din nou. Se sculă şi-şi făcu o cafea. Rămase în bucătărie până dimineaţa.

*

Ştia prea puţin, nu se omorâse niciodată cu cititul; nu avea nimic împotriva cărţilor, pur şi simplu le neglijase, îşi dădea seama că acum ar fi avut nevoie să ştie mai multe. La vârsta sa va reuşi să recupereze? Putea să renunţe, dar ceva din lăuntrul său se opunea, să fi fost ambiţia, să fi fost amorul propriu sau un fel de resemnare? Dacă va continua aşa, se va distruge fără îndoială, nu dintr-o dată, desigur, ci în timp, măcinându-se. Ce putea face? De-ar fi ajuns în postul acesta măcar cu patru, cinci ani mai devreme, ar fi fost altceva!

Teo Gil termină şi al treilea coniac, se ameţise destul de bine. Reuşi cu destulă greutate să-şi îmbrace paltonul şi ieşi în stradă. Blocul său se afla în apropiere, la al doilea colţ, dar nu porni într-acolo, ci se îndreptă spre staţia de tramvai. Voia să se întoarcă la institut. Acolo parcă se simţea mai în siguranţă. Clădirea aceea impunătoare îl ocrotea. Dacă îşi va scrie demisia, numai acolo o va putea face.

TEHNICIANUL ŞI TELEFONUL

Oare ce-şi mai putea spune, în după-amiaza aceea de vară, când la toate neplăcerile din ultima vreme se mai adăugase şi aerul uscat, de-a dreptul irespirabil? Va trebui să plouă. Se strânsese în jur atâta electricitate şi atâta nelinişte în sufletul său încât, simţea, până seara va trebui să se dezlănţuie furtuna. Îi era dor de primul răpăit al picăturilor căzând cu zgomot înfundat în praful străzii, de vântul ce forţează geamurile închise, de lumina orbitoare a fulgerelor, urmate de tunete rostogolitoare, la auzul cărora tresărea invariabil…

Avea o mulţime de treburi de făcut, lucruri mărunte – prin casă, prin curte – şi cu toate acestea nu se apuca de nimic. Stătea pe canapea, cu picioarele întinse şi gândurile îi fugeau în altă parte decât ar fi dorit. De citit nu putea, nu ar fi avut răbdarea necesară, literele şi rândurile i-ar fi jucat în faţă, amestecându-se. Nu se putea concentra nici măcar pentru a urmări pagina externă a ziarului, parcursă altă dată cu plăcerea secretă a celui căruia i se confirmă părerile; acum toate ştirile i se păreau stupide şi anoste, avea impresia că le mai citise de nenumărate ori, poate luase totuşi ziarul de ieri sau de alaltăieri?, toate stăteau amestecate într-un colţ, pe o etajeră, dar nu-şi duse gândul până la capăt şi nu căută să afle dacă greşise sau nu.

Ar fi vrut să-şi învingă nelămurita teamă, dar nu ştia cum, imaginaţia nu-l mai ajuta de data aceasta. Dorea ca timpul să treacă mai repede şi totul să se fi terminat dar, la fel de mult, dorea ca momentul acela să întârzie nedefinit. În cele din urmă se hotărî să şteargă cărţile de praf.

Acum, când nu mai putea face nimic şi tehnicianul chemat avea să sosească în curând, îl cuprinse îndoiala. I se spuse că este un om serios, priceput, cu multă experienţă şi dragoste de meserie; calitatea lucrărilor sale era recunoscută, iar în decursul anilor îşi formase o frumoasă clientelă particulară. Căutat fiind, îşi putea permite să lucreze scump. Dar aceasta nu era, totuşi, o garanţie. Nu trebuia să se fi grăbit, putea să mai aştepte, să se intereseze şi în altă parte. Ar fi găsit şi alţi specialişti capabili să-i demonteze telefonul său special. Ar fi avut cel puţin de unde alege. Îi părea rău că ascultase de primul sfat, mai ales că telefonul îl costase o grămadă de bani. Nu-şi

imaginase că va fi nevoit să renunţe vreodată la el. Se mândrise cu acest aparat puţin obişnuit, care putea să sune în mai multe locuri, la alegere. Dacă doreai, putea să sune într-o scrumieră şi ai fi auzit un clinchet metalic sau cristalin, în funcţie de materialul din care era confecţionată, sau într-o carte, făcând să se perceapă un răsfoit zgomotos, alarmant, sau într-un tablou ori o fotografie, născând sunete potrivite cu subiectele lor. Mai complicat era cazul tablourilor nonfigurative, unde se realiza o sofisticată corespondenţă între frecvenţa vibraţiilor sonore şi lungimea de undă a culorilor ce compuneau imaginea. Cele mai sensibile tipuri de telefoane, şi cele mai scumpe totodată, modelau tonalitatea sunetului de apel şi în funcţie de compoziţia spectrală a luminii ce cădea pe tablou: într-un fel suna telefonul în lumina limpede a dimineţilor senine şi în alt fel, mai puţin plăcut, la lumina artificială a becurilor, să zicem la cea strecurată din stradă, noaptea, prin perdele. Asemenea obiecte bifuncţionale se găseau răspândite în întreaga casă. Intra în funcţiune doar acela de care te aflai cel mai aproape. Soneria neplăcută a telefonului obişnuit se transformase într-un joc frumos în care obiectele apăreau însufleţite, în schimbul unei taxe suplimentare minime şi-ar fi putut monta acest sistem şi în maşină. Dar acum, când avea încurcături financiare, nici nu mai putea fi vorba de o extindere, dimpotrivă, trebuia să se restrângă şi, prin urmare, să renunţe la ceea ce nu era strict necesar. Nu-şi mai putea îngădui luxul unei asemenea instalaţii.

Tehnicianul sosi punctual. Prezentă o originală carte de vizită, ce ţinea loc şi de legitimaţie de serviciu: o plăcuţă subţire de oţel, extrem de elastică, pe a cărei suprafaţă fuseseră gravate literele numelui său şi ale instituţiei în care lucra.

La prima lor discuţie, desfăşurată la telefon, deşi bătrânul îi spusese: „Dragă domnule, eu sunt pensionar, aşa că poţi veni oricând, şi dimineaţa, oricât de devreme, nu am somn lung, sunt acasă toată ziua,” tehnicianul fixase o oră incomodă, patru şi jumătate după-amiaza, argumentând că pentru ceea ce avea de făcut această oră era cea mai potrivită. Fiecare meserie cu micile ei secrete.

Pătrunse în holul apartamentului, loc cufundat în penumbră, iluminat doar de geamul mic, pătrat, cu sticlă decorativă, al uşii de la bucătărie. Din primul moment gazda îşi putu da seama că în faţa sa se află un om cu totul deosebit, şi nu era vorba numai

de costumul gri- fer, foarte modern şi elegant, probând un bun gust desăvârşit, cum rar întâlneşti chiar la persoane aflate mult mai sus pe scara ierarhiei sociale. Mişcările sale, măsurate, delicate, întreaga sa ţinută, dar mai ales expresia feţei, severă şi plăcută în acelaşi timp, trădau prezenţa binefăcătoare a unui unchi, sau doar a vreunei rude mai îndepărtate, diplomat de carieră, ataşat cultural la o ambasadă, într-o capitală nu prea mare, nu prea însemnată, unde, din când în când, în timpul partidelor de vânătoare şi pescuit, sau la recepţii, se aranjau discret chestiuni importante ce nu ar fi trecut neobservate în cine ştie ce metropolă; s-ar putea să-l fi văzut de câteva ori, la mari intervale, iar o dată, prin cine ştie ce împrejurare – memorabil an al copilăriei sau al adolescenţei – va fi fost la el, în acel oraş străin, pentru două săptămâni, în vacanţa mare.

Asemeni holului de la intrare, întreaga casă era cufundată într-o penumbră binefăcătore. La geamuri fusese pusă hârtie albastră, acum decolorată de soarele puternic al mijlocului de vară. „Ce vechi obicei,” îşi spuse tehnicianul, aproape îl uitase, doar în copilărie gospodinele îşi mai apărau geamurile în felul acesta. „Ca să nu se coacă perdelele”, îi răsună în minte vocea surorii sale mai mari care îi explicase rostul hârtiei lipite cu pap, odată când îl oprise de la joacă şi-l pusese să o ajute. N-aveau multe ferestre, dar erau mari şi toate îndreptate către răsărit. Pentru a ajunge sus le-ar fi trebuit o scară, cum nu aveau de la cine să împrumute, în locul ei foloseau un scaun pus pe o masă.

Gazda ţinuse să-l conducă pe tehnician prin toate încăperile, treceau dintr-una în alta prin uşi mari, a căror sticlă zornăia uşor când erau închise sau deschise. Aerul stătut se umpluse de mirosul mobilelor vechi, greoaie, cu luciul dispărut, noapte de noapte mâncate probabil de carii asidue. Fotoliile, atât de mari încât puteai crede că fuseseră făcute pentru nişte uriaşi şi că ajunseseră acolo din greşeală, nu erau din piele, ci erau acoperite cu o stofă roasă, în care numeroase generaţii de molii îşi găsiseră adăpostul. Fu invitat să se aşeze într-unul din ele.

— Serviţi o cafea?

— Vă mulţumesc, nu trebuie să vă deranjaţi.

— Nu este niciun deranj, îmi face plăcere, şi dispăru în bucătărie însoţit de scârţâitul monoton al parchetului.

În spatele şi în dreapta tehnicianului se aflau două biblioteci provenind din vechi garnituri diferite. Ceilalţi pereţi erau

acoperiţi de tablouri ale căror rame greoaie, aurite, atrăgeau atenţia mai mult asupra lor decât asupra operei. Câteva fotografii, lipite pe cartoane ce se curbaseră uşor în timp, surprinseră aproape numai peisaje montane; doar un singur portret, un copil cu ochii mari, privind candid. Amestecul de tablouri şi fotografii era nepotrivit, trădând ezitarea gazdei, nu se putuse hotărî la care dintre ele să renunţe.

Se ridică din fotoliu şi se apropie de rafturile încărcate de cărţi. Numai legatul trebuie să fi costat o avere. Deschise geamul de cristal al bibliotecii şi scoase la întâmplare un volum, era în germană, Goethe. Un clasic, nici nu se aşteptase la altceva.

Gazda se întoarse aducând pe o tavă două ceşti aburinde şi două pahare cu apă.

— Aveţi o bibliotecă minunată, vă admir.

— Pentru o viaţă de om este puţin, sau totuşi mult, nu-mi dau seama, cuvintele sunt atât de relative… Aş dori să vă mai arăt ceva, ultima mea pasiune. Spun ultima, dar ea datează de câţiva ani buni. Găsise acest pretext pentru a câştiga timp şi era mulţumit. Ştia că finalul va fi acelaşi, dar nu se putuse abţine să nu-l amâne puţin.

Dintr-un sertar scoase un teanc de fotografii şi le aşeză pe măsuţă alături de ceştile de cafea. Strălucitoare, cu albul, griurile şi negrul lor, dădeau o impresie de prospeţime nebănuită în acel interior. Păreau o marfă de contrabandă.

— Înseamnă că avem o pasiune comună, deşi eu lucrez numai pe diapozitiv color, e mai comod, spuse tehnicianul cu bucuria omului care a întâlnit o veche şi apropiată cunoştinţă, întoarsă dintr-o lungă călătorie.

— Diapozitivele sunt foarte frumoase, fără îndoială, dar, dacă nu vă supăraţi, pentru gustul meu ele îmi par prea spectaculoase. De obicei, o fotografie o vezi singur, pe când diapozitivele, de cele mai multe ori, sunt vizionate în grup. Sesizaţi diferenţa?

— Mie îmi place să privesc orice fel de imagine, fotografie sau diapozitiv, alb-negru sau color, nu am preferinţe.

— Sunt de acord să ne gândim la spectator, dar primul spectator este chiar fotograful şi acestuia diapozitivul îi răpeşte posibilitatea muncii creatoare din laborator. Dumneavoastră vă developaţi singur?

— Da.

— Iertaţi-mă, poate fac nişte afirmaţii care ar putea să vă supere, nu mi-o luaţi în nume de rău. Pentru dumneavoastră creaţia se opreşte în momentul apăsării pe buton, mai departe este doar grija pentru respectarea unui proces tehnologic invariabil. Sensibilitatea dumneavoastră nu se poate manifesta dincolo de momentul fotografierii. Cu totul altfel stau lucrurile în cazul meu. Atunci când rămân singur, la lumina slabă a lămpii de laborator, negrăbit de nimic şi de nimeni, pot să gândesc mai deplin decât în momentul agitat al fotografierii, când atenţia îmi este atrasă necontenit de tot ceea ce se întâmplă în jurul meu pentru a nu pierde vreun eveniment unic, irepetabil. Aici simt imaginea, o retrăiesc, de data aceasta altfel, mai intens. Laboratorul nu este numai partea tehnică, el reprezintă momentul de meditaţie ce-mi oferă bucurii nebănuite dar şi descoperiri neplăcute. Să vă arăt această imagine, şi-i întinse o fotografie mai mică, de mărimea unei cărţi poştale. Un om, nu ştim ce vârstă are, fiind privit de departe, se plimbă cu mâinile la spate; vegetaţia îl înconjoară acoperind panglica aleii. Nimic nu ar putea exprima mai bine pacea lui interioară decât iluzia pe care o avem că omul a scăpat de forţa gravitaţiei şi acum pluteşte liber printre coroanele copacilor. Vi se pare cumva a fi un înger?

— Nu, deloc.

— Mă bucur, mă temeam puţin că s-ar putea înţelege aşa ceva. Nu am folosit niciun trucaj, este doar o iluzie optică datorată unghiului de fotografiere şi teleobiectivului folosit. Această imagine, neregizată, este una dintre cele mai bune realizate de mine, sau, ca să fiu mai exact, ar fi putut fi una dintre cele mai bune. În laborator am descoperit de ce nu era. Datorită grabei cu care am fotografiat, imaginea este uşor mişcată. Lucrul acesta nu se observă decât la o mărire mai puternică, este un defect ascuns.

Din teancul de fotografii extrase una mai mare, reprezentând aceeaşi imagine.

— Observaţi, toate frunzele apar dublate. Constatarea aceasta a reprezentat o înfrângere. V-am povestit întâmplarea din dorinţa de a vă face să înţelegeţi mai bine ce înseamnă pentru mine să rămân nopţi de-a rândul în laborator. Negative despre care credeai că sunt extraordinare se dovedesc a fi imagini

obişnuite ce nu spun nimic, iar altele, făcute aproape la întâmplare, ies minunate. Într-un fel, eşti pus faţă în faţă cu tine însuţi şi trebuie să te judeci, altă scăpare n-ai.

— Şi la diapozitive există un asemenea moment al adevărului înainte de prima proiecţie: atunci când ai în mână filmul încă ud şi-l îndrepţi nerăbdător către lumină pentru a vedea cum şi ce a ieşit. Este ca la o loterie, afli numerele câştigătoare. Aveţi dreptate să susţineţi că din momentul apăsării declanşatorului nimic nu se mai poate schimba…

Gazda sa lua câte o fotografie, o privea un timp străduindu-se să-şi amintească sau să se convingă de ceva, apoi i-o arăta şi lui întrebându-l dacă-i place sau dacă-i spune ceva. Fără să aştepte răspunsul începea să vorbească repezit atrăgându-i atenţia asupra unor detalii nebănuite ale subiectului şi locului fotografiat, ale luminii din momentul respectiv, sau îi povestea, furat de amintiri, vreo întâmplare în care el şi pasiunea sa jucau rolul principal. Avea o memorie foarte bună, dacă nu fabula. La sfârşit îşi lăsa plăcerea de a dezvălui, ca pe un mister ce trebuie cunoscut doar de iniţiaţi, motivul pentru care făcuse fotografia; îi conducea aproape şcolăreşte în descoperirea înţelesului acelor imagini. Despre cele obţinute întâmplător, mărturisea cu uimire şi încântare că de fiecare dată când le priveşte are impresia că sunt cu totul altele, ca şi cum, între timp, un spirit poznaş a încurcat puţin lucrurile, mutând, de exemplu, o cabană chiar pe buza unei prăpăstii, să te sperii, nu altceva, iar în locul ei punând un castel de nisip dintr-o altă fotografie, amintire dintr-un concediu la mare.

Oricât s-ar fi străduit, tehnicianul de la telefoane nu reuşea să observe nimic extraordinar, totul era absolut obişnuit şi din cauza aceasta nu putea să participe la exaltarea bătrânului. Pentru un alt ascultător, lunga mărturisire ar fi devenit plictisitoare, de nesuportat, dar tehnicianul se bucura că i se oferise acest prilej neaşteptat de a-l cunoaşte mai bine. Când bătrânul dădea semne că şi-a epuizat resursele şi monologul dezvăluitor de sine era ameninţat să se sfârşească, îl ajuta punându-i câte o întrebare şi astfel lumina un nou ungher necercetat.

Teancul de fotografii se termină; tehnicianul ştia acum suficiente lucruri despre clientul său; putea începe operaţiunea pentru care venise. Niciodată până atunci nu i se întâmplase ca

acest moment delicat, dar de neocolit, să se rezolve atât de uşor, aproape de la sine. Pentru mai multă siguranţă cerceta chestionarul referitor la biografia şi personalitatea posesorilor de telefoane. Nu mai era nicio îndoială, aflase tot ceea ce era important, cu excepţia câtorva amănunte. Se hotărî să rişte şi renunţă la ele; dorea să evite întrebările indiscrete ce ar fi lăsat loc neînţelegerilor sau chiar suspiciunii. Trebuia să se folosească de atmosfera favorabilă creată; orice lipsă de tact, o cât de mică imprudenţă l-ar fi obligat la penibile eforturi suplimentare, poate chiar să o ia de la început, într-o altă zi. Şi mai mult decât orice se temea de un eşec. O nereușită, mai ales în meseria lui, nu reprezenta numai faptul în sine, ci şi ameninţarea de a fi începutul unui şir de asemenea neplăceri.

În după-amiaza aceea, distinsul tehnician urma să scoată sunetul din obiecte – bineînţeles, fără a le deteriora – operaţie complexă şi dificilă ce nu reuşeşte întotdeauna. Uneori se mai întâmplă să rămână un brum continuu sau intermitent ori nişte pocnete ce se produc accidental, din timp în timp, indiferent dacă sună sau nu telefonul, dacă se apropie cineva de el ori nu. Au fost cazuri când, după extragere, obiectele au prins a vibra uşor, făcând să scânteieze luminile reflectate pe suprafaţa lor. Se povesteşte că, odată, şi-ar fi pierdut chiar şi culoarea, rămânând de un alb-gri incert. În asemenea situaţii proprietarii le aruncă la gunoi sau le donează societăţilor de binefacere. Părând sigur de sine, tehnicianul se apropie de măsuţa pe care erau aşezate telefonul şi o grămadă de reviste în neorânduială. Cercetă plăcuţa cu numărul de serie şi tipul aparatului. Scoase din geanta diplomat o carte groasă, uzată, probabil un catalog şi îl răsfoi până găsi pagina căutată. Citi atent, doar pentru a se convinge că ceea ce ştia era exact, apoi, cu cartea rămasă deschisă pe genunchi – ca un imens ceaslov – semn de neglijenţă sau poză, închise ochii şi-şi propti fruntea de vârful degetelor împreunate, deranjând liniile viitoarelor riduri; rămase nemişcat. Gazda încremenise şi ea, în picioare, temându-se să nu-l tulbure.

„Mai întâi, îşi spuse tehnicianul, mă voi goli de balastul acumulat în cursul zilei, apoi mă voi concentra asupra acestui aparat, trebuie să fiu mai puternic decât el. El trebuie să se supună voinţei mele. *Trebuie!*” Repetă aceste cuvinte de câteva ori, rar, din ce în ce mai hotărât, ca o poruncă, până când simţi

uşurarea aşteptată, asemănătoare celei dată de un oftat adânc. Fragmente de conversaţie lejeră, insignifiantă, purtată ici şi colo, din raţiuni protocolare, replici – externe, dar şi interne, neauzite de alţii – necesare pentru a străbate măcar şi o parte a oraşului atunci când te foloseşti de scări, trotuar rulant, autobuz ori taxi, vreo senzaţie întipărită mai puternic, ruptă din context şi deci de neînţeles, o mână umedă şi moale, ca un burete, ca o bucată de gelatină, un miros, un zâmbet inexplicabil, ce te poate urmări chiar şi mai multe zile, imaginea frivolă a unei tinere femei, o tuse icnită venită pe neaşteptate într-un moment nepotrivit, asemeni unui strănut răsunător în timpul unei ceremonii funerare… toate, toate se estompară şi în cele din urmă dispărură; trecuse de acest prim strat, să-i zicem, de neînsemnate cioburi cotidiene. Va urma marea încercare de a ajunge la sine însuşi şi de a se lua în stăpânire. Căpătă o înţelegere nouă. Plăpândă fiinţă, îşi spunea văzându-se ca pe un străin şi se lăsă cuprins de simpatie pentru zbaterea şi încrâncenarea sa atât de puţin importante. Ce conta pe lângă întregul vuiet neritmat al tuturor lucrurilor, fiinţelor şi ideilor ce-l înconjurau! Avea nevoie de obscurele sale energii vitale, ce stăteau ascunse, nici el nu ştia bine unde. Despre felul în care le conducea n-ar fi putut spune mare lucru. Pur şi simplu nu ştia. (Puteţi să explicaţi cum faceţi de reuşiţi să mergeţi cu bicicleta, cum anume găsiţi echilibrul? – încercaţi să redaţi în cuvinte, replicase el odată pentru a scăpa de obligaţia unui răspuns precis). Dacă va reuşi, va putea să intre în legătură empatică, subtilă şi discretă, necesară, cu telefonul, un model nici prea nou, nici prea vechi, achiziţionat foarte avantajos, de ocazie, după cum i se spusese, va putea să se introducă pe rând în obiectele sonorizate şi să desfacă toate legăturile ce ţineau sunetele acolo. Reuşise de atâtea ori, va reuşi şi de data aceasta?

NASTURII

Directorul *Complexului mondial pentru producerea nasturilor* era singur în moderna sufragerie, soţia şi băiatul plecaseră seara trecută pentru două zile la părinţii ei. Se uită la ceas. După ce va efectua obişnuita inspecţie de sfârşit de săptămână,

va putea să decoleze şi el. Abia aştepta să scape de toate obligaţiile şi răspunderile ce-l apăsau.

Termină micul dejun sintetic şi porni spre biroul său directorial, unde se ajungea direct din salon. Apartamentul familial, împreună cu biroul în care se consumau o parte din evenimentele Complexului, se aflau într-o frumoasă vilă, numită „vila directorului”.

Privind la bărbatul de vreo patruzeci de ani, îmbrăcat de „casă”, puteai crede că are de gând să se apuce de cine ştie ce activitate domestică. La început şi lui i-a venit greu să se obişnuiască cu ideea că este suficient să deschidă şi să treacă printr-o simplă uşă pentru a păşi din existenţa privată în cea publică, oficială. Când ieşea din vilă lucrurile stăteau invers: nu se putea obişnui cu gândul că se află totuşi la el acasă. De jur împrejur se aflau bazinele de reproducere: din cauza perdelelor de pomi sădite între dreptunghiurile de apă nu vedea prea departe; era izolat, puţinii subalterni îşi aveau răspândite vilele în tot Complexul.

Intrând în birou, privirea i-a fost atrasă de becul semnalizator ce clipea galben. Se apropie de calculator şi ceru un rezumat în două rânduri asupra problemei ivite. Se auzi un şuierat, ca o respiraţie mai adâncă, şi maşina lăsă să cadă în colectorul translucid o fâşie îngustă de hârtie. O luă şi citi:

„*În Sistemul mondial de osmoză a informaţiilor* a fost difuzat un articol în care se cere desfiinţarea Complexului.”

Reciti. Asta-i culmea, îşi zise după un moment şi ceru întreg materialul difuzat. Maşina mai oftă o dată şi eliberă textul cerut.

„După cum se ştie, concentrarea producţiei bunurilor în centre gigantice, specializate pe un anumit produs, sau pe o familie de produse, se dovedeşte a fi unica modalitate de a supravieţui în epoca actuală a superautonomiei cibernetice. De avantajele acestui sistem productiv superraţionalizat şi computerizat beneficiem cu toţii. Cum am putea exprima mai bine situaţia existentă decât folosind expresia: abundenţa abundă!

Nu vreau să mă alătur filozofilor care discută influenţa bunăstării (exagerate, zic unii) asupra caracterului individual şi asupra sănătăţii sociale. Nu voi susţine deci nici că spiritul se pierde în bunurile bunăstării, în opulenţă, şi nici că doar aşa se poate elibera de materie, prin subsumarea ei. Nu doresc să

teoretizez. Vreau doar să arăt, practic, nu teoretic, că raţionalul, adică eficienţa maximă, nu implică axiologicul. Oricine ştie că nu tot ceea ce este necesar este şi bun. Dacă aşa stau lucrurile va trebui să admiteţi posibilitatea apariţiei unui conflict. Se pot naşte *forme deviante* axiologic dar justificate raţional, prin calcul. Întrebarea care se pune este următoarea: cum şi în ce sens se poate rezolva conflictul.

Dar, cum spuneam, nu intenţionez să teoretizez. Voi lua în discuţie o situaţie practică, un „caz”, care va ilustra, cred, cele afirmate mai sus: *Complexul mondial pentru producerea nasturilor.*

Toţi nasturii, mari şi mici, electronici sau nu, care s-au purtat în ultimii douăzeci de ani în sistemul nostru solar au fost realizaţi acolo. Chiar şi nasturii de care dumneavoastră v-aţi plictisit şi pe care îi predaţi la *Punctele de colectare a materialelor reciclabile,* tot acolo ajung. Până la construirea lui, nasturii se produceau după o foarte veche tehnologie: o masă plastică era presată în matriţe. Simplu, economic, dar, din cauza masei plastice, poluant. Specialiştii au căutat şi au găsit o altă metodă bazată pe procese naturale. Îndrăzneala soluţiei a fost şocantă: prin mutaţii genetice succesive, dintr-o specie de peştişori cu carapace osoasă, ce trăiesc în Oceanul Planetar, s-au obţinut nişte vietăţi a căror „carapace” ia forma unor nasturi. Când ajung la mărimea dorită, sunt introduşi într-o soluţie care îi sacrifică şi face să se desprindă carnea.

Primii nasturi obţinuţi astfel nu au fost frumoşi. Nici productivitatea nu era mulţumitoare. Dar acestea nu au fost decât inerentele greutăţi ale oricărui început. Azi, doisprezece oameni asigură necesarul de nasturi pentru întreaga populaţie, într-un număr imens de modele.

Aceasta a fost partea frumoasă, dar există şi un revers al medaliei. Pentru a înţelege ce înseamnă cu adevărat aceşti nasturi, ar trebui să asistaţi la momentul în care peştişorii-nasturi sau scoici sau melci, sau ce vor mai fi fiind acum, sunt introduşi în baia de curăţire şi cum, după câteva clipe, începe să se audă un sfârâit, de parcă ar fi fost puşi în ulei încins, să vedeţi soluţia din baie tulburându-se roşiatic şi băşicuţele spărgându-se la suprafaţa lichidului ca într-o cupă de şampanie. Din timp în timp, până la sfârşit, o lopată metalică, strălucitoare, trece de la un capăt la altul al bazinului ajutând carnea să se

desprindă.

Uitându-mă la mişcarea pendulatorie a ochilor electronici, la întregul sistem care prelucra acele fiinţe vii, dintr-o specie fără istorie, om fiind, am avut senzaţia că stau la rând, că aştept să se elibereze un bazin pentru a fi eu însumi preluat.

Trecând peste impresia mea particulară, care ar putea fi a unei persoane exagerat de sensibile, vă întreb, este normal ce se întâmplă acolo? Nu, nu este admisibil aşa ceva! La consecinţele negative ale poluării trebuie să căutăm soluţii morale. În numele acestei idei, în numele speciei noastre cer ca producţia de nasturi cu actuala tehnologie să fie imediat oprită, iar *Complexul mondial pentru producerea nasturilor* să fie desfiinţat!”

Directorul lăsă hârtia pe birou. Textul în sine nu era mare lucru. Numele autorului nu-i spunea nimic. Articolul, de bună seamă, nu era decât partea aisbergului de deasupra apei. De cine a fost pus să scrie? Interesele cui le apără? Iată ce trebuia să afle cât mai repede cu putinţă ca să aibă timp suficient pentru a contracara. Desigur că nu era decât începutul unei campanii. Te pomeneşti că vor si-l scoată pe el vinovat şi să-l facă să plătească oalele sparte de alţii, pe el care era încă student când s-a construit Complexul. Nici nu dorise să vină aici. Doar nu se chinuise învăţând atât pentru a ajunge să fabrice nasturi. A venit totuşi pentru că nu a avut încotro, dar şi-a îndeplinit conştiincios sarcinile, a fost modest, a stat la locul lui şi astfel a urcat treaptă cu treaptă până a ajuns aici, iar de aici se mai poate urca. Şi acum, când ar fi trebuit să se bucure de roadele muncii sale, vine cineva, un nu ştiu cine, care vrea să strice totul. De ce tocmai acum? Să fie consecinţa acelei greşeli petrecute cu câtva timp în urmă? Dar „greşeala” s-a dovedit benefică, a dus la lansarea unei noi mode.

Într-o zi calculatorul greşise soluţia din baia de curăţire şi peştişorii-nasturi nu au mai fost distruşi complet. Înlăuntrul carapacei, în nasture adică, a rămas inima care, printr-un fenomen în curs de cercetare, se mărise şi continua să bată. Greşeala nu a fost observată şi au ajuns în comerţ. Succesul a fost enorm. Toată lumea dorea nasturi vii. Cererea a crescut fantastic. Nasturii vii cuceriseră prin inedit şi, spun unii, prin gingăşie. Dacă purtai astfel de nasturi când te aflai într-un loc liniştit, de exemplu o sală de lectură şi, atunci când nu se mai mişca nimeni, îţi ţineai răsuflarea, ai fi auzit: tic, tic, tic…

Celor de la „proiectare” nu le rămânea decât să împlinească ceea ce înfăptuise hazardul. Cineva propuse să se înlocuiască inima vie cu un montaj electronic care ar fi avut avantajul unui „tic-tac” mai puternic. Se şi realizase o serie de probă, dar nu s-a vândut. Nu ne putem ataşa fără complexe decât de fiinţe vii, fusese concluzia. Aşa că renunţaseră.

Producţia crescuse foarte mult. Beneficiarii erau mulţumiţi, iar şefii îl felicitaseră.

Principala sa sarcină ca director al Complexului mondial pentru producerea nasturilor era să-i asigure buna şi continua funcţionare, să prevină orice situaţie care ar putea să ducă la diminuarea producţiei. Articolul şi mai ales ceea ce se ascundea după el reprezenta o asemenea ameninţare directă.

Ajuns aici cu raţionamentul, constată cu satisfacţie deplina unitate dintre interesele sale şi cele ale întreprinderii. În consecinţă, ceru calculatorului să obţină orice informaţie în legătură cu autorul articolului şi împrejurările în care a fost difuzat. Sistemul informaţional mondial, la care era cuplat, cuprindea o mulţime de bănci de date răspândite pe planetă şi aiurea. Socotea că era imposibil să nu se găsească într-una din ele ceea ce îl interesa. Cine dirija toată povestea, ce urmăreau, care era pretextul oficial, dar adevăratul motiv, care erau punctele sale slabe, pe cine dintre colaboratorii săi se putea baza, ce trebuia să facă?

Până va primi rezultatul investigaţiei solicitate, avea timp să efectueze verificarea săptămânală a stării de entropie a Complexului, mereu se ivea câte o dereglare, ba ici, ba colo şi-i crea necazuri.

Ceru deci lista subsistemelor a căror probabilitate de a ieşi din parametri normali depăşea limitele de siguranţă. Ca de obicei, pe primul loc, la mare distanţă de celelalte, se afla sectorul de proiectări, trecu peste el şi se hotărî să se ocupe de următoarele subsisteme: bazinele 8 şi 17.

Ieşi şi se urcă în maşină, aceasta se ridică de îndată înfundându-l în scaun, vila se făcu mică şi, judecind după acoperişul cu baterii solare, mate, întunecate, ce contrastau cu miile de sclipiri ale apei din bazine, părea chiar fără importanţă. Saltul îl eliberă doar pentru un moment de obsesia articolului.

Maşina coborî pe locul de aterizare cel mai apropiat de bazinul 8. Porni pe jos, în umbra pomilor.

Ajuns la bazin, comută instalaţia de supraveghere pe „verificare” şi luă la rând fiecare bloc. Începu cu sertarele de comandă, dar nu găsi nimic ce ar fi putut să se defecteze în curând. Continuă cu transmisia, dar nici aici nu găsi nimic. De abia la unul din blocurile de execuţie, şi anume la alimentarea cu apă, constată o diminuare a debitului. Toate elementele instalaţiei funcţionau normal, dar debitul era uşor micşorat. Ce se întâmpla? Cercetă schema instalaţiei, de unde să înceapă?

După un ceas se lăsă păgubaş. Scăderea debitului nu era atât de mare ca să pună în pericol şarja din bazin. Putea să aştepte până la maturizarea ei.

La celălalt bazin rezolvă problema uşor, apoi se aşeză pe marginea lui lăsând picioarele să atârne deasupra apei. În bazin se produse o mişcare: peştişorii-nasturi începură să se îndrepte spre locul unde era el. Încet-încet se strângeau îndesându-se, se lipeau unii de alţii. Nu mai aveau loc. Cei din spate începură să se urce peste trupurile celorlalţi şi astfel, o masă informă, mişcătoare părea că vrea să iasă din apă. Atunci, absent, cu gândul în altă parte, ridică mâna şi lăsă să se scurgă din pumn praful roşcat cu care erau hrăniţi. Mormanul de carne vie păru să explodeze. Câteva secunde în dreptul său apa bolborosi ca atunci când dă în clocot. Îşi retrase instinctiv picioarele şi se aşeză pe iarbă la umbra unui copac din apropiere.

Dacă nu-l căutase până atunci niciunul dintre subalterni, înseamnă că nu erau alte probleme deosebite şi activitatea se desfăşura normal. Chiar dacă ar fi intervenit ceva, calculatorul l-ar fi informat mai repede şi mai complet decât oricare dintre ei.

Pacea din jur, soarele strălucind, cerul albastru, aerul imobil şi cald, câte un clipocit în bazin subliniind liniştea, nu erau, ştia bine, decât calmul de dinaintea furtunii.

Se ridică şi porni spre maşină. Se lăsase cuprins de nelinişte. Avea sentimentul că evenimentele se vor precipita. Nu era timp de pierdut. Trebuia să se pregătească. Va trece mai întâi pe la puţinii săi subalterni pentru a vedea în ce ape se scaldă. Se va trăda vreunul?

Maşina îl purtă, asemeni săriturilor unui cosaş în iarbă, la toate punctele de lucru. La grupa de proiectare stătu cel mai mult. În acelaşi timp îi invidia şi îi dispreţuia pe designeri pentru uşurinţa cu care luau lucrurile, pentru viaţa fără de griji. Deşi îl respectau ca şef, şi nu avusese niciodată vreun motiv să se

plângă din pricina aceasta, îşi dăduse seama că, de fapt, puneau prea puţin preţ pe funcţia sa şi pe orice altă poziţie ierarhică. Foloseau un alt cod de valori şi, din câte înţelegea, i se părea labil. Sunt artişti, ce le pasă! Aveau un plan de câteva modele noi de nasturi pe lună, îl îndeplineau întotdeauna la timp, chiar şi atunci când unii dintre ei erau plecaţi în concediu. În rest nu-i interesau deloc celelalte probleme ale Complexului. L-ar fi măgulit să-i ştie cât de cât preocupaţi de ceea ce-i dădea lui bătaie de cap, gata să aprecieze eforturile pentru asigurarea bunului mers al producţiei. Niciodată nu-l întrebaseră cum de reuşeşte să le obţină toate materialele cerute, cum de pune mâna, la preţuri avantajoase, pe instalaţiile şi aparatele cele mai noi, cum de realizase creşterea substanţială a producţiei, fără noi investiţii ş.a.m.d. Poate din cauza acestei lipse de interes pentru latura administrativ-inginerească a Complexului, calculatorul, programat de ingineri, punea mereu în fruntea listei subsistemelor cu cea mai crescută probabilitate de dezorganizare, atelierul de proiectare. Nu, nu din partea lor putea veni ameninţarea, conchise directorul. Fusese ultimul punct al inspecţiei sale şi se întorsese la vilă. Niciunul din angajaţii Complexului nu lăsase să se întrevadă că ar fi ştiut ceva despre materialul difuzat în sistemul informaţiilor publice.

Intră în birou şi se aşeză la pupitrul calculatorului. Ceru rezultatul investigaţiei asupra împrejurărilor în care apăruse articolul. Maşina răspunsese instantaneu „că nu descoperise nimic”. Cercetase toate băncile de informaţii la care avea acces, dar nu găsise nicio referire. În schimb, apăruse un nou articol.

Directorul luă foaia de hârtie şi, lăsat pe spate, o citi. De data aceasta atacul îl viza personal. Numele său era subliniat. Autorul articolului arăta că, nefiind controlat de multă vreme – ceea ce într-un anumit sens era adevărat – directorul abuzase de încrederea acordată şi, din dorinţa de a parveni, se folosise de un mijloc nedemn pentru un specialist de talia sa: orientase producţia de nasturi pe direcţia minimei rezistenţe, pe calea gustului celui mai puţin format al cumpărătorilor, avizi întotdeauna de lucruri senzaţionale. Îşi confecţionase succesul prin metode ieftine, facile. De aici se trăgeau concluzii negative despre caracterul său şi se exprima nedumerirea asupra modului în care fusese posibil să ajungă într-o asemenea funcţie de răspundere. Deşi nu se cerea explicit să fie schimbat, era

evident pentru oricine că de fapt asta se urmărea.

I se făcu scârbă. Aceasta era răsplata pentru munca depusă, pentru tot ceea ce făcuse în aceşti ani ca să pună Complexul pe picioare! Oare îşi mai aminteau în ce situaţie jalnică îi preluase conducerea? Asta se trece cu vederea?

Acum, că era vizat personal, nu mai putea aştepta, trebuia să contraatace imediat. Îi va da în judecată pentru calomnie, va cere despăgubiri. Doar fusese prudent, nu făcuse nimic fără aprobări scrise. Totul se afla păstrat în arhivă. Personal era acoperit. Dacă nu-şi vor rupe dinţii în el, în mod sigur şi-i vor rupe în şefii săi, care îşi dăduseră acordul şi semnaseră.

Sunt încă puternic, aş putea să le fac o mică demonstraţie şi să întrerup producţia pretextând o cauză tehnică. Nu, mai bine nu, ar putea să mă acuze de incompetenţă profesională.

Înainte de a se hotărî să acţioneze în vreun fel oarecare ar fi fost bine să discute cu şeful său din Ministerul Interplanetar. Îl chemă la televideofon. Nu era acolo, dar găsi pentru el un mesaj înregistrat, prin care-l anunţa că tocmai plecase spre Complex. Dacă se deplasează personal de pe planetoidul artificial – unde îşi avea sediul Guvernul Interplanetar – până aici, înseamnă că problema este foarte gravă. Să se fi simţit ameninţat şi el? Ce hârtie semnase şeful său direct şi ce semnaseră alţii? Nu-şi mai amintea cu precizie. Coborî în subsol, la arhivă, pentru a căuta personal, nu prin calculator – dacă era pus sub observaţie. Răsfoi nenumărate dosare, dar nu găsi documentele căutate. Dispăruseră.

În cursul după-amiezii, la vila direcţiunii din Complex, sosi şeful, susţinătorul şi prietenul său din Ministerul Interplanetar – doar aşa îi spusese odată, „sunt prietenul tău, aşa să ştii”. O fi venit oficial sau este într-o călătorie particulară, se întrebă directorul în timp ce-l conducea în eleganta sufragerie. Înaltul funcţionar se lăsă pe un scaun mimând oboseala călătoriei, în care de fapt dormise mai tot timpul, şi aştepta ca protocolul să se desfăşoare după tipicul obişnuit. Ceva tărie naturală, o gustare, întrebări despre sănătate, ce mai e nou prin minister, ce se mai aude, pe unde a mai călătorit în ultima vreme…

Directorul Complexului se decise să treacă imediat la ofensivă şi profită de răgazul oferit de servirea mesei. Automatul fusese reglat la poziţia „protocol deosebit”.

— Ce înseamnă atacurile astea din sistemul de osmoză a

informaţiilor?

Reprezentantul ministerului ridică o privire blând dojenitoare:

— Dragă, chiar nu vrei să-mi tihnească, să o lăsăm pe după… doar pentru problema asta am venit…

*

Cât timp mâncară, înaltul funcţionar se arătă foarte bine dispus, volubil şi vorbi despre nenumărate lucruri, toate fără importanţă. Încercările directorului de a aduce discuţia spre subiectul care-l interesa fuseseră ocolite cu abilitate. Ridicându-se de la masă, funcţionarul superior din minister se apropie de director şi-i spuse:

— A fost excelent. Îmi placi, ştii să primeşti cum se cuvine un musafir, chiar şi atunci când ţi-a ajuns cuţitul la os. Ai stil şi eu apreciez asta. Nu, nu spune nimic, şi întinse braţul cu palma ridicată, ştiu ce vrei să zici. Lasă-mă mai întâi să continui… Cele două articole – şi vor mai apărea încă vreo două, semnate de diverşi necunoscuţi – sunt scrise de mine. Nu te holba aşa! Să-ţi explic despre ce este vorba. Nu ştiu dacă ai aflat, dar cred că nu, deoarece informaţia este confidenţială, una dintre misiunile noastre de graniţă a intrat în contact cu o civilizaţie foarte deosebită de a noastră, şi ştii cum sunt civilizaţiile astea, îţi creează numai probleme, mai bine de n-ar fi descoperit-o. Dar, ce să-i faci, lucrurile nu se mai pot da înapoi. Necazul cu civilizaţia asta este următorul: au nişte principii morale foarte înalte şi, în general, sunt cam rigizi. Experţii noştri în chestiile acestea au descoperit că ar produce o impresie foarte proastă dacă s-ar afla de actuala tehnologie de fabricare a nasturilor, ceea ce ar influenţa stabilirea unor bune relaţii de cooperare; ba, mai mult, ar exista pericolul unor măsuri represive din partea lor. Deci, s-a hotărât desfiinţarea Complexului, şi mie, care mă ocup de el, mi-a căzut pleaşca organizării acestui lucru. Nu-i uşor. Trebuia găsit un pretext şi creată o stare de spirit corespunzătoare, cu atât mai greu de obţinut acum, de când cu succesul nasturilor vii. Pe de altă parte, în cazul în care noua civilizaţie va afla totuşi că a existat un asemenea Complex, vom avea nevoie de ţap ispăşitor, pe spatele căruia să aruncăm toată vina, adică a fost o excepţie, un accident datorat unui individ etc., etc. Ne trebuia o soluţie cât de cât plauzibilă şi ai fost ales tu. Îţi dai seama că e numai o chestie de formă, nimeni din minister nu o ia în serios. E doar aşa, ca o măsură de siguranţă.

Vom avea grijă să te recompensăm pentru toate necazurile pe care s-ar putea să le ai, nu-ţi face nicio grijă.

— Dar documentele prin care aţi aprobat toate proiectele şi planurile mele de ce au dispărut?

— Ai descoperit-o şi pe asta?! Ştiam eu, şi le spuneam mereu şi celorlalţi, că eşti un băiat deştept şi ai să ajungi departe. Vei face carieră. Din cauza asta nici nu încerc să mă ascund după deget. Observi că vorbesc deschis. Trebuie să înţelegi că nu ne puteam permite să lăsăm aproape la voia întâmplării documente de o asemenea importanţă. Am luat doar măsuri minime de precauţie. Aici nu este vorba despre interesul meu sau al tău, ci de interesul a miliarde de indivizi, în comparaţie cu care noi doi nici nu contăm. Este vorba de binele întregii noastre civilizaţii răspândită pe atâtea planete. Nu ne putem angaja, pentru moment, într-un conflict extern. În sfârşit, cred că ai înţeles, nu există o altă cale. Sper că ai să colaborezi şi nu vei face prostii.. Nu te speria, totul se va termina cu bine. Ar mai fi o problemă în care te rog să mă ajuţi, pentru că tot mie mi-au dat-o: sistăm producţia, dar cu ce înlocuim nasturii? Cum vom face faţă la marea cerere de nasturi? Sper să nu mă laşi tocmai într-o asemenea situaţie încurcată. Dacă ai reuşit mai demult să pui pe picioare Complexul, cred că vei reuşi şi acum, în problema aceasta… Îmi pare rău că nu mai pot rămâne, deşi mi-ar face o plăcere deosebită, dar mâine dimineaţa am un consiliu important şi trebuie să mă pregătesc. Mai trec eu pe aici… Hai, nu mai fi aşa de trist!… Vor trece toate şi le vom uita. Sper că ne-am înţeles?

— Da, îngăimă directorul.

La despărţire, pe platforma de parcare a maşinilor, directorul nu găsi să întrebe decât:

— Pe unde vine civilizaţia asta nou descoperită?

— Să-ţi spun sincer, habar n-am, nu de asta îmi arde mie acum. De fapt, nici nu are importanţă zona cosmică din care vin. Am văzut zilele trecute un film de prezentare, au o planetă acoperită în cea mai mare parte de mări şi oceane. Cu toate acestea ei s-au dezvoltat pe porţiunea de uscat rămasă, doar strămoşii lor foarte îndepărtaţi au trăit cândva în ocean. Poftim, înţelege-i dacă poţi! Mai mult, acolo ar fi apărut la început viaţa pe planeta lor. Îţi dai seama că din această cauză trebuie să fim foarte prudenţi. Dacă ar fi numai problema asta, încă ar fi bine,

dar mai sunt încă o mie de alte încurcături. Dacă ai şti ce nebunie e acum în minister! De fiecare dată când se descoperă o nouă civilizaţie este la fel, cu toate acestea nu pot spune că m-am obişnuit. Sincer te invidiez pentru liniştea şi pacea ta de aici… Pe curând!

Funcţionarul superior din minister închise portiera în urma sa, maşina se ridică vijelios şi porni în direcţia cosmodromului.

GRIJA PĂRINTEASCĂ

Soneria zbârnâi o dată şi încă o dată. Acateu nu se trezi. Picioarele îi erau întinse, o mână îi atârna peste braţul fotoliului iar cealaltă stătea să cadă de pe piept. Capul îi era dat pe spate, cu gura întredeschisă.

Vizitatorul sună din nou, de data asta lung, dar nu atât de lung pentru a trăda nerăbdare sau lipsă de politeţe. Părea calm şi hotărât să aştepte, având certitudinea că este cineva acasă, poate chiar persoana căutată, problema ce-l îndemnase la drum era importantă şi urgentă; dacă ar fi fost altfel, de bună seamă că nu s-ar fi deranjat să vină.

La al patrulea ţârâit, Acateu sări buimac în picioare şi rămase aşa, fără să mai facă vreo mişcare. Ascultă câteva clipe. Îşi auzea doar sângele zvâcnind în urechi. Treptat, obiectele din jurul său prindeau contur, volum şi culoare. Mâna dreaptă amorţise şi acum îl durea. Începu să o maseze. Simţea că mii de ace i se înfigeau în braţ. Deodată, parcă îşi aminti că sunase cineva la intrare. Porni într-acolo strâmbându-se de durere în timp ce îşi mişca mâna stângă, neputincioasă, cu ajutorul celei drepte.

Întredeschise uşa şi văzu un bărbat la vreo patruzeci şi cinci de ani, bine îmbrăcat, chiar elegant. Erau hainele sale cele mai bune pe care le lua numai la ocazii deosebite. Din cauza aceasta stătea ţeapăn, nefiresc. Spuse:

— Aş dori să vorbesc, dacă se poate, cu domnul Acateu.

— Eu sunt, cu ce anume vă pot fi de folos?

— Mă numesc Perea Eugen, nu ştiu dacă numele meu vă spune ceva…

Acateu deschise larg uşa şi-l invită pe necunoscut să intre. Perea se şterse pe picioare şi, în hol, vru să se descalţe.

— Nu, vă rog foarte mult, lăsaţi, nu este nevoie, e doar uscat afară.

După o foarte vagă împotrivire, mai mult bolborosită, Perea se mulţumi să-şi pună pălăria şi pardesiul în cuier. Trecând prin dreptul oglinzii se privi şi propria imagine îl satisfăcu.

Pătrunse cu băgare de seamă în livingul în care dormise până în urmă cu două minute gazda sa. Ocoli cu grijă ziarul rămas pe jos şi se aşeză stingherit pe o margine a canapelei. O uşoară nervozitate părea să-i urce din vârful degetelor. Îl examină cu atenţie pe Acateu. Un bătrânel cu înfăţişare comună, părul alb, bogat, mustaţă, riduri nu prea evidente, haine purtate dar îngrijite, de care probabil se ataşase. Părea un om vesel, plin de sănătate, dornic să trăiască peste o sută de ani. Dacă n-ar fi fost puţin buimăcit de somn, semănând acum cu un bunic luat prin surprindere de vreo ispravă a nepoţilor, probabil că l-ar fi văzut mai puţin sobru, poate chiar vioi, poate chiar jovial. Ce ciudat. Dacă nu ar fi primit asigurările cele mai serioase, dacă nu i s-ar fi povestit întâmplări ce constituiau dovezi de netăgăduit, nu ar fi crezut că omul acesta, atât de obişnuit, care nu ţi-ar fi atras prin nimic atenţia pe stradă, are o înzestrare neobişnuită, stranie, aceea de a cunoaşte viitorul, mai apropiat sau mai îndepărtat, al omenirii sau doar al unui singur şi anonim individ. Auzise că nu foloseşte ceaşca de cafea, cărţile sau globul de cristal. Stă de vorbă cu tine, te priveşte, tu îl întrebi iar el, pur şi simplu, îţi răspunde de parcă ar citi dintr-o carte, fără să trădeze cel mai mic efort. Cu toate acestea era rar solicitat, deoarece, după cum se spunea, puţini îl luau în serios. Cei mai mulţi se mulţumeau să râdă de naivitatea celor care credeau în asemenea poveşti. Fără să încerce să verifice adevărul prezicerilor, siguri de sine, îl considerau un şarlatan abil, cu toate că nu înţelegeau de ce nu primeşte bani sau cadouri. Un spirit cât de cât serios ar fi putut testa uşor pretinsa capacitate premonitorie, imaginând câteva experienţe simple.

Exista însă încă un motiv din cauza căruia, chiar şi o parte dintre cei ce erau convinşi de puterea bătrânului, nu apelau la ajutorul său. Prezicerile sale, fără a fi neadevărate, se refereau doar la evenimente neplăcute. Avea o faimă tristă. Oamenii îl ocoleau, nevrând să trăiască sub teroarea aşteptării întâmplărilor nefericite, dacă se mai puteau numi întâmplări. Bătrânul spunea că acesta ar fi tributul ce trebuia plătit pentru

ieşirea din ordinea firească a lumii. Unii credeau că, de fapt, nu ar fi vorba decât de o predispoziţie subiectivă spre fapte triste sau spre aspectul trist al lucrurilor, o altă structură psihică putând să releve latura fericită a evenimentelor viitoare. Alţii susţineau că tragicul este mai uşor de sesizat şi această înclinare nu ar fi decât rezultatul comodităţii. Oricum, nu erau decât ipoteze. Rămânea evident doar faptul că un om, vesel în viaţa sa de zi cu zi, prezicea de cele mai multe ori lucruri triste. Perea simţi ceva rece alunecând pe şira spinării, înfiorându-l. Ar fi vrut acum să bată în retragere. Recunoscu în sinea sa, fără să se ruşineze, că se temea. Pielea i se strânse, devenind ca de găină. Trebuia să-şi facă puţin curaj. Trebuia să vorbească de la egal la egal. Niciun pas înapoi. El, Perea Eugen, va şti să se impună acestui domn, ba mai mult, îi va cere socoteală.

— Cred că numele de Perea nu vă este necunoscut, începu el. Probabil vă aduceţi aminte de Perea Monica şi Perea Maria, fiica şi nevasta mea.

— Desigur, a fost un caz interesant.

— Tocmai în legătură cu acest „caz” aş dori să discut cu dumneavoastră. Este o problemă mai delicată, poate chiar foarte delicată, dar trebuie neapărat lămurită. Numai dumneavoastră sunteţi în măsură să o rezolvaţi, deoarece aţi contribuit la apariţia ei.

— Vă rog, vă ascult, spuse Acateu, fără să manifeste nici interes, nici plictiseală. Se gândea că, probabil, faţa lui este umflată de somn şi arată dezagreabil. Ar fi trebuit să se spele cu apă rece, dar nu se putea hotărî să se scuze pentru un moment şi să treacă în baie.

— Cu puţin timp în urmă, începu Perea, aproximativ o lună, aţi avut amabilitatea ca, la recomandarea prietenului nostru comun, domnul L., să o primiţi pe fiica mea Monica, şi să-i răspundeţi la câteva întrebări privind viitorul ei. Apreciez că această dorinţă a fost un simplu capriciu copilăresc pe care domnul L. l-a luat în serios şi a apelat la dumneavoastră. Nu condamn curiozitatea ei şi nici faptul că aţi ajutat-o să afle ceea ce o interesa, deşi, aşa cum am trăit noi, cei mai în vârstă, fără să cunoaştem evenimentele viitoare ale vieţii noastre şi modul lor de înşiruire, ar fi putut să trăiască şi ea. Regretabil este faptul că noi, părinţii, nu am ştiut nimic înainte, aflând doar mult mai târziu, când lucrurile au luat o întorsătură… să zicem

neplăcută. Din fericire nu s-a produs nimic ireparabil.

Acateu începea să bănuiască motivul vizitei şi, pentru a-l impresiona şi mai mult pe tatăl fetei, se hotărî să-i dea toate detaliile. Interveni întrerupându-l:

— Cred că ar fi nimerit să vă relatez cum a decurs întâlnirea cu fiica dumneavoastră pentru a şti ce s-a întâmplat şi a putea astfel judeca lucrurile în deplină cunoştinţă de cauză. Îmi aduc foarte bine aminte ce am discutat atunci. Este o fată inteligentă şi mi-a făcut plăcere. Citeam când soţia mea a introdus în această cameră o fată slăbuţă, emoţionată. Mi-a spus cum o cheamă şi că L. o sfătuise să mi se adreseze. Mi-am adus aminte că în urmă cu o zi sau două prietenul nostru comun mă rugase la telefon să o ajut. Am întrebat-o care este necazul ce a îndemnat-o să apeleze la mine. Mi-a mărturisit că nu este vorba de niciun necaz, ci doar de o simplă curiozitate, şi că mai întâi ar vrea să ştie dacă într-adevăr pot să ghicesc viitorul, înainte de a spune „ghicesc” s-a oprit o clipă, neştiind dacă se cade sau nu să folosească acest cuvânt. Îi era teamă de o gafă. I-am spus că, deşi aparenţele sunt împotriva mea, adică, deşi oamenii de ştiinţă „serioşi” nici nu vor să audă de precogniţie ca fenomen real, iar în unele dicţionare nici nu apare cuvântul, eu pot să cunosc ceea ce i se va întâmpla unui om sau altuia, ori ce se va întâmpla cu un obiect, cu un fenomen ori cum va evolua o situaţie oarecare. Tot ce este dincolo de clipa „aceasta”, în faţa ei, îmi apare în minte asemeni unui roman sau articol de ziar citit recent. Este ca şi cum mi-aş aminti de ceva ştiut de când lumea. Un moment de concentrare şi apoi pot vorbi despre fapte la care nu m-am gândit niciodată până atunci, fapte care toate se vor întâmpla.

Fiind vorba de ceva atât de neobişnuit, majoritatea oamenilor mă consideră un impostor. Chiar şi aceia cărora le-am dovedit într-un fel sau altul capacitatea mea de precogniţie preferă să mă eticheteze în fel şi chip, decât să admită un „ceva” neexplicat încă de ştiinţă, care le depăşeşte capacitatea de înţelegere. Renunţă astfel la un adevăr incomod. La vârsta mea m-am resemnat de mult şi nu-mi fac griji din această pricină.

„Permiteţi-mi, a spus fiica dumneavoastră, să vă sugerez o modalitate foarte simplă de a demonstra practic întregii lumi capacitatea pe care o posedaţi: jucaţi la loterie, nu numai la loteria naţională, ci la toate loteriile din lume. Dacă aţi câştiga,

să zicem, timp de un an toate sumele puse în joc, aţi deveni bogat. Oamenii sunt foarte sensibili la bogăţie, mai ales la cea ivită peste noapte. Argument mai bun decât acesta nu se poate găsi. Aţi putea să vă extindeţi sfera de activitate prin speculaţii la Bursă. Veţi ajunge să cumpăraţi întreaga lume. Ce ar mai conta atunci dacă ar crede sau nu cineva în darul dumneavoastră neobişnuit?”

„Ai o imaginaţie bogată, i-am spus. Din nefericire sau din fericire nu pot să fac ceea ce-mi propui. Mărturisesc că îmi este teamă.”

„De cine vă e teamă, de autorităţi, de hoţi? Ştiind tot ce se va întâmpla, puteţi să evitaţi neplăcerile de orice fel. Nu aveţi de ce vă teme. Sunteţi un om extraordinar. Cunoaşteţi probabil toate descoperirile ştiinţifice care se vor face în viitor. Prin dumneavoastră viitorul intră în prezent. Magnific. Nu înţeleg de ce nu acţionaţi, nu înţeleg de ce îi lăsaţi pe savanţi să se chinuiască din moment ce deţineţi deja rezultatele cercetărilor lor?”

„Pe de o parte savanţii de care vorbeşti ar trebui să mă întrebe ceea ce vor să ştie, altfel nu am cum să aflu cunoştinţele ştiinţifice viitoare care îi interesează, iar pe de altă parte mi-e teamă. Nu este vorba de o ameninţare concretă, nu mi-e teamă de ceva anume, este o teamă metafizică, fără obiect. Când încerc să văd viitorul unor lucruri pe care le simt „interzise”, se cască deodată un hău adânc şi negru în faţa mea, ameţesc, totul se învârteşte cu mine, sunt bolnav, slăbit şi epuizat, nu mai am putere, simt cum mă pierd. Am încercat o dată să lupt, să mă înfrunt pe mine însumi sau, cine ştie, pe altcineva... şi mi s-a scurs orice vlagă, nici voinţă nu mai aveam. Câteva zile am zăcut la pat. În aceste momente simt că atentez la o regulă... şi renunţ. S-ar putea să fie şi puţin misticism în ceea ce ţi-am spus, dar cine ar garanta că rămâne normal dacă s-ar trezi deodată cu un asemenea dar, putere sau cum vrei să-i zici?”.

Pe scurt, m-a rugat să-i spun când se va căsători, cu cine anume şi cum vor trăi. O dorinţă firească pentru o fată de vârsta ei. N-am făcut decât să-i descriu ceea ce vedeam foarte clar în faţa ochilor minţii mele, în acel spaţiu de neînţeles pentru mine şi, până acum, pentru oricine altcineva: se va căsători în anul doi de facultate cu un coleg dintr-un an mai mare, va avea un copil, o fată, dar după şase ani se vor despărţi din cauza

părinţilor ei, în special a mamei, care fac imposibilă viaţa celor doi tineri. Mai departe în viitor nu m-a lăsat să privesc, dar mi-a cerut noi amănunte despre perioada de care vorbisem. La început nu m-a crezut sau nu a vrut să mă creadă şi a încercat să ia totul în glumă. Sau, poate, pur şi simplu nu înţelegea că este vorba despre ea însăşi şi nu era o poveste oarecare. Treptat, inevitabilitatea absurdă a faptelor viitoare i s-a impus şi a plecat consternată. Să nu credeţi cumva că nu m-a impresionat cazul ei, deşi de obicei oamenii, pleacă de la mine învinşi şi ar fi trebuit să devin insensibil la suferinţa lor. Îmi pare rău de ei, dar ce pot să fac? M-am întrebat de mai multe ori dacă este bine să le destăinui viitorul, dacă nu ar trebui oare să tac? Dar nu am curajul şi nici puterea. Nu eu îi chem, ei vin la mine. A tăcea atunci când ei mă întreabă înseamnă să intervin în viaţa lor, să le modific evoluţia ulterioară, împotriva voinţei lor. Nu am acest drept, cu atât mai mult cu cât nu ştiu dacă rezultatul va fi pozitiv sau negativ. M-am resemnat. Nu îmi mai pun această problemă acum. Oricine m-ar întreba, eu îi satisfac curiozitatea. Răspunderea este a acelora care mă întreabă, nu a mea.

— Dar bine, domnule, este aberant ceea ce ai spus fetei! Cum îţi închipui că noi, părinţii ei, care o avem doar pe ea, o să-i vrem răul şi o să încercăm să-i distrugem fericirea? Este monstruos! Gestul dumitale este incalificabil! Dumneata, prin ceea ce ai spus, ai dezbinat o familie!

— Îmi pare rău dacă s-a întâmplat acest lucru, dar eu nu îmi „închipui”, ci spun adevărul, adică numai ceea ce văd. Aţi fi dorit poate să nu-i spun adevărul, ci să o încânt, dragă fetiţă, de nevastă te va lua chiar Făt-Frumos şi veţi trăi fericiţi o mie de ani, având copii şi nepoţi nenumăraţi? Din păcate eu nu pot să fac aşa ceva, sau poate nu am voie. Cel care vrea să-şi cunoască viitorul trebuie să aibă curajul să meargă până la capăt şi să afle chiar şi lucruri nedorite. Dacă sunteţi convins că pot vedea în viitor, aşa cum priviţi dumneavoastră în trecut, va trebui să-mi daţi dreptate.

Se făcu linişte. Acateu părea să fi pronunţat o sentinţă definitivă. Perea continua să se frământe. Se vedea că nu spusese încă tot ce avea de spus. Asaltul următor trebuia să fie decisiv şi să-i aducă victoria; de aceea îl pregăti cu mai multă grijă:

— Bine, dar nu lucrul acesta este cel mai important şi nu el este mobilul vizitei mele. Să continui. Monica, după această discuţie, nu a spus nimic acasă, doar s-a închis în sine. Noi am observat imediat că s-a întâmplat ceva, dar la întrebările noastre răspundea că totul este în regulă, că nu s-a întâmplat nimic şi nu avem de ce să ne facem probleme.

În acele zile, prin cine ştie ce asociaţie, sau poate a fost numai o coincidenţă, soţiei mele i-a venit ideea să cunoască de la o ghicitoare viitorul fetei. Nici eu, nici fata nu am ştiut nimic. N-a ajuns la ghicitoare, ci tot la dumneavoastră, şi a aflat ceea ce dorea să ştie. Nimic rău în asta, dacă soarta prezisă fetei mele acum nu ar fi diferit foarte mult de cea prezisă prima dată. Aţi afirmat a doua oară că Monica se va căsători cu un coleg de serviciu, la doi ani după terminarea facultăţii, va pierde copilul datorită unei naşteri premature, iar soţul va muri într-un accident de maşină, produs din vina lui. Fata va avea atunci 32 de ani, se va recăsători la 39 şi va muri la 88, complet senilă. Iată o prezicere situată între melodramatic şi macabru. În varianta întâi eşecul căsătoriei era pus pe seama noastră, a părinţilor, iar în a doua pe soţ şi, prin aceasta, pe fată, pentru că s-a căsătorit cu acel bărbat. Mama a fost montată împotriva fetei, fata împotriva noastră. S-a creat astfel o atmosferă foarte încinsă şi, într-un moment de slăbiciune, s-a produs ruptura. Trist şi stupid.

Contradicţia este evidentă. Dacă într-adevăr vedeţi viitorul, care nu poate fi decât unul singur, cum de aţi prezis aceleiaşi persoane două, diferite? Singura explicaţie pe care o găsesc, dacă o elimin pe aceea că v-aţi înşelat amarnic, este că aţi dorit, dintr-un motiv care îmi scapă, să râdeţi de două fiinţe slabe de înger, gata să creadă orice.

Acateu se simţea foarte singur. Era obişnuit cu asemenea scene. Privea pe omul din faţa sa cu impresia că urmăreşte un film sau o piesă de teatru TV şi că oricând ar fi putut trece pe alt program sau ar fi putut închide aparatul. Ce ar fi să îngheţe imaginea într-un stop cadru? Ridică uşor mâna şi Perea se opri aşteptând un răspuns.

— Nu sunteţi primul care, aflând că vă aşteaptă lucruri neplăcute sau chiar tragice, protestează acuzându-mă de minciună şi şarlatanie. Daţi dovadă, ca atâţia alţii, de laşitate, nu aveţi curajul să trăiţi cu cunoştiinţa celor ce se vor produce.

Oamenii nu au reacţii foarte diferite atunci când îşi află propriul lor viitor. Cei mai mulţi încearcă să trişeze, crezând că vor putea să preîntâmpine ceea ce nu le place. Deşartă speranţă. Dacă ar fi posibil aşa ceva, ar însemna că nu fac preziceri adevărate. Viitorul pe care îl văd ia în considerare tocmai faptul că subiecţii îşi cunosc viitorul şi vor acţiona ca atare. Dacă ei nu ar veni să mă întrebe, firul vieţii lor ar fi altul.

Dacă fata dumneavoastră nu m-ar fi întâlnit niciodată şi nu mi-ar fi pus întrebările pe care mi le-a pus şi deci n-ar fi auzit răspunsurile, desigur că ea ar fi avut o altă viaţă. Poate mai fericită sau poate mai nefericită, nu am cum să ştiu. Varianta întâi a fost adevărată, dar nu mai este. Prin intervenţia soţiei dumneavoastră, viitorul fetei s-a modificat.

Perea încercă o ultimă rezistenţă, convins fiind că descoperise o contradicţie în afirmaţiile bătrânului.

— Ştiind ceea ce i-aţi prezis, Monica avea două posibilităţi: să ne spună şi nouă sau să nu ne spună. Mă întreb, viaţa ei s-ar fi desfăşurat la fel în ambele cazuri?

— Simpla lor repovestire, de către cel în cauză, nu afectează evenimentele ulterioare; ele se vor produce întocmai atât timp cât altcineva nu vine la mine să cerceteze viitorul acelei persoane. Eroarea dumneavoastră constă în, a crede că nu iau în considerare posibilitatea ca subiectul să destăinuie ceea ce i se va întâmpla. Uitaţi că eu ştiu de la bun început ceea ce va face. Prin urmare, dacă structura sufletească a fiicei dumneavoastră ar fi îndemnat-o să vă mărturisească totul, decizia ei nu ar fi schimbat evenimentele, dar, în acest caz, predicţia mea ar fi fost alta, fiind vorba de un alt om.

— Dar în situaţia cealaltă, faptul că soţia mi-a relatat convorbirea cu dumneavoastră, va avea vreo consecinţă?

— Dacă cineva se interesează de viitorul altcuiva, acesta este un lucru întâmplător şi persoana despre care se cer informaţiile nu-l poate influenţa în niciun chip. De aceea producerea lui va da naştere unor anumite transformări. Dacă-mi daţi voie să vă fac o mărturisire, cred că este de-a dreptul imoral să afli situaţiile prin care va trece un semen, fără să ai asentimentul său. Oamenii sunt atraşi cu atâta putere de necunoscut, încât în apropierea lui uită ce se cade şi ce nu; bineînţeles nu mă refer la dumneavoastră, ca părinte aveţi tot dreptul, chiar obligaţia…

— Deci, prin faptul că şi eu cunosc a doua variantă a viitorului

fetei, acesta s-a modificat din nou, fiind acum cu totul altul.

— Nu, nu este chiar atât de simplu. El nu s-a schimbat deoarece, pe de o parte eu ştiam că soţia dumneavoastră vă va povesti, iar pe de altă parte, contează destul de mult şi prezenţa nemijlocită în momentul precogniţiei. Credeţi oare că a asculta prezicerea chiar atunci când ea are loc sau a o asculta ulterior, să spunem, înregistrată pe bandă de magnetofon, este acelaşi lucru? Vă înşelaţi, domnul meu! Mai mult decât atât nu pot să vă explic. Totul este foarte complicat. Ar fi fost bine să stăpânesc legile cunoaşterii viitorului şi să le pot oferi înţelegerii oricui. M-am resemnat şi acum mă mulţumesc cu evidenţe empirice, fără a mă mai strădui să aflu de ce aşa şi nu altfel. După câte mi-am dat seama în atâţia ani, viitorul unui om sau al tuturor oamenilor nu este în întregime predeterminat, dar cu toate acestea, poate fi „ghicit”. Este un paradox ca atâtea altele cu care ne-am obişnuit şi pe care nici nu le mai observăm. Dacă nu puteţi crede, nu mă voi supăra. Viitorul îmi va da totuşi dreptate.

Perea nu mai avea ce spune. Se recunoscu înfrânt. Ce mai putea face? Trist, mulţumi pentru explicaţii, se scuză de mai multe ori pentru deranj, îşi îmbrăcă pardesiul şi plecă.

Se înnoptase. Strada era pustie. Un vânt tăios purta frunzele uscate rostogolindu-le deasupra caldarâmului. Ce straniu i se părea acum totul: lipsa oamenilor, luminile farurilor, vitrinele luminate, albul marcajelor de circulaţie. Un fior îl făcu să se zgribulească. Mări pasul. Deodată îşi dădu seama că uitase ceva. Interesându-se de viitorul fetei, soţia lui îl modificase în rău fără să-şi dea seama. Oare n-ar reuşi să determine o îmbunătăţire dacă el l-ar ruga pe Acateu să cerceteze încă o dată viitorul fetei? Era foarte probabil. Căută un telefon public. Dar dacă lucrurile se strică şi mai rău? Era la fel de posibil.

Să fim serioşi, îşi spuse Perea, sunt tatăl fetei, sunt capul familiei, sunt bărbat, nu se poate ca intervenţia mea să fie de rău augur. Nu sunt copil, pot să-mi dau seama de valoarea unei acţiuni, doar n-o să stau să mă văicăresc, fără să fac nimic. Se opri şi zâmbi amar, înţelegând că dorea mai mult decât îi stătea în putinţă. Totuşi, trebuia întreprins ceva. Şi bătrânul spune că prezicerile sale pot fi modificate iar, dacă este aşa, trebuie să se găsească o cale pentru a controla viitorul. Nu ne putem lăsa în voia întâmplării. Trebuie să acţionez, asta cât mai repede, până nu va fi prea târziu. Chiar dacă în urma intervenţiei s-ar produce

modificări în rău, aş putea ruga vreo rudă sau vreun prieten să meargă la bătrân şi să-l întrebe ce anume rezervă viitorul pentru Monica. Iar dacă şi acesta ar da greş, aş putea ruga pe altcineva, şi aşa mai departe, până s-ar găsi cineva a cărui intervenţie să determine o ameliorare. Dar m-aş mulţumi oare numai cu o îndreptare, nu aş dori atunci să obţin mai mult? Voi şti când să mă opresc?

Rămase cu receptorul în mână, nehotărât. Era întuneric, linişte şi se auzea foarte puternic tonul aparatului.

ZIUA CONFUZĂ

Nelu Popescu sosi acasă de la serviciu pe la trei şi jumătate după-amiaza. Îşi puse servieta goală, confecţionată din piele artificială, lângă cuier, agăţă pardesiul, luă papucii de casă în picioare şi intră în dormitor. Se întinse îmbrăcat şi dormi aproape o oră. Se trezi vioi, odihnit, vesel şi plin de energie.

Făcu trei-patru mişcări de gimnastică pentru a se dezmorţi, mai mult simbolice, apoi intră în bucătărie căutând ceva de mâncare.

Se simţea în formă. Ar fi dorit să întreprindă ceva deosebit, dar nu-şi dădea seama ce anume ar putea face. L-ar fi tentat o vânătoare dacă i-ar fi propus cineva, dar cine? Văzuse mai demult un film sau chiar două, în care bărbaţi puternici, însoţiţi de femei frumoase, deştepte şi curajoase goneau în jeep-uri prin iarba înaltă până la brâu în căutarea vânatului. Din când în când se opreau la umbra unui baobab. Cel mai mult îl impresionase carabina cu lunetă. Dar unde putea să găsească el, în după-amiaza aceea, o junglă? Africa era departe.

Luă de pe raftul din debara borcanul cu gem de prune, învârti de câteva ori linguriţa în el şi muşcă cu poftă din colţul unei franzele de două zile. Dacă ar fi vrut, ar fi putut să bea şi un ceai, dar nu era englez, aşa că se mulţumi cu un pahar mare de sifon. Rezolvase în felul acesta problema gustării de la ora cinci.

Dădu câteva telefoane, stabili o întâlnire pentru a doua zi şi porni în oraş. Nu-şi luă umbrela, crezând în destinul său norocos; nu scăpase de curând de o amendă când îl surprinsese miliţianul trecând strada pe roşu?

*

Se întoarse acasă, în garsoniera sa, destul de târziu, plin de mulţumire, avusese o după-amiază şi o seară reuşite, se distrase foarte bine.

Ca în fiecare zi, înainte de culcare, scoase dintr-un sertar un caiet gros, cu coperţile de plastic albastru, pe a cărui primă filă se putea citi, scris cu litere înfrumuseţate cu tot felul de înflorituri colorate: „Jurnal personal. Vol. III”. Îl răsfoi cu grijă până ajunse la prima pagină nescrisă. Netezi foaia cu palma întinsă şi îşi îndreptă ochii spre tavan concentrându-se. Citise sau auzise undeva că viaţa fiecărui om este un adevărat roman şi se hotărâse să facă aceste însemnări zilnice, nădăjduind că va reuşi să le valorifice într-un fel mai târziu.

Acum conta începutul, aceasta era partea cea mai grea, pe urmă mergea uşor. Trebuia să fie ceva frumos şi plin de simţire. Cei ce vor citi ceea ce scria el, cu multă trudă, în fiecare seară, vor înţelege dorinţa lui, altfel de ce ar mai fi scris, vor înţelege că destinul lumii s-a împletit cu al său 70—80 de ani, doar atât era durata medie de viaţă, şi s-a răsfrânt în paginile acoperite cu un scris mare şi apăsat, lăsând să se vadă cum i-au fost influenţate sufletul, gândurile şi evoluţia sa în societate.

Ideea îi veni, luminându-i faţa încordată, şi începu să scrie având conştiinţa că în momentul acela devenise mai bun, se depăşise intrând într-o ordine superioară:

„Astăzi sunt mulţumit de mine, am avut o zi plină”, ridică pixul de pe pagină şi citi. Era foarte bine: spunea mult în puţine cuvinte. De la o zi la alta scria din ce în ce mai mulţumitor. Continuă:

„După ce m-am întors de la serviciu, am dormit o oră, apoi m-am trezit şi am mers la prietenul meu Relu pentru a aranja „tragerea” unor casete şi a unui disc. La el se afla un alt prieten al său, pe care nu-l cunoşteam. Îl cheamă Lică. Pe el nu-l interesează muzica, în schimb este foarte pasionat de creşterea nutriilor, acei şobolani cu blană preţioasă. Are câteva. Locuieşte cu socrii într-o casă particulară şi are posibilitatea să le crească, dar la mine, la bloc, nu se poate.

Pe urmă m-am întâlnit cu Maria. Am ajuns înaintea ei şi am aşteptat-o zece minute. Aşa sunt femeile, întotdeauna întârzie. Apoi ne-am plimbat, ţinându-ne de mână, în parc şi pe malul apei, până când am mers la cinematograful „Victoria”. Am văzut un film american care ne-a distrat foarte mult pe amândoi. Cel

mai mult mi-a plăcut şeriful pentru că se bătea pentru dreptate şi pentru o femeie frumoasă, mai frumoasă chiar decât Maria.

Când am ieşit, Maria m-a întrebat dacă nu vreau să mergem la teatru. I-am spus că da, mai ales că nu fusesem de mult, deoarece mă mulţumisem cu piesele de la televizor în care actorii sunt mai celebri decât cei din oraşul nostru. Am avut noroc, spectacolul nu începuse încă şi am mai găsit bilete. S-a prezentat o piesă cu o acţiune din zilele noastre. Mi-a plăcut foarte mult pentru că îşi bătea joc de doctorii care iau ciubuc de la bieţii bolnavi.

Pe urmă am fost cu Maria la local, la restaurantul „Palace”. Ne-am simţit foarte bine. Am întâlnit câţiva prieteni. Muzica era bună şi chelnerul ne-a servit repede. Solistul a spus câteva bancuri pe care nu le ştiam şi am râs. A râs şi Maria. Când s-a închis localul am plecat şi am condus-o acasă pe Maria”.

Puse punct şi privi cele două pagini scrise cu sentimentul datoriei împlinite. Desigur că viaţa lui ar fi putut să conţină mai mult neobişnuit, să fie mai interesantă, pentru că întotdeauna este loc pentru mai bine, gândi Nelu Popescu, dar el era mulţumit şi aşa, mai rău să nu fie.

Se uită la ceas, se făcuse aproape douăsprezece. Spre mirarea sa fu cuprins de nelinişte şi se zgribuli de parcă s-ar fi deschis brusc geamul, în plină iarnă şi aerul rece ar fi răbufnit în interior. Expresia uşor naivă, de nedumerire îi dispăru de pe faţă şi toată fiinţa lui se contractă. Ceva nu era în ordine, dar nu-şi dădea seama ce anume. Avea sentimentul că se întâmplase un lucru cu totul neobişnuit, ireparabil. În aer plutea nedefinită ameninţarea. Era singur în cuşca de beton a apartamentului său, la etajul al doilea. Privirea se întoarse din nou pe ceas, era douăsprezece noaptea, ora dezlănţuirii forţelor magice, timpul de preumblare a fantomelor. Ascultă cu atenţie, fără să facă cea mai mică mişcare: în afară de zgomotul înfundat şi ritmic al inimii sale, de tic-tacul slab al ceasului, nu se auzea nimic. Ar fi dorit să strige ca să se convingă că mai este încă în viaţă, dar frica îi încleştase gura şi nu reuşi decât să icnească. Sunetul i se păru straniu şi asurzitor, reverberat între pereţii camerei. Trecu un timp şi nu se întâmplă nimic. Nicio mişcare, niciun zgomot. Se mai linişti, îndrăzni să se mişte şi privi din nou spre cadranul ceasului de parcă acolo s-ar fi aflat răspunsul pe care-l căuta. Minutarul era în dreptul cifrei cinci.

Ce să se fi întâmplat, se întreabă Nelu Popescu, simţindu-se eliberat de apăsarea unei greutăţi imense, strivitoare, să fi băut mai mult decât trebuia? Privea în gol neîndrăznind să se uite în jurul său de teamă să nu descopere ceva înfiorător. Nu ştia ce să creadă, nu ştia ce să facă. Probabil ar fi trebuit să se culce şi să amâne pe dimineaţă dezlegarea problemei, dacă n-ar fi uitat de ea.

Înţelegerea îi veni brusc, alungind pentru moment spaima. Căută o bucată de hârtie şi începu să calculeze. De la şase la unsprezece, când se întorsese acasă, sunt cinci ore. În timpul acesta, se plimbase o oră cu Maria, fusese la film două ore, la teatru trei ore şi la restaurant altă oră, apoi o condusese pe Maria acasă, pe jos altă jumătate de oră, în total şapte ore şi jumătate, aproape opt. Nu se poate. Probabil că a greşit la calcul. Poate că filmul nu a durat chiar două ore şi nici piesa trei ore şi aşa mai departe, dar uimitor era faptul că fusese şi la film şi la teatru, iar spectacolele încep aproape la aceeaşi oră. Era de neînţeles.

Începu să-l doară capul. Căuta prin cameră un ziar, îl deschise şi se convinse că spectacolele începeau unul la şapte iar celălalt la şapte şi jumătate. Nu-i rămânea decât să creadă că se întâmplase imposibilul. Căută un antinevralgic sau un algocalmin, dar nu găsi decât o cremă vietnameză, recomandată în durerile de cap, i-o dăduse un prieten, dar n-o folosise niciodată. Desfăcu atent capacul cutiuţei metalice, se unse pe frunte în faţa oglinzii şi aşteptă să-i treacă durerea, sperând că astfel va dezlega enigma. Dar durerea nu slăbi. Într-un târziu se plictisi şi fu nevoit să accepte că e beat, asta era singura explicaţie pe care o putea găsi şi se culcă. Adormi imediat şi visă fantome mari, albe, plimbându-se cu ascensorul. Una dintre ele se apropia de o uşă, era chiar a lui, şi apăsa pe butonul soneriei: Trrrr! Trrr!

Trecu destul timp până îşi dădu seama că nu numai în vis dar şi în realitate suna cineva la uşă, prelung, insistent. Bâjbâi cu mâna după întrerupător şi aprinse veioza. Se uită buimăcit la ceas, nu dormise decât o jumătate de oră. Ce s-o fi întâmplat? Cu un efort de voinţă se dădu jos din pat şi o porni nesigur spre intrare. Ajuns în hol, în spatele uşii, întrebă cu glas tare, fără să deschidă:

— Cine este?

— Deschideţi, vă rog, este o problemă foarte urgentă, răspunse un glas autoritar. De afară se auzeau zgomotul mai multor paşi grei, care urcau scările în grabă şi zbârnâitul a numeroase sonerii. Probabil că era multă lume pe scări. Ce căutau în miezul nopţii? Întredeschise uşa atât cât permitea lanţul de siguranţă. În faţa sa se afla un bărbat eu ochelari. Nu avu timp să vadă decât un lucru foarte straniu şi lumina de pe casa scărilor se stinse. La fiecare dintre celelalte trei apartamente de pe palier era câte cineva apăsând pe butonul soneriei. Lumina se reaprinse imediat şi îşi putu da seama că în bloc era o forfotă neobişnuită chiar pentru plină zi şi cu atât mai mult la acea oră din noapte.

— Ce se întâmplă, ce este? întrebă îngrijorat Nelu Popescu în timp ce scotea lanţul şi deschidea larg uşa. Ieşi în prag pentru a vedea mai bine ce se petrecea. De la etajul întâi şi de la etajele superioare se auzeau zgomote de paşi, sonerii. Şi voci omeneşti.

— Nimic grav, nimic îngrijorător. Suntem de la Institutul de fizică din apropiere şi am dori să ne răspundeţi la câteva întrebări.

— Păi bine, tovarăşe, la ora unu noaptea, eu trebuie să mă duc odihnit la serviciu…

— V-am spus, este foarte urgent, nu putem aştepta până mâine dimineaţă. Ar putea fi în joc viaţa unui om. Vă rog să ne ajutaţi.

— Ce s-a întâmplat?

— Nimic foarte grav, este ceva complicat şi ar lua prea mult timp ca să vă explic.

Între timp apăruse pe palier şi ultimul dintre vecinii săi, cu ochii cârpiţi de somn.

— Spuneţi-mi cum vă pot fi de folos şi să terminăm mai repede, pentru că mâine…

— Am vrea să ştim, îl întrerupse bărbatul cu ochelari, dacă dumneavoastră sau familiei dumneavoastră…

— Sunt necăsătorit.

— Cu atât mai bine, spuneţi-mi dacă astăzi după-amiază nu aţi observat cumva, ceva neobişnuit, ceva care să vă fi iritat, ceva inexplicabil.

— Unde, în legătură cu ce? întrebă Nelu Popescu, încercând să afle la ce se referea interlocutorul său.

— Aşa, în general, nu în legătură cu ceva sau cu un loc

anume, se eschivă acesta de la un răspuns precis, ceva ce nu s-a mai întâmplat. Îl privi deschis în ochi şi îi zâmbi, dorind să-i câştige încrederea şi să îndepărteze suspiciunea pe care o bănuia. Dar Nelu Popescu nu îşi amintea să fi observat nimic din ce ar fi dorit cercetătorul de la Institutul de fizică, încercă să se concentreze, dar nu reuşi. Îi părea sincer rău că nu-l poate ajuta. Era curios să vadă ce vor zice vecinii şi trăgea cu urechea la discuţia ce se purta alături, se vorbea încet şi nu prea distingea bine cuvintele. Ca să mai tragă de timp, poate îşi aducea aminte de ceva, întrebă de data asta blând, plin de înţelegere pentru misiunea neplăcută a celuilalt, aproape conspirativ, arătând că nu este deloc supărat că a fost sculat în miezul nopţii:

— Este chiar aşa de important, încât să trebuiască să umblaţi noaptea şi să treziţi un bloc întreg? Poate erau mai multe blocuri, poate era întreaga stradă, dar nu avu curajul de a pune şi această întrebare.

— Da, este foarte important... poate aţi auzit pe vreun vecin din bloc povestind ceva deosebit... Bărbatul îl scrută prin ochelari, nerăbdător. Aştepta un răspuns revelator. Părea grăbit, nu avea timp de pierdut, ar fi vrut să plece, dar nu înainte de a se fi convins că omul cu care discuta nu avea nimic de spus.

— Păi, ştiu eu, încercă Nelu Popescu, parcă n-am auzit după-amiază gălăgia copiilor. Au obiceiul să se joace chiar în faţa blocului şi să facă o hărmălaie de nedescris. Nu poţi să le zici nimic, pentru că sar părinţii şi le iau apărarea, numai nervi îţi faci. Asta este ce căutaţi?

— Nu cred... spuse bărbatul, dar îşi notă ceva în carneţel.

— Căutaţi ceva şi nu ştiţi ce, păi cum o să ştiţi că aţi găsit? pufni mirat Nelu Popescu.

— Aşa se pare, dar ne descurcăm noi, nu vă faceţi griji. Altceva?

— Mi s-a părut ciudat, prinse el curaj, văzând că este ascultat cu atenţie, venind azi, adică ieri, de la serviciu, să întâlnesc în hol şi în lift pe mulţi dintre vecini, de obicei stau toţi închişi în casă şi ne vedem foarte rar, doar la şedinţele de bloc, şi nici atunci. În afară de cei de la acest etaj, mai cunosc o familie sau două. Nu vi se pare ciudat, ca ani de zile să circuli ca într-un bloc pustiu şi deodată să te întâlneşti cu foarte mulţi, de parcă

ţi-ai fi dat întâlnire? Scările erau populate ca într-o zi de sărbătoare. Nu vi se pare ciudat? mai întrebă el odată, apoi căscă cu vădită plăcere, fără să se abţină, molipsitor.

— Nu v-aţi simţit prost dispus sau slăbit, n-aţi avut ameţeli sau greţuri? întrebă bărbatul cu ochelari, întrerupându-se din notat.

— Dimpotrivă, m-am simţit foarte bine dispus. Cred şi eu, îşi spuse cercetătorul, inspirând mai adânc şi simţind mirosul de alcool din respiraţia lui Nelu Popescu. Îşi mai spuse că privirea puţin tulbure a celuilalt se datora probabil aceleiaşi cauze şi nu faptului că fusese trezit la o oră nepotrivită. Era inutil să mai insiste. Închise carnetul, apăsă pe butonul pixului şi-l puse în buzunarul de la piept.

— Vă mulţumim pentru colaborare şi vă rog încă odată să ne scuzaţi pentru deranj. Noapte bună, vru să încheie el politicos discuţia şi dădu să plece pentru a suna la uşa altor apartamente, urmând să discute cu alţi oameni, treziţi în toiul nopţii, privindu-le feţele umflate de somn, încercând să le calmeze enervarea şi să le câştige bunăvoinţa, dar Nelu Popescu prinsese chef de vorbă şi n-ar fi dorit să rămână singur. De asemenea nu-i plăcu deloc să fie considerat un simplu pion, dat la o parte în toată povestea care se anunţa foarte interesantă. Ar fi putut să mai rămână pe palier şi să discute cu vecinii, făcând tot felul de presupuneri, dar nu de la ei putea afla ce anume determinase această acţiune, cu totul neobişnuită, despre care, era sigur, va vorbi tot oraşul. Trebuia să găsească ceva interesant pentru a-l reţine pe bărbatul cu ochelari şi pentru a încerca să-l tragă de limbă. Îşi luă inima în dinţi şi spuse:

— Mi-am adus aminte de ceva foarte ciudat. N-am avut curajul să vă vorbesc despre acest lucru, pentru a nu crede că din cauza… Glasul i se înmuie, lăsând nerostite cuvintele următoare, dar chipul său continuă să vorbească, lăsând să se înţeleagă că se referea la vinul băut în seara aceea şi la starea sa euforică.

Bărbatul se întoarse şi-l privi neîncrezător. Rămase pe loc aşteptând, puţin impacientat de insistenţa celuilalt, aşa încât Nelu Popescu fu nevoit să se apropie de el.

— După-amiaza am fost împreună cu prietena mea şi la teatru şi la cinema, în acelaşi timp, iar apoi am fost la restaurant. După ce rostise aceste cuvinte dintr-o răsuflare, accentuând pe faptul că apoi fusese la restaurant, Nelu Popescu începu să râdă în

hohote, de parcă ar fi auzit o glumă foarte bună. Râsul său, amplificat de casa scărilor, ajunse până la ultimul etaj şi pentru o clipă nu se mai auzi niciun glas. Priviri întrebătoare se aţintiră asupra lor. Se opri speriat de această izbucnire, îşi reveni şi încercă să surprindă efectul dezvăluirii sale.

— Vreţi să fiţi puţin mai clar, cum aţi fost în acelaşi timp în două locuri?

— Nu chiar în acelaşi timp, dar dacă stau şi mă gândesc, altfel nu se explică. Mai întâi am fost la film, iar apoi la teatru, dar după aceea mi-am dat seama că şi filmul şi piesa au început la aceeaşi oră, nu vi se pare ciudat? Să nu credeţi că vorbesc aşa pentru că am băut, pe cuvânt că aşa s-a întâmplat.

— Ceea ce spuneţi este foarte interesant şi înclin să cred că lucrurile s-au petrecut aşa cum aţi spus. Ne veţi putea ajuta povestindu-ne în amănunţime totul. Vă rog foarte mult să vă îmbrăcaţi şi să veniţi cu mine, pentru a da lămuririle necesare.

— Acum? şi mâine la serviciu ce fac?

— V-am spus, problema este foarte importantă şi urgentă. Nu vă faceţi nicio grijă în privinţa serviciului. Dimineaţa vom da un telefon şi totul se va aranja. Îl privi stând în cadrul uşii, în pijama şi papuci, nehotărât. Nu era timp de pierdut. Pentru a fi mai convingător, spuse:

— Sper să veniţi de bună voie…

Ameninţarea îl descumpăni, dar se supuse mecanic, fără să-şi dea seama. Presimţea că o să se întâmple ceva rău. În loc să se bucure că reuşise să-şi atingă scopul de a atrage atenţia, acum era îngrijorat. Gluma se îngroşase. Nu vedea cum ar mai putea da înapoi. Dacă-l arestează? Mai bine n-ar fi spus nimic, dar acum era prea târziu. Se îmbrăcă în grabă şi coborî în stradă însoţit de bărbatul cu ochelari. În faţa blocului erau parcate în dezordine mai multe maşini cu portierele deschise şi interioarele luminate. În dreptul lor un grup de oameni, şoferii maşinilor, se strânseseră în cerc şi discutau trimiţând din când în când către cer rotocoale de fum albastru. Când apărură cei doi se întoarseră spre ei şi-i urmăriră, în tăcere, cu privirea. Unul dintre şoferi părăsi grupul şi veni către ei. Urcară toţi trei într-una din maşini şi porniră în goană pe străzile întunecate şi pustii ale oraşului. În timp ce treceau printr-o intersecţie, fără să micşoreze viteza, Nelu Popescu văzu că semafoarele erau deconectate. Se înspăimântă şi din această pricină gândindu-se

că s-ar fi putut ciocni foarte uşor cu o altă maşină.

Tot drumul nu îndrăzni să întrebe nimic, nici măcar încotro mergeau. Nici însoţitorul său, nici şoferul nu schimbară vreun cuvânt. Nimic nu mai trăda pe vorbăreţul din urmă cu zece minute.

Se opriră în faţa unei clădiri înalte, cufundate în întuneric, doar geamurile de la parter erau luminate. Câţiva oameni păreau să-i aştepte la intrare. La început nu recunoscu clădirea din cauza întunericului, apoi îşi dădu seama că se află în faţa spitalului municipal.

De îndată ce coborâră din maşină, oamenii care stăteau pe scări, la intrare, se îndreptară în grabă către ei. În faţa lor se opriră nehotărâţi:

— Care dintre dumneavoastră e… spuse unul dintre ei şi nu ştiu sau nu voi să termine întrebarea.

— Dumnealui, spuse sever bărbatul cu ochelari şi îndreptă braţul către el, deşi nu era nevoie. Cei doi i se aşezară de o parte şi de alta, prinzându-l ferm de subţiori. Nu înţelegea dacă o făceau pentru a-l proteja, sau pentru a fi siguri că nu va fugi. Se lăsă moale, condus de braţele lor puternice. Nu ştia cum este mai bine să se poarte, nu ştia ce voiau de la el şi nu îndrăznea să întrebe. Erau doctori sau infirmieri? Fusese luat drept nebun pentru că lăsase să se înţeleagă că ar fi crezut într-adevăr în realitatea acelei după-amieze ciudate? Dar el nu credea, nu era deloc convins că lucrurile se întâmplaseră chiar aşa, poate i s-o fi părut, poate a glumit şi el. E drept, era unu noaptea, nu era momentul cel mai potrivit pentru glume, dar trebuia să fie înţeles şi el, fusese sculat după nicio oră de somn şi era încă adormit, oricum nu era ceva grav. Sau poate voiau să-i ia sânge pentru a vedea cât a băut. Dar cu ce drept? Oricum nu băuse mult, ca în alte dăţi, şi nu făcuse scandal, nu tulburase ordinea publică, nu făcuse altceva decât să doarmă, şi încă la el acasă.

Din spate auzi vocea bărbatului de la Institutul de fizică.

— Spuneţi-mi vă rog, care este adresa prietenei dumneavoastră cu care aţi fost ieri după-amiază?

Se opri, întoarse capul şi răspunse fără să se gândească dacă este bine sau nu; hotărât să nu opună nicio rezistenţă până nu-şi dădea seama ce vor de la el:

— Strada Pelinului nr. 11, ap. 8, o cheamă Turerea Maria.

— Mulţumesc, spuse bărbatul, apoi auzi paşi depărtându-se şi

zgomotul uşii metalice de la intrare.

Porni din nou flancat de cei doi în halate albe; cotiră pe un coridor şi intrară într-o încăpere cu un pat de consultaţie în mijloc. Lumina era mai puternică decât pe coridor. Câteva scaune stăteau rânduite lângă perete. Dintr-o cameră alăturată apăru un doctor. Le făcu semn însoţitorilor săi să plece, se apropie de el şi, jovial, îl bătu încurajator pe umăr. De ce o fi vesel? se întrebă Nelu Popescu.

— Ei, cum te simţi, şi fără să aştepte vreun răspuns continuă, în timp ce-l privea cu curiozitate, nu te doare nimic, n-ai ameţeli, greţuri, respiri bine, nu te sufoci, nu-ţi vâjâie nimic… Dezbracă-te până la brâu şi culcă-te.

— Mă simt foarte bine, n-am de ce să mă plâng.

Se dezbrăcă şi se întinse. Muşamaua era rece şi-i provocă un frison.

— Ai cam băut aseară, cred şi eu că nu e momentul să te plângi, cu inima cum stai?

— Bine, n-am avut probleme până acum, vru să mai adauge „să bat în lemn” dar se răzgândi, mulţumindu-se să o spună doar în sine.

Medicul îi întoarse uşor capul cu mâna şi puse stetoscopul pe coşul pieptului, apoi îl mută de câteva ori, căutând parcă ceva; la un moment dat îi spuse să nu mai respire. Ascultă concentrat, cu ochii închişi. Îi ceru apoi să-şi desfacă pantalonii şi-i palpă abdomenul.

— Bine, e în regulă, poţi să te îmbraci.

— Aş putea să vă întreb, pentru ce am fost adus aici?

Medicul îl privi mirat:

— Asta aş fi dorit să aflu eu de la dumneata; cum de te-au adus aici şi nu ţi-au spus pentru ce anume şi nici dumneata nu ţi-ai dat seama? Întrebarea era retorică şi nu aştepta niciun răspuns. Se pare, continuă el, că este vorba de o experienţă şi dumneata ai fost subiectul ei involuntar, despre ce anume este vorba nu ştiu, întreabă-i pe cei care te-au însoţit aici.

— Dacă n-am nimic, înseamnă că pot să plec, concluzionă cu glas tare Nelu Popescu, mai mult pentru a-şi face curaj, şi se pregăti să iasă.

— Asta nu, în niciun caz, trebuie să te internez. Sunt necesare examinări mai serioase, de altfel necazurile ar putea să apară şi după un anumit timp.

O asistentă, pe care nu o văzuse până atunci, îi spuse să o urmeze.

*

Stătea în pat, cu mâinile sub cap. Salonul avea patru paturi şi, în afară de el, nu mai era nimeni. Lumina era stinsă, dar de afară pătrundea suficientă pentru a distinge destul de bine obiectele din încăpere. Cearşafurile proaspete îi dădeau o senzaţie plăcută. Încercă să descifreze zgomotele slabe şi rare ale spitalului care pătrundeau până la el trădând o viaţă ce continua în plină noapte. Dacă n-ar fi în jurul său prezenţa atât de frapantă a paturilor şi a noptierelor albe, ar putea crede că nu a fost decât un coşmar şi şi-ar fi putut face reproşuri că mâncase din nou mult înainte de culcare, deşi ştia că nu este bine. Dorea să doarmă, dar gândul că fusese victima unei experienţe periculoase, dăunătoare pentru sănătatea lui, îl ţinea mai treaz decât oricând. Până acum nu simţise nimic, nu-l supărase nimic, poate nu observase, dar cine ştie ce se poate întâmpla. Avusese o sănătate de fier şi nu-şi făcuse niciodată probleme din asta. Poate el rezistase şi scăpase datorită constituţiei sale, dar Maria? Probabil că o vor aduce şi pe ea aici. Dimineaţa va căuta să o vadă. Ce vise frumoase îşi făcuseră ei doi, chiar în seara asta, şi totul s-ar putea prăbuşi dintr-o dată, fără să poţi face cel mai mic gest de împotrivire!

De undeva se auzi un zgomot îndepărtat, apoi distinse paşi apropiindu-se. Uşa se deschise larg, lăsând să apară în cadrul ei două siluete. O recunoscu pe asistenta care-l condusese mai înainte. Obişnuit cu întunericul, văzu mâna întinsă în căutarea întrerupătorului. Lumina se aprinse, orbindu-l. Strânse cu putere pleoapele, dar curiozitatea îl făcu să le deschidă imediat şi să privească cu atenţie, nelăsând să-i scape nicio mişcare, niciun gest, nicio vorbă.

— Culcaţi-vă în patul acesta. Asistenta arătă patul aflat vizavi de cel al lui Nelu Popescu şi ridică un colţ al păturii, îndoind-o. Hainele, vă rog să le puneţi pe scaun până dimineaţa, când le vom preda la magazie. Dacă vă simţiţi rău, apăsaţi pe butonul acesta, şi-i arătă un buton roşu, montat în perete, deasupra patului. Aruncă o privire în jur, o privire profesională şi plecă.

Noul venit începu să se dezbrace încet, cu mişcări nesigure. Părea stăpânit de o adâncă nelinişte. Îmbrăcă pijamaua lăsată pe pat şi se vârî sub pătură, căutând să deranjeze cât mai puţin

aşternutul. Stătu puţin aşa, nemişcat, lăsând să i se audă doar respiraţia întretăiată, apoi îşi aduse aminte de ceva, se ridică, întinse mâna până la scaun şi scoase din buzunarul interior al hainei un portmoneu mare, negru, uzat şi-l puse cu grijă sub pernă. Se culcă din nou, ţinându-şi mâinile împreunate pe piept şi privind fix undeva deasupra geamului din faţa sa. Din când în când ofta adânc de parcă o mare greutate, de neînlăturat, l-ar fi apăsat pe piept.

Când încetă orice mişcare şi liniştea se reinstală în spital, Nelu Popescu îşi dădu seama că noul coleg îi era antipatic, în primul rând pentru că nu salutase şi nu scosese nici măcar un cuvânt, lăsând impresia că nici nu-l băgase în seamă. O fi bolnav, dar asta nu-l scuteşte de a da bună seara, conchise el revoltat. Apoi lăsase lumina aprinsă, iar el nu putea dormi decât cu lumina stinsă. La aceasta se adăugau oftaturile; de fiecare dată avea impresia că se sufocă sau că îşi dă duhul, şi urmărea cu toate simţurile încordate să prindă apoi vreun semn de viaţă pentru a se linişti. Căută cu privirea butonul roşu de deasupra capului său ca să se asigure că este acolo, chiar întinse mâna ca să vadă dacă poate ajunge uşor la el. Ar fi dorit să se convingă că funcţionează, dar nu ştia cum să procedeze.

Într-un târziu se hotărî să se ducă şi să stingă neonul. Se sculă şi întrebă insinuant, exagerat de politicos:

— Aveţi ceva împotrivă dacă sting lumina? dar nu primi niciun răspuns. Aşteptă descumpănit câteva clipe şi reformulă întrebarea:

— Vă deranjează dacă sting lumina? Nici de data asta nu părea să fi fost auzit. Nelu Popescu îl privi enervat şi apăsă pe întrerupător, fără să mai aştepte vreo încuviinţare. Se culcă şi încercă să doarmă.

Fu trezit de nişte glasuri. Se întoarse şi constată că apăruseră încă doi bolnavi. Stăteau pe marginea paturilor şi discutau, îmbrăcaţi încă în hainele de acasă. Mişcarea sa atrase atenţia celor doi, care se apropiară de el. Îl recunoscu pe Sandu, prietenul său, ce locuia pe aceeaşi scară, la etajul IV.

— Iată unde am ajuns să ne întâlnim, constată mai mult amuzat decât mirat vecinul său.

— Petrescu, spuse celălalt, un tânăr înalt şi voinic, întinzându-i mâna. Student, adăugă fără rost, am impresia că locuim în acelaşi bloc, dar nu şi pe aceeaşi scară.

— Pentru ce aţi ajuns aici, întrebă Nelu Popescu, ridicându-se în capul oaselor, tot în legătură cu Institutul? Ceilalţi dădură din cap afirmativ. Ce-or mai fi vrând de la noi, continuă el, poate să donăm sânge, şi dându-şi seama că vorbea prea tare, coborî glasul, arătând către patul unde stătea nemişcat al patrulea pacient, cu ochii deschişi, fixând acelaşi punct de deasupra ferestrei. Să vorbim mai încet, e bolnav, probabil îl doare ceva sau îi este rău, încontinuu oftează. Se întoarse către ei, şi îi întrebă:

— Ce au spus când v-au adus aici?

— Ceva neclar, n-am înţeles aproape nimic, spuse Sandu. M-au întrebat dacă nu mi s-a întâmplat ieri după-amiază ceva neobişnuit. Eram adormit şi nu prea am înţeles ce vor de la mine, atunci m-au rugat să le povestesc tot ceea ce am făcut după-amiaza şi seara. După ce am terminat de povestit, fără să ne mai întrebe altceva, ne-au adus aici, pe soţia mea şi pe mine, spunându-ne că trebuie să ne facem nişte analize şi că este spre binele nostru. Noroc că nu erau şi copii acasă, i-am dus săptămână trecută la părinţi.

— La noi s-a întâmplat aproape la fel. Am povestit fiecare ce am făcut, dar m-au luat doar pe mine. Părinţilor le-au spus că vor fi chemaţi ulterior, dacă va fi nevoie.

N-am înţeles de ce au procedat astfel. Ar trebui să încercăm să aflăm ce se ascunde în spatele acestei poveşti. Mă gândesc că, dacă am compara acţiunile noastre, poate vom reuşi să găsim ceva, ceva neobişnuit, doar asta căutau cei ce ne-au adus aici, spuse studentul surescitat, frământându-şi mâinile, dornic să întreprindă ceva. Pentru el era limpede, trebuiau să acţioneze.

Bucuros că i se oferise prilejul să destăinuie ceea ce avea pe suflet unor ascultători aflaţi în aceeaşi situaţie, Sandu Prodan nu se lăsă invitat a doua oară şi începu să povestească, nu înainte de a se aşeza mai bine pe pat şi de a privi încă o dată în direcţia celui de al patrulea pacient, întins nemişcat sub pătură:

— Nu ştiu dacă o să mă credeţi sau nu, dar ceea ce urmează s-a întâmplat întocmai, vă rog să fiţi siguri că nu voi exagera cu nimic. Dacă o să ziceţi că nu este adevărat, pot aduce martori care să confirme ceea ce spun. Se opri, dându-şi seama că se ambalase fără rost, nimeni nu-i punea la îndoială buna credinţă, apoi continuă. Ieri după-amiaza nevastă-mea, Ana, îmi spune că

nu mai putem să amânăm vizita promisă de multă vreme la sora ei. Mie nu-mi prea place să merg în vizite, indiferent dacă e vorba de colegi, prieteni sau rude. Prefer să trebăluiesc pe lângă casă, gărduleţul de fier din faţa blocului eu l-am făcut, sau să merg la pescuit, când am timp şi vremea este bună. Dar ieri nu am mai avut încotro. Ne-am aranjat şi ne-am dus. În vizită, ca în vizită. Am mai mâncat, am mai băut, am mai vorbit câte-n lună şi în stele, mai ales cumnatu-meu vroia să se arate tare deştept, de ziceai că le ştie pe toate, aşa este el când bea puţin, noroc că televizorul mergea şi am putut să mă uit la program, altfel m-aş fi plictisit, poate m-aş fi şi certat cu el pentru că nu m-ar fi răbdat inima să nu-i spun că ar trebui să fie puţin mai modest. Femeile au sporovăit între ele tot timpul, ca femeile, că oricât ar sta împreună tot nu termină de povestit, ce-or fi având atâta de discutat, zău dacă înţeleg, mai ales că fotbalul şi sportul nu le interesează, într-o zi chiar le-am întrebat…

Un oftat puternic, adânc, plin de suferinţă, îl opri. Se întoarseră toţi trei, deodată, spre cel de al patrulea bolnav. Continua să stea nemişcat, ca un mort cu ochii deschişi.

— Poate doarme altfel decât toţi oamenii, cu ochii deschişi şi acum visează cine ştie ce, îşi spuse gândul în şoaptă studentul.

— Suferă, murmură Sandu Prodan aflat pentru prima dată într-un salon de spital, poate are nevoie de ajutor, să-l întrebăm.

— Dacă va dori ceva, ne va spune. Să-l lăsăm în pace, nu suntem doctori, să nu-l deranjăm. Schimbându-şi tonul vocii şi prinzându-l de braţ pe Sandu Prodan pentru a-i atrage atenţia, Nelu Popescu se întorsese la subiectul discuţiei lor spunând nerăbdător:

— Până aici nu ne-ai arătat nimic de necrezut.

— Aşteaptă, fiecare lucru la timpul său. După ce am plecat de la cumnată-mea, mergând spre staţia de autobuz, ce idee îi veni nevesti-mi hai să trecem şi pe la o prietenă de a ei, fostă colegă de şcoală, care stătea tot în zona aceea. Degeaba am încercat să o conving să nu ne ducem, zicând că este târziu. Când s-au văzut, nevastă-mea şi prietena ei, mare bucurie, îmbrăţişări, pupături, de parcă nu s-ar fi întâlnit de ani de zile. Bărbatul prietenei nu era acasă, fiind plecat în interes de serviciu, şi eu mă cam plictiseam cu paharul de vişinată în mână. De unul singur, pe tăcute, n-are niciun haz să bei. Deşi mă înţelesesem de la început cu nevastă-mea să nu stăm mai mult de jumătate

de oră, văzând că nu vom pleca prea curând, am cerut voie gazdei să dau drumul la televizor. Se transmitea rezumatul filmat din cupele europene. Văzusem emisiunea mai înainte la cumnatul meu şi m-am mirat foarte tare că se relua la un interval atât de scurt. Ştiindu-l foarte amator de fotbal pe Mircea, cumnatul meu, mai ales că ne şi contrazisesem la o fază unde eu spusesem că este ofsaid şi el că nu este, m-am gândit să-i dau un telefon şi să-l fac atent. Am cerut permisiunea să telefonez. Am format de câteva ori numărul fără niciun rezultat, nu făcea apel, dar nu suna nici ocupat, receptorul era mut. Mi-am spus că, probabil, telefonul lor era deranjat şi am continuat să privesc la T.V. Când emisiunea sportivă s-a terminat, a apărut prezentatoarea şi a anunţat un film, care a şi început peste câteva secunde, dar toate acestea *eu le văzusem deja,* chiar în seara aceea, adică ieri. Am rămas cu ochii lipiţi de ecran aşteptând să apară cineva şi să spună că totul nu fusese decât o glumă.

După ce am plecat, i-am povestit Anei care nu observase nimic. S-a uitat lung la mine şi mi-a spus că am întrecut numărul paharelor în seara aceea, că am făcut-o de ruşine şi altele la fel, după cum mă şi aşteptasem, sincer să fiu. Mă cuprinse îndoiala. Nu era nimeni care să fi văzut ceea ce văzusem eu, nu aveam cu cine să discut. Eram convins că oricui i-aş fi povestit m-ar fi luat, ca şi nevastă-mea, peste picior, trimiţându-mă la doctor să mă caut. Dacă n-ar fi venit la noi în noaptea asta, mâine dimineaţa aş fi înclinat să cred că doar mi se păruse. Ana este atât de convinsă de acest lucru, încât, chiar şi aici, jos, la consultaţie, cerea medicului să fiu doar eu internat pentru că, zicea ea supărată, doar eu băusem şi vorbesc aiureli de om care nu este întreg la cap. E convinsă că numai din vina nebuniei mele a ajuns aici.

— Mie mi s-a întâmplat ceva tot atât de necrezut, spuse Nelu Popescu şi le povesti cu multe amănunte, înflăcărat, retrăind cu intensitate momentele din întreaga după-amiază şi seară.

Afară lumina începu să crească şi obiectele din încăpere se distingeau tot mai bine, chipurile nu mai erau doar nişte umbre întunecate.

— În curând se va lumina şi oraşul se va trezi, spuse studentul mai mult pentru sine, literaturizând momentul. Nu-i răspunse nimeni. Îşi privi tovarăşii căzuţi în visare, absenţi. Dacă n-ar fi

fost ameninţarea ce plana încet, ca un uliu rotindu-se în înaltul cerului, şi-ar fi putut închipui foarte bine că se află în concediu într-o staţiune balneară, reuniţi datorită hazardului, într-o cameră a unei vile de categoria a III-a. Bolnavul, al cărui nume nu-l ştiau, gemu stins, trezind studentului un sentiment ascuns de vinovăţie.

— Dar dumneata ce ai păţit? întrebă Nelu Popescu adresându-se tânărului.

Studentul aşteptase răbdător să-i vină rândul la povestit. Se simţea superior celorlalţi doi; ei avuseră parte, fără îndoială, de întâmplări interesante, nemaipomenite, greu de crezut, dar ceea ce se petrecuse cu el depăşea orice limită a imaginaţiei. Povestea sa va trebui să-i lase muţi de uimire.

— După-masă am stat acasă. Aveam de fişat câteva articole pe care ar fi trebuit să le dau mâine unui coleg, adică astăzi, se corectă el, uitându-se la ceas – trecuse de miezul nopţii. Erau destul de multe titluri şi mă temeam că nu voi termina. La un moment dat, privind teancul de fişe, mi s-a părut surprinzător de mare, nu trecuseră decât vreo două ore de când mă apucasem. Dar n-am realizat că se întâmpla ceva neobişnuit. Mi-am zis doar că sunt în formă şi-am continuat să lucrez până când mama a intrat în cameră. De obicei, atunci când învăţ, ai mei nu mă deranjează deloc, nici la masă nu mă cheamă. Nu ştiu nici acum de ce venise mama, de fapt nu are nicio importanţă. Am văzut-o oprindu-se nefiresc în uşă. Şi-a plimbat de mai multe ori privirea prin încăpere de parcă ar mai fi fost cineva în afară de mine şi, ei bine, ca-ntr-o melodramă, a scos un ţipăt scurt şi a leşinat. Am sărit să o prind în braţe şi am aşezat-o speriat pe extensibil. Când şi-a revenit, mi-a povestit că, intrând, văzuse în cameră la mine mai mulţi tineri care citeau aşezaţi fiecare pe unde apucaseră. În primul moment crezuse că erau colegi de-ai mei, apoi a observat că toţi semănau cu mine, nu numai la chip, ci şi la îmbrăcăminte: erau copii identice, nu ştiu dacă mă credeţi. Mă multiplicasem în patru sau cinci exemplare! Nu e de mirare că mama a leşinat, nu dai peste aşa ceva în fiecare zi. Şi eu care nu observasem nimic! Mă întreb, care să fie cauza? Minuni nu există, totul poate fi explicat ştiinţific, raţional.

Nelu Popescu îl privi pe student, neîncrezător din pricina tinereţii sale, şi spuse:

— Nu cred să existe o explicaţie pentru aceste întâmplări. Se

cunosc multe altele asemănătoare despre care nu se poate spune că se ştie mare lucru. Câte nu povestesc bătrânii, să ai timp numai să-i asculţi şi ţi se face părul măciucă! Există ceva, o forţă nevăzută. Cum arată într-adevăr şi unde se află, nimeni nu ştie. Unii îi spun într-un fel, alţii altfel, dar asta n-are importanţă.

— Singura „forţă” este Natura. Restul sunt poveşti de speriat copiii. Cine mai crede azi în istorii cu stafii, să zicem? Faptele trebuie privite şi examinate ştiinţific, întări studentul.

— Crezi că ştiinţa poate tot? întrebă Nelu Popescu, întinzând o cursă.

— Mai devreme sau mai târziu oamenii vor reuşi să cunoască în amănunt tot ce-i înconjoară, fără excepţie. Trebuie să avem răbdare.

— Atunci, poţi să ne spui care este cauza ciudatelor întâmplări prin care am trecut noi toţi? Am fi bucuroşi să ne lămurim, adăugă ironic.

— Chiar dacă n-am să găsesc imediat o explicaţie satisfăcătoare, sunt convins că trebuie să existe una, una raţională. Nu se poate altfel, pentru mine este o certitudine.

— Vezi? Faci promisiuni pe care nu le poţi ţine. Ce să credem despre această neobişnuită zi, să ne mulţumim doar cu asigurarea pe care ne-o dai? Nu de vorbe avem nevoie, ci de dovezi concrete.

— Dovezile sunt nenumărate. E suficient să priveşti în jur şi să vrei cu adevărat să le vezi. Fără ştiinţă nu se poate, ea a pătruns deja în toate domeniile, n-aţi auzit de revoluţia ştiinţifică şi tehnică?

Cu studentul nu se poate discuta decât în contradictoriu, constată Nelu Popescu. Asta va fi boala lui. Nu are respect faţă de părerea celor mai în vârstă. Îi contrazice fără cel mai mic regret şi, pe deasupra, lasă să se vadă că i-ar face o nespusă plăcere. Se hotărî să nu-i mai răspundă tânărului, e aproape un copil, şi se angajă cu Sandu într-o discuţie pasionantă despre subiectul lor favorit şi inepuizabil, pescuitul.

Nişte ignoranţi, îşi spuse în sinea sa studentul, lipsit pe nedrept de gloria unei victorii. Îi întorseseră spatele, cel puţin la figurat. Nu mai avea rost să rămână acolo. Se îndreptă spre patul lui şi se culcă. Era ora şase. Hotărî să nu adoarmă, dar somnul îl fură imediat.

O femeie în halat albastru intră neobservată în salon. Avea o cârpă udă pusă pe un lemn în formă de T şi începu să şteargă pe jos de parcă ar fi împins pe o pajişte o maşină de tuns iarba. Mişcările îi erau rapide şi sigure. Nu se auzea niciun zgomot. Atentă la ceea ce făcea, urmărea pe sub sprâncene şi pe noii bolnavi. Termină fără să spună o vorbă şi se retrase la fel de discret.

După ora şapte, uşa salonului se deschise energic, lovind o noptieră aflată prea aproape. Cu toate acestea liniştea mai stărui încă un moment, apoi se sparse în mii de bucăţi. Plină de voie bună, zâmbind, gata să înfrunte orice situaţie neprevăzută, intră o asistentă îmbrăcată într-un halat alb, cu o monogramă mare, roşie.

— Bună dimineaţa, copii, deşteptarea! Haideţi, nu mai dormiţi, astăzi vom avea mult de lucru! Glasul îi era autoritar, cu inflexiuni masculine, şi-l impresionă pe Nelu Popescu. Se ridică grăbit, gata să îndeplinească, fără plăcere, dar cu conştiinciozitate, noile ordine. Parcă am fi în armată, şopti pe furiş vecinul său de pat.

Nemulţumită de încetineala cu care se mişcau, asistenta îi grăbi din nou, fără să ridice tonul, calmă, obişnuită cu năravurile bolnavilor. Toţi sunt la fel. Cum îi iei de la locul lor şi-i aduci aici, se copilăresc, trebuie să-i supraveghezi să nu-ţi facă vreo prostie. Dacă nu te porţi ferm de la început, nu o mai scoţi la capăt cu ei.

— Nu avem timp de pierdut, va trebui să facem o mulţime de analize şi investigaţii. De abia acum Nelu Popescu observă pe masa din mijlocul salonului o mulţime de sticluţe, eprubete şi câteva cutiuţe metalice, cromate, în care bănuia că sunt seringi. Pe speteaza unui scaun atârna oscilând uşor un tub de cauciuc.

Bolnavul care gemuse toată noaptea, având brăzdate pe chip însemnele neplăcute ale suferinţei, mai vizibile acum dimineaţa, urmărea interesat şi atent ceea ce se întâmplă în salon. Stătea în continuare nemişcat întins sub pătură.

— Şi cu dumneata vorbesc, i se adresă asistenta cu acelaşi ton egal, trebuie să-ţi iau sânge pentru analize. Repede, că mai avem şi altele de făcut. De data asta, bolnavul dădu încet, cu multă grijă, pătura la o parte şi, foarte precaut, îşi coborî picioarele cu o mişcare rigidă. Se aplecă privind sub pat, în căutarea papucilor. După ce îi găsi îşi puse coatele pe genunchi

şi îşi rezemă fruntea în palme. Părea obosit şi năpăstuit.

Cel mai curajos se dovedi studentul. Se aşeză pe scaunul cu tubul de cauciuc, sub privirile curioase ale bolnavilor. Deşi asistenta – aflaseră că o cheamă tot Maria! – îi spuse să nu se uite, el privi acul strălucitor apropiindu-se, văzu tăietura oblică din capătul său, văzu vârful ascuţit apăsând pielea, formând o mică gropiţă şi pătrunzând imediat. Se miră că mişcările acului în căutarea venei nu-i provocau nicio durere, doar o uşoară jenă. Pistonul se retrase brusc şi spaţiul rămas liber se umplu deodată cu o spumă roşie. Seringa plină fu scoasă din ac. La capătul acestuia apăru o picătură vişinie ce căzu pe braţ şi se prelinse câţiva centimetri, lăsând o urmă şi se opri în firele de păr. Iată cum se iroseşte sângele meu, observă ironic studentul. Capătul acului fu introdus într-o sticluţă. Fără să-i mai spună cineva, doar i se mai luase sânge, începu să strângă puternic pumnul, apoi să-l deschidă, ritmic, pompând.

— Următorul, anunţă asistenta, punând pe masă ultima sticluţă cu sânge şi notând pe etichetă numele studentului. Ridică privirea şi-l văzu pe bolnavul care se chinuise toată noaptea stând neclintit cu capul în mâini. Se apropie de el:

— Ţi-e rău?

Cel întrebat o privi, vru să spună ceva, dar rămase mut, nehotărât.

— Te doare ceva?

— Nu, se auzi slab glasul lui, pentru prima dată.

— Atunci de ce stai aşa?

Întrebarea păru să-l trezească:

— Îmi duceam viaţa liniştit, cu bucuriile şi necazurile mele şi deodată, crah! şi se bătu cu putere, mânios cu palma peste genunchi, s-a întâmplat asta. Totul s-a terminat, a venit sfârşitul: *Am fost iradiaţi!* Ceilalţi îşi căutară înfriguraţi privirile, spunea oare adevărul, asta să fi fost cauza a tot ceea ce li se întâmplase, ştia ceva precis, de unde aflase, sau era numai o bănuială? Am fost iradiaţi cu toţii. S-a sfârşit. Suntem nevinovaţi. Ce ştiam eu de fizica lor, ei cu ale lor, eu cu ale mele şi deodată crah! şi se pocni din nou cu palma peste genunchiul drept. Vremea s-a stricat, vara nu mai este. Vară, iarna nu mai este iarnă şi nu s-au învăţat încă minte, nu s-au oprit cu experienţele lor. De ce? Ce vină am eu, simplu cetăţean? De ce tocmai eu? Ce am de câştigat din asta? Cu ce drept au făcut-o…

Cu glasul ei plin de autoritate, îl întrerupse:

— Cine ţi-a spus că e vorba de radiaţii? Nu a fost iradiat nimeni. Ce e cu văicăreala asta, eşti bărbat sau ce? Să nu te mai aud că te porţi ca o babă că am să-ţi fac trei injecţii dureroase pe zi, ca să ai atunci de ce să te plângi. Îi întoarse spatele şi se apropie de masa acoperită cu pânză albă pe care se afla tava cu sticluţele de sânge. Următorul, spuse.

— Ştiu eu că nu spuneţi niciodată bolnavilor adevărul. Vreţi cică să-i feriţi, să nu se sperie de ce-i aşteaptă, zise forţat ironic bolnavul şi se închise din nou în tăcere.

— Credeam că am terminat subiectul acesta, spuse asistenta Maria, fără să-i mai acorde atenţie, preocupată să nimerească vena lui Nelu Popescu, care stătea în faţa ei, călare pe scaun, cu braţul drept întins peste spătar.

*

Pe la prânz, Nelu Popescu se întoarse în salon împreună cu vecinii săi şi se aşeză obosit pe pat. Fusese mutat ca o piesă de şah, de colo, colo, de la un cabinet la altul, la diferite etaje. Nici nu-şi închipuise cât de obositor poate fi aşteptatul, chiar stând pe scaun. Fusese examinat de o mulţime de medici, nici nu le mai ştia numărul. Cel mai mult îl impresionaseră electrocardiograma şi electroencefalograma; îşi notase pe un bileţel aceste nume când i se spusese că liniile acelea zigzagate ieşeau din corpul său. Toţi îl priviseră plini de interes, de parcă ar fi avut trei mâini sau două inimi, un fel de monstru. Trebuise de fiecare dată să le povestească ce i se întâmplase. După o vreme se plictisi şi începu să inventeze lucruri mai palpitante şi să omită ceea ce observa că nu stârneşte emoţie sau mirare în măsura în care se aştepta. Ajustată treptat, povestea sa din incredibilă deveni fabuloasă. Dumneata nu exagerezi un pic? îl întrebase plictisit un medic. Deloc, altfel nu aş fi aici, venise repede şi sigur răspunsul său. Medicul clătinase din cap neîncrezător, dar nu mai adăugă nimic. Acum, în salonul devenit familiar, se întinse cu vădită plăcere. Era nerăbdător să vadă ce o să se mai întâmple. I se spusese că mai târziu vor veni cei de la Institutul de fizică pentru a explica ceea ce se întâmplase şi a da lămuririle necesare; să nu se îngrijoreze, că nu era nimic grav, nu aveau de ce să se sperie.

Cu Maria se întâlnise întâmplător pe culoar. Drumurile li se încrucişaseră, el era împreună cu colegii, îndreptându-se spre

un alt cabinet, iar ea venea într-un grup de patru femei înfăşurate în halate mari, mov. Când îl observă, faţa i se luminase într-un zâmbet şi ochii i se aprinseseră. Cum te simţi, o întrebase el îngrijorat şi tulburat, bine, răspunse ea, la început m-am speriat foarte tare, acum mi-a trecut, dar tu cum te simţi? Nici eu nu am nimic, nu este niciun pericol, totul se va aranja, am vorbit eu cu cineva, cu o cunoştinţă, bravă el fără rost, vin după-masă pe la tine şi vorbim mai mult, acum trebuie să plec. Bine, te aştept, şi se îndepărtă alergând pentru a-şi ajunge din urmă colegii, spitalul era mare, cu multe coridoare şi uşi asemănătoare, şi ar fi putut uşor să se rătăcească, supărând-o astfel pe asistenta Maria.

Îi era somn după noaptea nedormită şi ar fi vrut să aţipească, dar uşa salonului se deschise şi fură chemaţi în amfiteatru, veniseră cei de la Institutul de fizică.

În amfiteatrul aproape gol, în afară de vreo zece bolnavi îmbrăcaţi în halate mov şi de câţiva medici în halate albe, nu mai era nimeni. Examină pereţii şi tavanul lambrisat cu lemn. Era frumos. Maria se aşezase lângă el şi-l întrebă cu glasul pierit:

— Ce se va întâmpla cu noi acum?

Ce putea răspunde, nici el nu ştia. Vor trăi, vor vedea.

— Ţi-am spus, totul se va aranja, nu este nicio problemă. De pe coridor se auziră mai multe glasuri şi în sală intrară un bărbat mai în vârstă, cu părul alb, îmbrăcat într-un costum foarte elegant, urmat de un medic în halat – directorul spitalului, şopti cineva în spate –, şi de câţiva bărbaţi mai tineri, toţi în costume şi cu cravată, unii privind în sală curioşi, poate aşteptându-se la aplauze, chiar se auzise o bătaie anemică, stingheră, iar alţii privind drept înainte emoţionaţi, încercând să facă abstracţie de public. Printre noii veniţi, Nelu Popescu recunoscu şi pe cel care-l trezise noaptea trecută şi-l condusese la spital. Îi făcu un semn discret cu mâna, dar nu primi niciun răspuns. Se întoarse spre Maria şi i-l arătă, acela a fost la mine. O parte se aşezară la masa din faţă, printre care bărbatul cu părul alb şi directorul spitalului, iar ceilalţi în sală, în primul rând de scaune.

Directorul spitalului se ridică şi, privind mai întâi către bărbatul în vârstă, din dreapta sa, iar apoi către sală, spuse:

— Daţi-mi voie să vă prezint pe tovarăşul profesor doctor

docent Mateescu, directorul general al Institutului de fizică. Tovarăşe profesor, vă rog să luaţi cuvântul, şi se aşeză.

Directorul institutului mulţumi pentru prezentare şi ceru voie să vorbească de jos, pentru că nu suntem la o şedinţă, spuse el, apoi îi prezentă pe colaboratorii săi din sală, adjuncţi, şefi de laboratoare, cercetători ştiinţifici.

— După câte ştiu, nu aţi fost informaţi, decât foarte vag, despre natura şi caracterul fenomenelor neobişnuite pe care unii dintre dumneavoastră le-aţi trăit ieri după-amiază. Am să încerc să vă prezint cauza comună a acestor întâmplări, în măsura în care am ajuns să o cunoaştem şi noi. În mână ţinea un stilou cu capac aurit şi-l răsucea din când în când. Continuă părând că se depărtează de subiect. Dacă dumneavoastră nu aţi dormit în noaptea asta, noi cu atât mai puţin nu ne-am odihnit. De când s-a dat alarma am uitat de noi şi am trăit într-o tensiune maximă, de care nu am scăpat, mărturisesc, nici acum în întregime. Eu unul n-aş dori pentru nimic în lume să mai trec prin aşa ceva. Se opri aşteptând o confirmare din partea colegilor săi, aşezaţi alături. Apoi continuă. Unul din colectivele institutului nostru se ocupă de studierea unor caracteristici mai puţin cunoscute ale *timpului,* la diferitele nivele de organizare ale materiei. Pe baza unor ipoteze originale au fost puse la punct o serie de experienţe. Una dintre acestea e cauza necazurilor de ieri. Probabil că un factor scăpat din vedere a mutat o parte a câmpului energetic special – ale cărui proprietăţi urmau să fie cercetate – din zona stabilită iniţial, în zona blocului în care locuiţi dumneavoastră. Aţi devenit astfel subiecţii involuntari ai unei călătorii temporale. Desigur, veţi pune întrebarea, foarte justificată, în ce direcţie s-a desfăşurat această călătorie spre trecut sau spre viitor? Răspunsul este acesta: călătoria a avut loc în *prezent!*

Dacă doriţi o comparaţie, a călători în trecut sau în viitor este ca şi cum ai merge în susul sau în josul unui râu, până într-un anumit loc – apa semnificând scurgerea timpului – şi de acolo te-ai urca într-o barcă lăsându-te în voia curentului. Situaţiile nu sunt identice, evident, dar ajută să vă formaţi o imagine. Ieri aţi fost într-o stare specială care v-a permis să faceţi mai multe lucruri deodată, aţi avut pentru scurt timp o existenţă mai bogată, mai interesantă. Conform calculelor noastre, deplasarea în timp nu are repercusiuni negative asupra organismului uman,

deşi există o serie de ceasuri biologice care ar putea fi dereglate. După cum mi s-a spus, investigaţiile făcute astăzi nu au semnalat nimic anormal la niciunul din subiecţii experienţei. Deci nu aveţi de ce să vă îngrijoraţi.

În continuare veţi mai rămâne o zi sau două pentru a fi supuşi şi altor analize şi teste, apoi, dacă nu apare nimic, veţi putea merge acasă să vă reluaţi viaţa obişnuită, bineînţeles nu înainte de a ne prezenta în scris o relatare cât mai amănunţită despre tot ceea ce aţi făcut şi aţi simţit în cursul după-amiezei de ieri. Cercetătorii institutului nostru vă vor ajuta, iar acolo unde va fi necesar vă vor pune câteva întrebări suplimentare, pentru clarificarea cât mai deplină a tuturor aspectelor ce prezintă interes din punctul nostru de vedere. Dacă doriţi să aflaţi şi alte amănunte, suntem gata să vă răspundem.

Nelu Popescu era năucit. Privea la toţi acei oameni din jurul său, fără să-i scape vreun cuvânt sau vreun gest, şi nu-i venea totuşi să creadă. Nu prea înţelesese ce explicase profesorul, deşi îl urmărise foarte atent. O, Doamne! îşi zise, de necrezut! Ce zi mare! Numai de n-aş uita ce ni s-a spus acum, să apuc să trec totul în jurnal, numai de n-aş uita ceva. Era fericit, cu Maria alături.

Studentul se ridică în picioare atrăgând atenţia tuturor:

— Aş vrea să vă pun o întrebare. Puteţi să-mi explicaţi de ce unii locatari din bloc au suferit efectele acestei experienţe iar alţii nu? De asemenea, după câte ştiu eu, există cel puţin o persoană, şi se uită involuntar la Maria, care nu a ajuns în zona blocului, deci a câmpului de energie specială şi totuşi a efectuat o călătorie temporală, de ce?

Unul dintre şefii de laboratoare se sfătui în şoaptă cu profesorul Mateescu, apoi răspunse scurt:

— Din nefericire nici noi nu ştim. Este un fenomen la care nu ne-am aşteptat, urmează să cercetăm. Poate este necesară o anumită compatibilitate între subiecţii vii şi câmpul temporal, ceva în genul unei corespondenţe de frecvenţă, nu ştiu. Situaţia cealaltă este cu atât mai surprinzătoare şi, pentru moment, inexplicabilă. Pentru identificare şi cercetarea unor asemenea fenomene, după cum spunea şi profesorul Mateescu, vă rugăm să ne acordaţi tot sprijinul. Ajutorul dumneavoastră este de nepreţuit.

— Aş dori să mai aflu un lucru, spuse studentul, prinzând

curaj, noi, cei care am călătorit în prezent, suntem în momentul de faţă mai tineri sau mai în vârstă decât dacă nu am fi făcut această călătorie?

Nelu Popescu îl privi admirativ pe student. Uite la ce s-a gândit. Lui nu i-ar fi trecut niciodată prin cap să pună o asemenea întrebare.

De data asta răspunse profesorul Mateescu:

— Depinde cum priviţi lucrurile. Din punct da vedere obiectiv, să zicem al unui observator exterior, timpul subiectului nu se modifică, subiectul nu devine nici mai tânăr nici mai bătrân. Modificarea pe care o observă este de altă natură, nu mai puţin extraordinară: subiectul îi va apărea multiplicat, în două, trei sau poate mai multe exemplare. Deci, pentru un observator obiectiv, călătorul temporal în prezent va părea în mai multe locuri deodată. Nu cunoaştem însă factorii care determină numărul multiplicărilor şi mărimea ariei de răspândire a lor. Din punct de vedere subiectiv, „călătorul în prezent” ar trebui să îmbătrânească, deoarece trăieşte mai multe vieţi în acelaşi timp. Deplasarea temporală îi apare ca o succesiune de stări normale şi, dacă nu ar fi unele amănunte, nici nu şi-ar da seama că se întâmplă ceva neobişnuit.

Pentru a şti dacă îmbătrânirea se produce într-adevăr sau nu, ar fi necesară o experienţă aparte. Suntem doar la început de drum. Mă întreb dacă nu cumva starea noastră „obişnuită” este o excepţie în univers, dacă nu cumva ea este anormalul?

Nelu Popescu agită mâna, vrând să întrebe ceva. Profesorul îi făcu semn.

— Aş vrea să ştiu dacă s-a vorbit la serviciu, nu aş vrea să avem neplăceri, ştiţi cum sunt şefii… se opri dându-şi seama că se adresa, de fapt, unor şefi.

— S-a luat legătura cu conducerile întreprinderilor şi totul s-a aranjat. Nu veţi avea nicio problemă. Dacă totuşi se va întâmpla ceva, vă rog să ne anunţaţi imediat şi vom interveni, spuse profesorul Mateescu. Dacă nu mai sunt întrebări, continuă el, vă mulţumesc pentru atenţie. La revedere.

Şedinţa se terminase. Călătorii temporali se îndreptară în grupuri mici spre sala de mese, comentând cu însufleţire ceea ce aflaseră despre propria aventură. Pacienţii obişnuiţi, suferind de boli comune, îi priveau de după masca lor, ca pe un grup de turişti nepăsători. Nu vor rămâne decât puţin, vor pleca de

îndată ce se vor plictisi. Păreau veniţi în vacanţă; nu aveau de luat medicamente, nici injecţii, nu aşteptau să fie operaţi, era un fel de joacă de-a spitalul. Trecură pe coridoarele lungi, întortocheate, enigmatice cu atâtea uşi, luminate ziua doar pe la capete, unde se aflau ferestre mari, cât coridorul, şi în dreptul cărora adevăraţii bolnavi găseau plăcerea de a sta în orele liniştite de după-amiaza, uitându-se în jos la circulaţia străzii, ca într-o prăpastie. Trecură urmăriţi din spatele uşilor, din paturi sau de după colţuri, stârnind curiozitatea, dar sporovăiala lor se stinse fără să se petreacă nimic.

Din mulţimea de voci ce se amestecau, formând un zgomot monoton, Nelu Popescu surprinse un glas venind din afara grupului lor, era sigur de asta, rostind foarte clar, dar încet, ceva ce i se păru a fi o sentinţă: „nici în vis n-or să-şi dea seama că explicaţia e cusută cu aţă albă”. Când înţelese cu adevărat ce se ascundea în spatele acestor cuvinte, privi în jur, dar nu era nimeni, doar uşa întredeschisă a unui cabinet. De acolo venise glasul. Se desprinse de ceilalţi, bătu şi intră. Înăuntru se aflau două asistente. Se opriră brusc din discuţie şi se întoarseră spre el. Nu ştia ce să spună, ajunse acolo parcă împins de cineva.

— Nu vă supăraţi pentru curiozitatea mea, v-aş ruga să-mi spuneţi care explicaţie este cusută cu aţă albă?

— Nu înţeleg la ce vă referiţi, răspunse una dintre ele.

— Mi s-a părut că mai înainte aţi spus „explicaţia este cusută cu aţă albă” şi doream să ştiu despre ce este vorba.

— A, asta era, aţi înţeles greşit, chiar spuneam adineaori colegei mele că nu-mi explic unde am putut să-mi agăţ halatul şi că aş avea nevoie de puţină aţă albă ca să-l cos, şi-i arătă cu degetul o ruptură în dreptul buzunarului. Asta era, aţi înţeles greşit.

Nelu Popescu ieşi şi se grăbi să-şi ajungă din urmă colegii. În suflet rămase cu o îndoială, să i se fi părut numai?

După trei zile, aşa cum prevăzuse profesorul Mateescu, foştii călători temporali părăsiră spitalul, regretând micul concediu neaşteptat, se întorceau acasă refăcuţi, odihniţi, devenind pentru un timp centrul de atenţie al prietenilor, vecinilor, colegilor de serviciu şi al rudelor. Pe seama lor, în oraş, chiar şi în comunele din împrejurimi, circulau zvonuri care mai de care mai fanteziste, de la izbucnirea unei epidemii, la arestarea unei bande de falsificatori etc. Povestind fără înflorituri cele

întâmplate, spre nedumirirea lor, dezamăgiră pe cei veniţi să afle amănunte palpitante. Nesatisfăcuţi, ceilalţi se simţiră frustraţi şi înşelaţi în buna lor credinţă. Ar dori cu toţii un motiv, reflectă radical studentul, pentru a-şi manifesta comod şi fără riscuri dragostea faţă de aproapele lor greu încercat, pentru a-şi antrena şi menţine în formă propriul lor suflet mare şi încăpător, uşor de înduioşat. Interesul general scăzu brusc, iar când totul păru să se fi terminat, involuntarii călători temporali mai păstrau în inima lor o amintire plăcută, pe care o vor reînvia probabil mai târziu peste câţiva ani, în familie, la diverse ocazii.

Din nou acasă, din nou numai cu el însuşi, în prima seară, înainte de a se culca, îmbrăcat deja în pijamaua cu dungi albastre, Nelu Popescu deschise caietul pe care scria: „Jurnal personal vol. III”, conştient de propria sa valoare. Dacă nu ar fi avut ideea de a ţine un jurnal, toate aceste întâmplări şi situaţii minunate s-ar fi pierdut în timp fără ca urmaşii săi să se poată mândri cu el. Apăsă energic cu degetul mare butonul nichelat al pixului şi vârful pastei ieşi. Îl aştepta o muncă mai grea decât de obicei, trebuia să redea deodată trei zile din viaţa lui. Începu să noteze: „Chiar în noaptea în care scrisesem însemnarea precedentă am fost dus la spital, nu pentru că m-aş fi îmbolnăvit subit, ci pentru că făcusem, fără să vreau, ca şi alţi vecini din bloc, o călătorie temporală, adică o călătorie cu timpul, după invenţia extraordinară, unicat în lume, aşa cum ne-a spus un profesor, directorul Institutului de fizică. Am fost la spital pentru a vedea dacă suntem sănătoşi după călătorie. La toate consultaţiile s-a constatat că am un organism foarte puternic şi că n-am păţit nimic şi doctorii au spus „Bravo” şi m-au felicitat zicându-mi că şi ei ar dori o inimă ca a mea. Călătoria s-a desfăşurat fără incidente şi, dacă nu mi-ar fi spus, până la urmă nici nu aş fi observat, atât de bine au fost puse lucrurile la punct…”

NENUMĂRATE ŞANSE

Leopold Zaremba, obosit, lac de sudoare din cauza aglomeraţiei şi a căldurii de cuptor din autobuz, se opri în holul imobilului în care locuia şi respiră uşurat aerul răcoros. Se simţi mult mai bine, parcă scăpase de o povară imensă. Îşi şterse cu

batista faţa înroşită, apoi se aplecă încet, îndoindu-se cu greutate, în faţa şiragului de cutii poştale de un verde strident, aşezate asemeni unor cărţi în bibliotecă. Îşi apropie ochiul stâng de fanta aflată în dreptul lacătului său şi încercă să vadă dacă era ceva înăuntru. Nu aştepta nimic deosebit, poate de aceea se bucura mult de fiecare dată când cineva îşi amintea de el şi-i trimitea câteva rânduri întrebându-l de familie, de sănătate sau cerându-i veşti despre vechi cunoştinţe comune. Scrisorile veneau rar. Citindu-le, locuri şi întâmplări petrecute demult reînviau cu o putere amăgitoare; contururile imaginilor se dovedeau imprecise şi firave, destrămându-se atunci când încerca să o facă şi pe Mary părtaşă la bucuria lui. Deşi nu se putea spune că este bătrân, anii tinereţii, adică tot ce făcuse până la treizeci de ani când se căsătorise cu Mary, se situau într-un tărâm îndepărtat, miraculos.

În cutia de poştă descoperi un plic alb, obişnuit. Faptul că se mai afla acolo însemna că Mary nu se întorsese încă de la serviciu, întârzia probabil prin magazine. Leopold Zaremba lăsă jos geanta din piele de porc, uzată, înnegrită pe la colţuri, şi se scotoci prin buzunare în căutarea legăturii de chei. Alese cu grijă una dintre ele, micuţă, delicată şi deschise uşiţa cu un hârşâit metalic iritant. Plicul îi căzu de îndată în palma întinsă, pregătită. Îl întoarse şi citi nerăbdător numele expeditorului. Rămase surprins: era o scrisoare oficială din partea unei instituţii necunoscute, numele ei nu-i spunea nimic. Faptul îl indispuse în mod evident, făcând să dispară curiozitatea ce se ivise în primul moment. Deşi lucra într-un serviciu administrativ unde avea de-a face cu felurite înscrisuri oficiale, păstrase mereu o distanţă critică faţă de obiectul muncii şi deseori îşi ironiza colegii pentru migala fără orizont a strădaniei lor zilnice. Se supărau neînţelegând că în felul acesta el se ironiza în primul rând pe sine. Acum, ţinând plicul în mână, avea convingerea că va da peste o plictisitoare mostră de birocraţie.

Încuie la loc cutia poştală producând acelaşi zgomot imposibil. Porni încet pe scări. Când ajunse în faţa uşii gâfâia, deşi nu urcase mai mult de două etaje. Clădirea, o construcţie mai veche, nu avea ascensor.

În bucătărie, prăbuşit pe un taburet, desfăcu plicul. Scrisoarea conţinea câteva rânduri bătute la maşină, iar dedesubtul lor o semnătură indescifrabilă. „Să vedem ce vor”, îşi

zise şi începu să citească. După ce termină, rămase la fel de nedumerit ca la început. Se ridică brusc, uitându-se roată în căutarea a ceva, nu găsi, merse spre telefon, dar renunţă şi se aşeză din nou, de data aceasta pe canapeaua din camera de zi. Aşa îl găsi soţia, zece minute mai târziu.

— Nu puteai să pui masa şi să încălzeşti mâncarea? îl luă ea în primire după ce aruncase o privire prin uşa întredeschisă a bucătăriei. Leopold dădu din cap împăciuitor, părând să spună „lasă asta, sunt altele mai importante”.

— Uite, am primit o scrisoare, şi i-o arătă fluturând mâna deasupra capului.

— De la cine?

— Citeşte şi ai să vezi.

Mary luă foaia de hârtie şi citi stând în picioare, rezemându-şi coapsa de fotoliul din care o privea bărbatul ei, întors într-o parte ca să o vadă mai bine. Leopold era invitat să se prezinte a doua zi dimineaţa la un institut de viitorologie; textul lăsa să se înţeleagă că este vorba de o chestiune importantă şi urgentă privind situaţia sa în general, nimic mai mult. Ambiguitatea formulărilor, precum şi tonul neobişnuit de insistent îi nedumeri.

— O scrisoare oficială, ca atâtea altele, poate doar ceva mai amabilă… încercă Mary să minimalizeze lucrurile.

— Doar la prima vedere. Dar dacă ţii seama de faptul că nu am avut niciodată de-a face cu acest institut, că nici nu am auzit de el până acum, nu va mai apărea atât de normal. Nu găseşti că este totuşi cam ciudat – şi accentuă pe „totuşi” – ca dintr-o dată, cu totul pe neaşteptate, să aibă treabă cu mine? La urma urmei ar putea să fie vorba şi de o greşeală, dar, dacă nu este, ce crezi că ar putea fi?

— Habar n-am, dar nu trebuie să faci atâta caz. Ai să te duci acolo şi ai să afli.

Cu aceste cuvinte, din punctul ei de vedere, problema fusese rezolvată. Faptul că reuşise pentru moment să înlăture orice urmă de neplăcere, îi dădu un plus de energie.

— Hai să prânzim, spuse ea, întâmplarea asta mi-a mărit pofta de mâncare. Să ştii că îmi placi aşa neajutorat cum eşti în asemenea probleme. Ar trebui să-ţi vezi figura nenorocită, zău aşa, uită-te puţin în oglindă!

Leonard, surprins de remarcile ironice rostite la adresa lui, dădu din mână într-un fel care nu însemna nimic precis, cel mult

că auzise. Mary dispăru pe uşa bucătăriei şi curând se auziră zgomotele atât de familiare: foşnetul pachetelor scoase din plasă, sunetul metalic al tacâmurilor, un chibrit aprinzându-se… Leopold sesiză cu întârziere, uimit, doza de răutate din vorbele soţiei şi încercă să găsească o explicaţie sau o scuză.

*

Încăperea în care pătrunse, orientându-se după numărul prins deasupra uşii, părea o arhivă şi Leopold nu avea niciun motiv să nu creadă că aşa şi era, fiind plină cu rafturi ticsite de cărţi, de dosare burduşite, de registre şi de numeroase cutii de carton, al căror conţinut nici nu-l putea bănui.

În dreptul ferestrei, la o masă lipită de un dulap metalic, un tânăr îmbrăcat într-un halat alb scria aplecat asupra hârtiei. Se opri şi-l invită să se aşeze pe scaunul aflat de partea cealaltă a mesei.

Faptul că între ei era o diferenţă de zece – cincisprezece ani îi dădu lui Leopold un sentiment de siguranţă. Se pregăti prin urmare să asculte aproape părinteşte ceea ce avea să-i spună tânărul cercetător ştiinţific, după cum se recomandase. Acum îi părea bine că se ivise ocazia de a vedea din interior un asemenea institut. Câţi dintre colegii şi prietenii lui se puteau lăuda că au avut de „rezolvat” o „problemă” într-un asemenea loc!

— Vă rog să mă urmăriţi cu toată atenţia deoarece tema discuţiei noastre va fi mai puţin obişnuită, începu tânărul cercetător, de asemenea vă rog să aveţi convingerea că nu este vorba de o glumă. În cadrul unuia dintre programele noastre de prospectare a viitorului calculatorul ne-a furnizat, cu totul neaşteptat, o informaţie particulară ce nu are nicio legătură cu subiectul studiat. Această informaţie se referă în mod direct la dumneavoastră, aţi fost nominalizat. Ea este sigură, vă garantăm, dar, din nefericire, destul de vagă. Astfel, sunt în măsură să vă anunţ că într-un interval de o lună, o lună jumătate cel mult, în viaţa dumneavoastră va surveni o modificare bruscă. Cu tot regretul, în momentul de faţă nu putem preciza natura acestei schimbări. S-ar putea să fie, mă tem, chiar şi un accident de circulaţie, dar nu este exclusă nici o moştenire sau o promovare într-un post superior, să zicem, director. Mai mult nu vă putem spune în stadiul actual al calculelor. Vă rog să mă credeţi că se lucrează în continuare intens pentru a se obţine o

precizie sporită. Având de optat între *data* şi *natura* schimbării, pentru moment se acordă întâietate aflării datei, bineînţeles, cealaltă latură nu este neglijată total. Aţi fi preferat o inversare a priorităţii? Pentru noi prezentaţi un interes deosebit deoarece este primul caz de acest gen şi dorim să elucidăm modul în care calculatorul a ajuns la această informaţie, este un domeniu cu totul nou. Apoi, să nu uităm, avem obligaţia morală de a face totul pentru a vă ajuta să evitaţi un eventual eveniment neplăcut.

— De unde şi până unde aţi ajuns la o asemenea concluzie, pe care mă abţin să o calific? întrebă în parte nedumerit, în parte revoltat Leopold Zaremba. Cercetătorul fu nevoit să repete explicaţiile, încercând de data asta să fie cât mai clar cu putinţă.

— De aceea, vă rugăm să aveţi amabilitatea de a colabora cu noi: dumneavoastră să ne ţineţi la curent cu ceea ce vi se întâmplă şi cu ceea ce intenţionaţi să faceţi pentru preîntâmpinarea unui eventual pericol, iar noi ne vom strădui să obţinem în timp util şi alte informaţii, mai detaliate, pe care vi le vom comunica imediat. Aveţi deplina libertate de acţiune, noi ne vom mulţumi doar să observăm.

— Bine, sunt de acord cu tot ceea ce aţi spus, dar de ce tocmai eu, pe altcineva nu aţi putut găsi?

Cercetătorul rămase descumpănit şi tăcerea se aşternu penibilă între cei doi. După câteva momente redeveni stăpân pe situaţie. Faţa i se ilumină într-un zâmbet larg, excesiv de binevoitor, mascându-şi astfel ironia.

— Sigur că da, aveţi tot dreptul să puneţi o asemenea întrebare, este foarte adevărat. Mai mult, să ştiţi că şi noi ne-am gândit la fel; de ce tocmai dumneavoastră şi nu altcineva, bunăoară, de ce să nu fi fost chiar eu acela, credeţi că nu mi-ar fi convenit? Din păcate nu am găsit răspunsul. Singur calculatorul electronic ar putea să ne spună, dar nu a făcut-o până acum. Nu ne rămâne decât să aşteptăm, dar nu cu braţele în sân, trebuie să acţionăm neîntârziat.

Tânărul vorbea atât de sigur, era atât de convingător prin toată atitudinea sa, încât Leopold Zaremba se îmbună. Ceva tainic, misterios şi extraordinar îşi făcu apariţia în mintea sa, înfiorându-l la fel ca atunci când asculta întâmplări şi fapte de nedesluşit cu spirite şi strigoi veniţi în lumea oamenilor. În acele momente se îndoia de tot ceea ce fusese sigur şi lumea i se

părea guvernată de legi de nepătruns.

Părăsi clădirea institutului îngândurat, fusese pus în încurcătură de această situaţie bizară şi complicată în acelaşi timp. El era omul lucrurilor limpezi, directe; dacă unu şi cu unu fac doi, restul nu mai contează, urmează de la sine. Ar fi vrut să se sfătuiască, să ceară o părere. Căută să formuleze în gând ceea ce îl frământa, dar constată cu nemulţumire că nu găsea cuvintele potrivite. Aşa ceva nu i se mai întâmplase niciodată. „Poate din cauza emoţiei, presupuse el, sunt doar tulburat, voi face câţiva paşi pe jos şi mă voi linişti”.

Ajuns în dreptul unei agenţii de jocuri de noroc, îşi aduse aminte de biletul primit cadou din partea colegilor de serviciu cu ocazia sărbătoririi zilei sale de naştere. Neîncrezător, dar cu o secretă speranţă, gata totuşi să-şi afle salvarea în glumă, începu să caute cu înfrigurare cifrele aflate pe hârtia din mâna sa în tabelul oficial; agitaţia sa creştea pe măsură ce numerele, unul după altul, se dovediră a fi câştigătoare. În sfârşit, venise şi clipa când va putea să-şi îndeplinească dorinţe şi proiecte amânate de nenumărate ori, cu părere de rău, din lipsa banilor necesari. Ca niciodată simţi un gol imens în inimă şi mâna se duse la piept încercând să-i vină în ajutor.

Când îşi reveni, intră în încăperea mică a agenţiei, pustie la acea oră matinală. Vânzătoarea apăru de după o perdea albastră, mestecând încă.

— Am un bilet câştigător, spuse bâlbâindu-se, deşi încerca să se comporte cât mai normal, chiar să pară indiferent; avea oroare de spectacolul stradal dat în faţa unor necunoscuţi amatori de lucruri senzaţionale. Ce formalităţi sunt necesare pentru a primi premiul?

Vânzătoarea îl cercetă cu suspiciune, luă biletul, verifică numerele bifând cu un creion al cărui capăt începu să tremure uşor, apoi examină suprafaţa hârtiei, pe o parte şi pe alta, pentru a se convinge că nu existau ştersături, că nu era vorba de un fals şi în final i-l înapoie punându-l pe masă.

— Sunteţi un om norocos, aţi câştigat un premiu mare! Să vă iasă toate numerele, şi încă în ordine, este un lucru rar. Ah, de ce nu sunt în locul dumneavoastră! Se opri dându-şi răgaz să savureze această frumoasă posibilitate. Privirea îi reveni în lumea aceasta şi se opri asupra lui Leopold, încercând să descopere ceva deosebit, vreo transformare datorată biletului

câştigător sau vreun semn aparte, caracteristic oamenilor norocoşi.

— Trebuie să mergeţi la sediul central, acolo se vor întocmi toate formalităţile şi vi se va înmâna premiul. Sunteţi căsătorit?

— Da.

— Aveţi copii?

— Nu…

La sediul central, o clădire veche, impunătoare, întunecoasă şi rece, un funcţionar slab, mărunt, antipatic, invidiindu-i metafizic pe toţi fericiţii câştigători, cărora li se simţea fără îndoială superior, îi luă biletul şi actul de identitate cu o afişată neîncredere. După minuţioase verificări, timp în care Leopold stătu încordat, frământându-se de parcă ar fi fost vinovat, ca şi cum exista riscul să se descopere fapta sa reprobabilă, funcţionarul, lăsând impresia că-i face o favoare, îi întinse un formular pentru a-l completa:

— Sper că ştiţi ce premiu aţi câştigat?

— O sumă de bani, dar nu cunosc valoarea…

— Nici vorbă de aşa ceva, aceasta a fost o loterie specială. Premiul constă într-o modificare, la alegere, a trecutului dumneavoastră considerat de la data naşterii până în momentul terminării extragerii, adică al scoaterii din urnă a ultimului număr câştigător. În formular trebuie să specificaţi clar, cu litere de tipar, dorinţa dumneavoastră. Pe masă, sub sticlă, aveţi drept model un formular gata completat. E de presupus că alegerea pe care o veţi face va fi rezonabilă şi nu veţi cere lucruri evident imposibile, mă abţin să dau exemple pentru că văd că sunteţi un om cu pregătire, sper că aţi înţeles?

Ochelarii funcţionarului alunecaseră până spre vârful nasului şi Leopold se întrebă oarecum alarmat dacă nu exista pericolul ca ei să cadă.

— Sper că nu veţi cere un lucru ce contravine Codului Penal, insistă funcţionarul. Oricum, juristul nostru va trebui să-şi dea… Vocea i se stinse brusc şi, după câteva clipe, în care faţa i se congestionă de parcă s-ar fi asfixiat, tuşi prelung, cu vădită uşurare. Îi făcu semn că poate să plece.

— Dar dacă nu am nicio dorinţă? întrebă Leopold, mai mult ca să-l încerce şi, totodată, să câştige timp.

— Nu există persoană care să nu dorească să fi acţionat la un moment dat altfel decât a acţionat, ori un anumit lucru să se fi

petrecut altfel decât s-a întâmplat, decretă funcţionarul din spatele ghişeului. Cine afirmă că este pe deplin mulţumit poate fi sau mincinos sau sărac cu duhul. Din cauza aceasta consider organizarea unei asemenea loterii drept o binefacere, iniţiativa particulară nu are decât de câştigat. Apropo, deoarece îmi sunteţi simpatic, vă mai fac o recomandare, nu uitaţi să daţi dovadă de modestie atunci când veţi formula cererea dumneavoastră, face bună impresie asupra ziariştilor şi, în general, asupra publicului.

— Trebuie să o completez acum, imediat?

— Nu, mai aveţi timp de gândire o săptămână. După expirarea acestui interval, dacă nu aţi predat formularul, premiul se anulează. Pe de altă parte, cererea odată depusă, opţiunea dumneavoastră nu se mai poate modifica; aşa că, gândiţi-vă bine înainte, ar fi păcat să irosiţi o asemenea ocazie. O a doua nu veţi mai întâlni.

Leopold împături cu grijă formularul şi-l puse în buzunarul de la piept. Salută şi plecă.

La birou, nu se ştie cum, toată lumea aflase că biletul primit în dar de Leopold era câştigător. Fu nevoit să promită că, după program, va face cinste tuturor la grădina de vară a restaurantului din apropiere. Mai mult de gura colegilor, păţiţi în alte asemenea ocazii, fu nevoit să meargă până acolo şi să rezerve o masă, nu înainte de a se împrumuta de nişte bani pentru a face faţă situaţiei.

Ideea de a sărbători evenimentul fusese inspirată, mica reuniune se dovedi reuşită, se simţiseră minunat, ca la toate întâlnirile de acest fel, organizate în grabă. Petrecerilor organizate minuţios le lipseşte din vitalitate, din farmec, sunt artificiale, de exemplu, Revelionul. Te hotărăşti cu o lună înainte unde şi cu cine ai să-l faci. Aştepţi de fiecare dată să fie un moment deosebit, dar îţi dai seama că nu a fost decât un chef, ca atâtea altele, înecat în băutură şi fum, dans şi mâncare. Ar merita, medită el în continuare, să se scrie un tratat serios, de sute de pagini, poate chiar în două volume, cu ilustraţii, cu un index tematic şi unul de autori, precum şi o bibliografie vastă, care să se intituleze foarte doct „Estetica petrecerilor”. Ar trebui să înceapă neapărat cu două capitole de istorie, „Istoria petrecerilor” şi „Istoria teoriilor despre petreceri”. Pe baza acestei lucrări s-ar putea scoate apoi şi un compendium

accesibil tineretului. Era de mirare cum de un domeniu atât de important al vieţii sociale şi individuale a atras atât de puţin atenţia teoreticienilor, sau aceştia se mulţumesc doar cu studiul şi cercetarea empirică, ha, ha, ha!

Dat fiind că ideea îi aparţinea, ar putea să se apuce de lucru şi să o realizeze chiar el. Posibilitatea aceasta, apărându-i foarte ademenitoare, îl umplu de entuziasm.

Coborând din autobuz îşi dădu seama că proiectul era mult prea vast, prea greu pentru forţele şi timpul său liber. Ar fi trebuit să lucreze un an, doi citind prin biblioteci, pe urmă să redacteze şi să bată la maşină manuscrisul; păi numai să baţi la maşină câteva sute de pagini îţi ia o grămadă de timp! Însemna să renunţe la distracţii şi plăceri, chiar dacă nu de tot, dar la cele mai multe, iar în final nici nu era sigur că o să i se publice lucrarea…

Acasă îşi găsi soţia aşteptându-l îngrijorată din cauza întârzierii neanunţate. Îi povesti, volubil, cu lux de amănunte, despre biletul câştigător, despre ciudatul premiu şi despre mica escapadă, firească, împreună cu colegii de birou, la o bere, în cinstea evenimentului.

Uitară amândoi, furaţi de discuţie, el să mai amintească, iar ea să mai întrebe despre povestea cu institutul de viitorologie. Încercară să se dumirească împreună ce ar însemna „rectificarea trecutului” şi care ar putea fi consecinţele unui asemenea act. Ea îi spuse, în cele din urmă, că îl lasă pe el să hotărască dacă acceptă sau nu premiul dar, dacă îl acceptă, va trebui să fie şi ea de acord cu acea porţiune din trecut pe care vrea să o modifice; faptul că este vorba numai de trecutul lui nu contează, deoarece orice modificare, după câte îşi dă seama, va influenţa mai mult sau mai puţin prezentul, care, fără îndoială, este şi al ei.

Chiar şi fără asemenea argumente Leopold ar fi cerut sfatul nevestei sale, dar modul ultimativ în care îi fusese adusă la cunoştinţă această dorinţă, în parte îndreptăţită, gândea el, îl deranjă şi tăcu o vreme, nedorind să încarce atmosfera, apoi spuse că se va mai gândi dacă acceptă sau nu premiul şi ieşi pe balcon; încăperea i se păruse deodată prea mică, apăsătoare. Senzaţia fusese atât de acută, încât se întrebă dacă nu avusese un acces de claustrofobie. Încercă să găsească în vreun colţ al memoriei o amintire în care să recunoască starea de apăsare de

mai înainte.

Începuse să se însereze. Aerul, încins de zăpuşeala zilei, mai era cald şi la ora aceea. Va mai trebui să treacă o oră, poate două, până când se va simţi răcoarea binefăcătoare a nopţii. În schimb, ţânţarii îşi făcuseră deja apariţia.

Telefonul sună scurt, doar o dată. Auzi vocea lui Mary venind de undeva departe, nu încercă să înţeleagă ce spune. Era mulţumit că o ştie în casă, în casa lor, vorbind la telefon, la telefonul lor. O scenă banală, dar, în acele momente, îl făcea să se simtă în siguranţă.

— Leo, te caută prietenul tău Bobby.

Mary ieşise şi ea pe balcon; o uşoară pală de vânt îi văluri fusta.

— Salut, voiam să văd dacă eşti acasă, să nu cobor două etaje degeaba, am să-ţi propun ceva interesant.

— Te aştept.

Peste câteva minute Bobby apăru plescăind cu sandalele sale de plajă.

— Fii atent despre ce este vorba. Ţi-am mai povestit despre şeful meu şi cercetările sale privind inducerea artificială la om a unor talente şi aptitudini diferite. Ieri, îmi zice: „Bobby dragă, am reexaminat programul nostru şi am constatat că avem un loc disponibil, am putea să mai „tratăm” încă o persoană, aşa îi place lui să spună deşi, după părerea mea, nu este chiar un tratament. Ai putea, a continuat el, să găseşti un amator?” Atunci, pe loc m-am gândit la tine. Ce zici, te interesează?

— M-ai luat prea repede, nu ştiu ce să zic…

— Ştii de ce m-am gândit la tine şi nu la altcineva? Pentru că eşti mai altfel decât ceilalţi. Cunoşti mai multe, ai o altă situaţie, într-un cuvânt, ai alt orizont şi ai şti ce talent să-ţi alegi şi ce să faci cu el ca să te ajute mai mult. După cum zicea şi profesorul, aceste operaţii trebuie să aibă nu numai o finalitate particulară, adică să facă plăcere doar unei singure persoane care să-şi ia nasul la purtare, ci întregii colectivităţi din care facem cu toţii parte.

— Îţi sunt recunoscător că te-ai gândit la mine şi îţi mulţumesc. Nu cred că pot să dau acum un răspuns. Lasă-mi un timp de gândire, dacă este posibil. Spune-mi te rog, ce obligaţii voi avea după aceea, pentru că, presupun, există anumite obligaţii, se va semna vreun contract?

— Nici vorbă de contract, nu ne place birocraţia, ne mulţumim doar cu un simplu angajament verbal că în limitele timpului disponibil vei exersa talentul căpătat şi că periodic vei veni la control. Asta este tot, un fleac pe lângă ceea ce poţi câştiga. Eu te sfătuiesc să nu pierzi această şansă. În trei zile, cel mult, am nevoie de răspunsul tău, altfel va trebui să caut pe altcineva. Acum am plecat, vreau să prind filmul de la televizor. Gândeşte-te bine!

Leopold închise uşa, dar lipăiturile sandalelor de plastic pe cimentul palierului şi al scărilor continuau să se audă.

Dimineaţa următoare se sculă obosit după ce în ultima parte a nopţii mai mult se chinuise decât reuşise să doarmă; îl supărase o durere nu prea ascuţită, nu prea tare, dar apăsătoare şi continuă în dreptul omoplatului. Căutase o poziţie mai bună întorcându-se când pe spate, când pe burtă, când făcându-se ghem, dar nu reuşi decât să o trezească pe Mary în câteva rânduri. Zbârnâitul ceasului deşteptător îi aduse puţină alinare. Se ridică din aşternut, curios să vadă dacă, stând pe marginea patului, durerea va dispărea sau nu. Propriu-zis nu era o durere, ci mai mult o apăsare, de parcă i-ar fi pus cineva o greutate sub omoplat. Avea senzaţia că dacă un chirurg ar tăia cu bisturiul în zona aceea, ar putea foarte lesne să scoată dinăuntru ceea ce îl jena atât de tare. Să fie o tumoare? Stăpânit de gândul acesta se îndreptă spre baie. Trebuia să meargă urgent la un doctor, chiar în dimineaţa aceea, va telefona la serviciu şi le va spune că nu se simte prea bine, nu aveau mult de lucru la începutul lunii şi putea să lipsească două-trei ore.

Doctorul îl ascultă cu răbdare, apoi îi ceru să se dezbrace şi-l consultă cu atenţie. Se cunoşteau de mai multă vreme, dar nu ajunseseră în stadiul de adevărată prietenie, deşi fuseseră împreună de mai multe ori la pescuit pe bălţile aflate în apropierea oraşului, la câţiva kilometri. Poate că, de la o anumită vârstă, te legi mai greu de cineva şi nu-ţi deschizi sufletul atât de uşor.

— Nu e nimic grav, spuse medicul, nu ai decât o nevralgie pe bază nervoasă. Scoate-ţi prostiile din cap, nu este ceea ce crezi tu. Îţi trebuie odihnă şi linişte. În câteva zile îţi va trece. Ţi-aş recomanda să mergi în concediu la o cură într-o staţiune de munte. Şi, dacă n-ai nimic împotrivă, ţi-aş mai face o recomandare. Sistemul tău bioenergetic este puţin deranjat, ca

al tuturor oamenilor de altfel, nu te speria, doar ceva mai mult, o idee. Recent, chiar în oraşul nostru, un medic, pornind de la sugestia unui text antic, a pus la punct un nou tratament prin acupunctură, tratament ce dă rezultate excepţionale. Organismul omului se comportă din punct de vedere energetic asemeni unei maşini ce lucrează cu un randament destul de mic. O bună parte din energie se risipeşte pur şi simplu, fără să aducă niciun folos. Din această cauză omul este nevoit să consume o cantitate mult mai mare de alimente decât în cazul în care ar avea un randament energetic sporit. Alimente multe înseamnă implicit substanţe toxice mai multe şi un efort mai mare din partea organismului pentru eliminarea sau contracararea efectului lor. De la aceşti doi factori, acumularea de toxine şi efortul crescut ni se trag toate necazurile organismului. Tratamentul bazat pe noua concepţie reuşeşte să regleze în aşa fel metabolismul energetic, încât să elimine cea mai mare parte a pierderilor. Se realizează astfel un câştig inestimabil de sănătate şi de viaţă, se apreciază că durata medie a vieţii va creşte cu aproape douăzeci de ani!

Leopold nu realiză din primul moment avantajele ce i se ofereau. Întotdeauna se întâmpla la fel. Când era pus în faţa unei situaţii cu totul neaşteptate, simţurile sale rămâneau neputincioase, iar inteligenţa, preţuită în alte ocazii, îl înşela. „Ai structura unui timid”, îi spusese o femeie, o profesoară de liceu, după ce luase ea iniţiativa, dar asta se întâmplase demult.

— Eu l-am urmat acum două luni. Eşti primul căruia îi mărturisesc, nici nevastă-mea nu ştie, continuă medicul, şi nu dintr-o altă cauză decât dintr-o jenă, destul de greu de explicat. Ştii doar cum este cu noul, întotdeauna i se caută interpretări care să ducă la semnificaţii peiorative. Acum mă simt excelent, uită-te la mine, nu regret pasul făcut; sunt necesari şi deschizători de drum. Singurul inconvenient decurge din faptul că trebuie să mă ascund de nevastă-mea până o pregătesc să accepte ideea. O masă copioasă, aşa cum pregăteşte ea duminica, răzbunându-se pe prânzurile din cursul săptămânii, servite în oraş, îmi ajunge pe trei zile. Gândeşte-te la câte stratageme sunt nevoit să recurg pentru a nu trezi acasă vreo bănuială. Dar merită. Dacă te hotărăşti, am să te recomand. Acum, la început, nu este înghesuială şi merge destul de repede. Când te hotărăşti, dă-mi un telefon sau, mai bine, caută-mă.

Leopold ieşi din policlinică şi o luă imediat spre dreapta, aproape automat. Porni pe bulevard ţinându-se cât mai aproape de vitrinele magazinelor, fără să le acorde însă atenţie, ocolindu-i pe cei opriţi să privească mărfurile expuse. Avea o ţintă precisă: serviciul, dar nu se grăbea; şeful său era un om înţelegător. În general nu profita de această calitate sau slăbiciune a sa, aşa că acum îşi putea permite să meargă pe jos şi să-şi adune gândurile. Avea sentimentul că o anumită mişcare inefabilă, la care participa şi el involuntar, se accelera; evenimentele începuseră să se precipite. „Sunt oare singurul vizat, singurul care constată şi suportă efectele? Dar de fapt ce se întâmplă, există vreun element comun care să unească cele trei… nici nu ştia cum să le spună, petrecute în ultimele două zile? Mai întâi prefigurarea neobişnuită a viitorului său personal, apoi ofertele nemaiîntâlnite de a-şi rectifica trecutul şi de a i se induce sau transplanta un talent, iar acum posibilitatea de a-şi regla dinamica energetică a propriului său organism, chiar a acestei mase de carne şi oase ce se deplasa într-o poziţie verticală în spaţiul străzii. Privi în jos şi îşi văzu picioarele păşind; şosetele şi sandalele i se părură lucruri de-a dreptul caraghioase. Se gândise vreodată că el însuşi ar putea să nu fie decât o foarte bună maşină, nu-şi amintea oare de acea emisiune TV în care fusese prezentat un robot păşitor, nu era o diferenţă prea însemnată. La ce foloseau toate astea, amintirile sale şi ceea ce vedea în fiecare clipă, şi ceea ce înţelegea în fiece moment? De unde să-şi înceapă gândul asupra lumii?”

Acum, când reuşise să formuleze concis şi clar dilema sa, când reuşise să o înghesuie în câteva cuvinte, văzând-o aşa redusă i se păru că nu-i mai aparţine lui personal, ci întregii omeniri. Eliberat de povara acestei răspunderi imense şi de neînţeles, se linişti. Dar ce gânduri năstruşnice îi treceau prin cap, iar o luase razna! Cum de se putea gândi la asemenea aiureli!

Se dezmeticise în faţa intrării unui supermagazin. Îşi spuse că ar trebui să cumpere un cadou pentru Mary, ca să şteargă urma de neînţelegere din discuţia avută ieri seară. Se opri la cosmetice şi alese crema ei preferată. Era singurul bărbat printre femei. Se duse la casă şi plăti. Casieriţa aruncă o privire asupra bonului eliberat de maşină, zâmbi într-un fel ciudat, nepotrivit cu împrejurarea, de parcă şi-ar fi amintit o anecdotă,

îl rugă să aştepte puţin, apoi se ridică în picioare şi făcu semn cu mâna unei persoane nevăzute din mulţimea cumpărătorilor. După câteva momente se apropiară de Leopold doi bărbaţi distinşi, unul mai în vârstă, celălalt mai tânăr. Se prezentară, erau directorul şi directorul adjunct al supermagazinului.

— Avem deosebita plăcere de a vă anunţa că sunteţi cumpărătorul nostru cu numărul 10.000.000. Pentru întreg personalul este o bucurie şi o cinste că aţi venit să cumpăraţi de la magazinul nostru. Direcţiunea vă mulţumeşte şi vă roagă să primiţi un cadou: un costum şi câteva cămăşi realizate dintr-un material excepţional: nu este necesar nici să le spălaţi, nici să le călcaţi, îşi păstrează mereu prospeţimea, indiferent dacă le purtaţi sau nu. Este un produs nou pe care îl lansăm chiar cu această fericită ocazie.

Între timp apăruseră doi ziarişti, un fotograf şi un reporter radio, probabil preveniţi din vreme. Se îndreptară spre raionul de confecţii bărbăteşti unde Leopold fu invitat să-şi aleagă costumul pe care-l doreşte. În jurul lor se formase un cerc de curioşi şi gură cască.

Se fotografiară cu toţii, în grup, directori, ziarişti, şefi de etaje şi raioane, vânzători şi cumpărători, avându-l pe Leopold în mijloc, pierdut cu cele două mari pachete în braţe.

Fu felicitat încă o dată, îndelung, de către reprezentanţii supermagazinului, prilej de noi fotografii. I se promise şi lui o serie care îi va fi expediată acasă… Acum putea să plece; trebuia să se grăbească, întârziase prea mult de la serviciu. Ieşi cu pachetele frumos ambalate, urmărit de privirile celorlalţi cumpărători. Oricare dintre ei ar fi putut să fie în locul câştigătorului, numai puţin noroc să fi avut. Vânzătorii lămuriră clienţii că magazinul premiază fiecare al milionulea cumpărător; vor mai exista ocazii, se cerea doar răbdare.

Leopold duse mai întâi pachetele acasă. La serviciu, se grăbi să povestească ce i s-a întâmplat la magazin, gândindu-se că este de preferat să afle de la el, într-o variantă convenabilă, decât să se audă din altă parte, din ziar de exemplu, deformată cine ştie cum. Vestea produse reacţii diferite, unii nu voiau să creadă, zicând că este o păcăleală, iar alţii zâmbeau strâmb, revoltaţi de nedreptatea hazardului.

— Ieri, lozul cel mare, azi, premiat de supermagazin, cine ştie ce-ai făcut tu când erai mic… încercă să glumească cineva fără

să stârnească hazul nimănui. Se întoarseră la treburile lor, fără să mai comenteze cele întâmplate.

A doua zi, intrând în birou după ce fusese plecat într-o altă secţie, un coleg îi spuse:

— Ai fost căutat de cineva de la Institutul de viitorologie, spunea că o să mai revină sau, dacă poţi, să-l cauţi tu.

— Dacă mai sună, să-i spuneţi, îşi anunţă el colegii, că nu sunt aici, sunt plecat în delegaţie, în concediu, că m-am îmbolnăvit, că mi-am dat demisia, sau ce vreţi. Nu vreau să mai aud de nimic, m-am săturat!

Mai târziu telefonul sună şi cel care ridicase receptorul îl chemă pe Leopold.

— Doar te-am rugat să spui că nu sunt aici, rosti acesta enervat, cu vocea scăzută, căutând să se stăpânească, nu puteai să faci atâta lucru pentru mine?

— Nu te supăra, dar este o „voce blondă”, nu a soţiei tale, e o altă *persoană* şi cred că te interesează.

— Habar n-am cine ar putea fi şi mai scuteşte-mă de aluziile tale răsuflate… Alo, Zaremba la telefon…

— Bună ziua, îmi pare bine că v-am găsit. Revista „Artă şi ambianţă” doreşte să vă facă o surpriză: consiliul nostru director s-a gândit să vă ofere pe viaţă o colecţie de zece tablouri – originale, evident – ale unor pictori contemporani. Sper că vă place pictura modernă?

— Da, desigur, n-am nimic împotrivă…

— Transferul acestor valori din fondul nostru către dumneavoastră se va face în baza unui contract. Poate ar fi fost mai bine dacă discuţia aceasta nu o purtam la telefon, ci ne-am fi întâlnit, dar criza contemporană de timp ne împiedică să urmăm asemenea frumoase obiceiuri, lucru valabil şi pentru dumneavoastră, cred… Condiţiile sunt puţine şi clare: nu aveţi de plătit nimic. Singurele obligaţii sunt următoarele: tablourile trebuie păstrate în cea mai bună stare, nu aveţi voie să le vindeţi sau să le împrumutaţi unei alte persoane; scoaterea lor din apartamentul dumneavoastră se va face numai cu aprobarea scrisă a revistei noastre; în caz de deteriorare sau de înstrăinare va trebui să plătiţi despăgubiri, pentru aceasta este necesar să vă constituiţi un fond de garanţie ori să le asiguraţi. După moartea dumneavoastră tablourile se vor întoarce la noi, urmând să fie dăruite altcuiva. Când puteţi trece pe la noi în

vederea încheierii formelor amintite?

Asta era prea de tot, ce vor fi având toţi cu el? De unde atâta bunăvoinţă faţă de un anonim? De data aceasta trebuia să fie categoric.

— Vă mulţumesc foarte mult că v-aţi gândit la mine, sunt deosebit de onorat şi apreciez intenţia dumneavoastră la adevărata ei valoare, dar nu ştiu dacă nu ar fi mai bine să le oferiţi unei alte persoane cu preocupări mai apropiate de acest domeniu…

— Dacă nu doriţi tablouri, vă putem oferi, în aceleaşi condiţii, o colecţie excelentă, rarisimă aş putea spune, de sticle cu vin foarte vechi, vinuri din soiuri renumite; dacă puteţi aştepta o clipă, am să vă citesc anii recoltelor şi podgoriile.

— Vă mulţumesc foarte mult, dar nu am condiţiile speciale de păstrare ce se cer în asemenea cazuri şi nu aş dori să aduc prin neglijenţă vreo atingere calităţii acelor vinuri… N-aş vrea să interpretaţi aceasta ca o lipsă de politeţe, dimpotrivă.

— Nu vă faceţi niciun fel de griji. În această situaţie revista noastră vă face cadou o minunată colecţie de etichete de băuturi alcoolice şi nealcoolice, etichete de o calitate excepţională, doar un foarte bun cunoscător putând să deosebească originalul de reproducere. Vă garantez că este foarte interesantă şi instructivă. Nu veţi avea de îndeplinit decât o infimă formalitate, nicio altă obligaţie, şi anume să ne daţi o declaraţie în care să arătaţi că nu doriţi să primiţi tablourile, şi colecţia de vinuri. Dacă nu am lua această minoră măsură de precauţie, vreun răuvoitor ar putea să afirme că nici nu vi le-am oferit. La revedere, domnule Zaremba.

Simţea că o să-şi iasă din fire. Toată această neaşteptată solicitudine din partea unor persoane şi instituţii mai mult sau mai puţin cunoscute începea să-l exaspereze. Ce aveau de gând, se pregătea ceva, de ce toate astea, de ce nu-l lăsau în pace? Şi fiecare se aştepta ca el să fie nemaipomenit de fericit pentru propunerile făcute! Era cazul să se neliniştească? Prudent ar fi fost să rămână în expectativă, să nu se angajeze în niciun fel, să aştepte, să tragă de timp, era în avantajul său. Nimic nu trebuia să-l forţeze să se grăbească sau să renunţe la felul său de a fi ori la poziţia socială cucerită.

— Dacă mă mai caută cineva din oraş, nu sunt aici, pentru nimeni, indiferent cine ar fi.

Hotărârea luată, de a-şi păstra şi apăra cu orice preţ anonimatul, îl incita; se simţea acum mai sigur şi mai stăpân pe sine. Ar fi dorit să facă o mică nebunie, aşa de unul singur, o trăsnaie, să-şi dovedească sieşi că se mai bucură de libertatea omului pierdut în mulţime şi că mai este ignorat de toţi cei care trec pe lângă el. Va putea să se plimbe în continuare liniştit pe stradă; chiar asta avea de gând să facă astăzi, va renunţa la autobuz şi o va lua pe jos, fără grabă, ca un pensionar, oprindu-se ici şi colo, unde va crede de cuviinţă, în dreptul vitrinelor sau al chioşcurilor de tot felul. Va ajunge târziu acasă şi Mary va face scandal, unde ai fost, de ce ai întârziat, nu puteai să dai un telefon, sau te distrează să mă ştii îngrijorată pentru tine, ei bine, află că dacă vei continua astfel voi găsi mijlocul pentru a te aduce pe calea cea bună, s-ar putea să nu-ţi placă, sper că ai luat la cunoştinţă. Aşa îi va turui, aprigă cum este. El îi va spune, dragă, astea sunt fleacuri, viaţa este frumoasă, suntem încă tineri, să nu ne certăm, hai în oraş, mergem undeva la un spectacol, la care vrei tu, apoi cinăm la un restaurant de lux, fără să ne mai gândim la economii, vom verifica încă o dată una din supapele de siguranţă ale existenţei noastre. Ea îi va răspunde îmblânzită, eşti nebun, te-a căutat la telefon de câteva ori, acum după-amiaza, cineva de la institutul acela de viitorologie, vrea să discute neapărat cu tine. A insistat, mi s-a părut a fi neliniştit. El va zâmbi enigmatic, va spune că nu-l interesează deloc şi că, plecând de acasă, vor evita situaţia penibilă de a nu răspunde la telefon. Ea nu va mai avea replică, vor merge în oraş şi se vor simţi minunat, iar el se va bucura sperând că a scăpat din toate poveştile acestea încurcate cu un costum nou şi nişte cămăşi superbe dintr-un material neobişnuit.